

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A kalendárium.

Budapest, november 30.

(K.) Vezérnek Rakovszky István fiatal is, tapasztalatlan is, talán egy kicsit jelentéktelen is. De jó szolgálatokat akar tenni a néppártnak és ahányszor a párt bajba jut, Rakovszky valamilyen formában hasznosítja magát. Ha jégeső fenyegeti a néppártot, Rakovszky István az esernyő, mely alatt megbújhatnak a kis báránycák. Ha nagyon erős a szél és kifordítja az esernyőt, akkor Rakovszky úgy véli, hogy kifordítva háló lett belőle, amelyikben okvetlenül megakad valaki. Ha már se esernyő, se háló nem lehet, akkor Rakovszky felajánlja magát az esernyő — nyelének, amelyikkel ütni és hadonászni lehet. S ha még ebben a minőségben se használhat a néppártnak, akkor ő az utjelző, aki megmutatja a híveknek az utat, hogy merre kell menniük.

A felirati vita során Rakovszky végigproduktálta mindazt, amit az átváltozó-művészet terén eddig elsajátította sikerült. De némi zavar volt a produkciókban s megtörtént, hogy amikor esernyő akart lenni az Ivánka Oszkár jégesője ellen, akkor Széll Kálmán felé fordult s amikor ez kifordította az esernyőt, hogy még a nyele is eltörött, akkor hálónak hitte magát, amelyikben a miniszterelnök megakadt. De nyilván Rakovszky maga is rájött, hogy hálónak nem vált be s tegnap hirtelen áttért az utolsó produkcióra: utjelző lett. És visszafelé mutat. Oda, ahol az ellenzék emlékezetes sikereket tudott elérni az obstrukcióval. Tegnap óta hire jár ugyanis, hogy a néppárt kihasználja a kalendárium által teremtett kedvező helyzetet, megobstruálja az indemnity-javaslatot és belekergeti Széll Kálmánt és a nemzetet az exlex rózsás állapotába. Hát ezt az utat alighanem Rakovszky mutatta

pártjának, hogy szolgálatkész utjelzőhöz illik. Mi azonban, őszintén megvalljuk, tartunk tőle, hogy Rakovszky még kevésbé válik be utjelzőnek, mint ahogy esernyőnek és hálónak bevált. Szegény átváltozó-művész — egyik produkciója se sikerül s még úgy lehet, a közönség fűtvei közben kell a kulisszák mögé sompolyognia.

Miért tartunk tőle, hogy az utjelző rossz jelzi az utat? Nem azért a kis külömbőségért, hogy annak idején az egész egyesült ellenzék, tehát száznál több elszánt ember csinálta az obstrukciót, míg ma a néppártnak egymagában kellene a parlamenti munka megakasztására vállalkoznia. Abban a keskeny szorosban elhelyezkedve, melyet a kalendárium a parlamentnek a költségvetési meghatalmazás elintézésére fönnyagított, husz ember csak úgy feltartóztatná a többséget, mint akár száz. Leonidász kevesebb emberrel is megcsinálta volna a maga dolgát. Hatszáz vitéz vagy hatvan, száz ellenzéki vagy husz: az ilyen körülmények között egészen mindegy. És az a külömbőség se tenné kilátástalanná a néppárt vállalkozását, hogy annak idején egy végtelenségig elkeseredett ellenzék nyult az obstrukció fegyveréhez, míg most legföllebb a néppárt van elkeseredve és az se vallja meg, hogy van oka az elkeseredésre, sőt ellenkezőleg. De van aztán olyan külömbőség a nagy obstrukció s a néppárt mostani terve között, melyet, ha rákerül a sok keserves megfélemléssel fog észrevenni a néppárt. S ez a külömbőség: egyrészt a küzdelem céljában, másrészt a közvélemény megnyilatkozásában rejlik. Akkor az obstrukció forradalmi eszközhez nyult, mert más módja nem volt, hogy megtörje azt a rendszert, mely a nemzeti akarat megnyilatkozásának erőszakos elfojtásán kezdte s az alkotmány veszélyeztetésén folytatva, Isten tudja, hol állt

volna meg. S akkor a közvélemény nem nyilatkozhatott ugyan meg, mert még lenyűgözte a hatalomtól való félelem, de csalahatlan jelek mutatták, hogy a megközösztöt nemzet pihegve figyeli a kis ellenzék harcát, mert annak diadalától várja a maga szabadulását is. Az ultima ráció tudata és a közvélemény együttérzése erőt és lelkesedést öntött az obstrukció táborába és az ellenzék nem tette le a fegyvert, bár tudta, hogy nem helyes fegyver. A nemzeti önvédelem szükségége azonban — mert az volt — szentesítette még azt a fegyvert is.

És most? Mit akar a néppárt az obstrukcióval elérni? Magának használ vele? A nemzetnek? Egyáltalán valakinek és valaminek? Azt hiszi, hogy a nemzet, mely most nyilatkozott és szabadon nyilatkozott, talán elfelejtett valamit még megmondani és egy új obstrukció sikerétől várja az utolsó láncok lehullását? Azt hiszi, hogy amit egy nemzet fölszabadítása érdekében meg kellett tenni, azt egy párt szeszélye kedvéért meg lehet kísérteni? Azt hiszi, hogy valami célja is lehet egy új obstrukciónak s megint szükség van rá, hogy a rendszer megváltozzék? Mi nem akarunk a néppárttal azon feleselgetni, hogy van-e rendszerváltozás vagy nincsen, mert ez a kérdés először is nem jóhiszemű és nem őszinte, másodszor pedig megfelelt reá a nemzet, még pedig nagyon világosan. De azt kérdezzük a néppárttól, hogy olyan választások után, melyeknek tisztaságát még ő sem meri tagadni, olyan választások után, melyekre árnyékok legföllebb a néppárt vetett, olyan választások után, melyekből mindenki kapott több-kevesebb biztatást, csak éppen a néppárt nem: micsoda erkölcsi támogatást remél olyan vállalkozáshoz, melynek a nemzet célját nem látja, szereplőit pedig éppen az imént marasztalta el? A néppárt ugyan már megszületése-

T Á R C A.

Epilógus.

Szegényes cél felé szaladtam,
És azt hittem: nem érem el!
És mindenért egy évet adtam,
A mi egy perccé érdemel!
Most őszi nap süt; felhő száll az égen;
Most átkozom már a könnyelműségem!

Leszállt a köd! Füstölve ég el
Az esti nap tűzén a nyár;
És mondhatatlan messzeséggel
Csábít az őszi láthatár!
Míg ifjuságom bátor napja égett,
Nem is sejtettem ezt a messzeséget!

Nem állítat már a lomb az ágon,
A messzi láthatár setét;
S én összegyűjtöm ifjuságom
Egy-két szegény kísérletét. —
Hiú remény már nem hevít vérem,
Most már emlékeimmel is beérem!

Latakó Andor.

A bor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Thury Zoltán.

Soor János ur egy kicsit kábultan kelt ki az ágyból. A fürdőszobában dideregve mosakodott s aztán a kávét száidta. Azt mondta, hogy tartalmatlan. Nincsen semmi íze. A tojást csak feltörte és félretolta. Még mindig fázott valahogy belülről s úgy futott rajta végig a hideg, mintha a gyomrából szállt volna föl és az agyát megborzongatva illant volna bele a szoba melegébe. A gyermekeket meg se nézte, de annál sürűbben bámult az órára. Bágyadt, határozatlan pillantással, mintha hályog kezdett volna leereszkedni a szeméire valahonnan a homloka alól. Ott tudniillik nagy tompultság lakozott, a szemét összehunyorítva, erőlködve kellett gondolkoznia, hogy visszaemlékezék némely dolgokra, amelyek tegnap történtek. Teszem fel, azt már sehogy se tudta kieszelni, hogy ki nyerte meg azt a rekontrát, amit az új vendég, valami vöröshajú tanár mondott ki. Lehet, hogy a tanár, de az is meglehet, hogy... Tudja az ördög... Tegnap tudniillik társaságban voltak, aztán kártyáztak és boroskát ittak melléje. Nem sokat, talán háromszor ha bejött a leány friss üveggel, Soor ur azonban nem bírja az italt. Megárt neki a kevés is, nem akkor mindjárt, hanem másnap. Nehéz a feje s mindenféle különös ízek gyülemének meg a lehellelésben. Szurok meg gyanta meg effélék s ilyenkor gyakran emlegeti a fenét meg a pokol fenekét és a borpancsolókat, mivelhogy az mindennek az oka. A régi jó becsületes sikerek nem ártottak a gyomornak meg a fejnek, ellenben a fukszin durván bánik az emberrel.

Háromnegyed kilenkor vette a téli kabátját és a hivatalba ment. A felesége a gyermekeket fűrésztötte a konyhában, nem ért rá arra, hogy kijöjjön, hanem a cselédet szalasztotta utána. A lány azt mondta neki:

— Hogy ne tessék elfelejteni, hogy idejőnek estére a Barátos urék. Azt mondja a nagysága, hogy ne tessék elfelejteni.

— Hát itt lesznek — s azzal tovább ment. — A hivatalban nagy halom aktát talált az asztalán. Még át volt szoritva egy esattos hevederrel, amivel a szolga becipelte. Ez bizony így egy nyalábban nem valami vigasztaló látvány olyan embernek, akiben a hideg kergetőzik és Soor ur nagyot lökött a sok iráson. Aztán utánanézett s lomhán visszahuzta az egészét maga elé. A legfelső egy bizonyos Harla Vince nevezetű szatócának a fellebbezése volt abban az irányban, hogy az adóját szállítsák le, mivelhogy felhagyott a trafikál. Soor ur magában motyogva ismerte el, hogy ilyenformán igaz van neki, de nem nyult a penna után, hanem szomorúan nézte a sok papírost. Igazán megvalva, nem is igen volt rá utalva arra, hogy siessen. Főnök-féle volt ebben a szobában. Titkár, pénzügyi titkár. Előkező helyen, az első ablak mellett állott az íróasztala s az asztal mellett még külön egy karosszék az olyan felelőknek, akiket leültetnek. Az asztal is más volt, mint a többi. Nagy, széles és polituros. A többi ur között egy fogalmazó akadt, a többi pedig irnok meg napidíjas. — Azonban hát úgy mégse lehet ellopni a napot, ahogy szeretné az ember és Soor ur kihuzta a heveder alól a Harla Vince-féle írást s ráírta a tetejére, hogy: tekintettel. Ezen aztán elmélázott.

Az urak között vén diner lábatlankodott. A német időkből ittmaradt öreg, aki igen különösen kezelte a magyar nyelvet, s ha megbizták

kor szeretett sejtelenesen célozgatni bizonyos körökre, melyek nagy titokban szívesen látják az ő születését, gyarapodását, célját. De a néppárt megszületett, nem gyarapodott, lézeng és vonsozolja magát: támogatásból pedig semmit sem láttunk. Nem támogatták se ismert, se ismeretlen körök, se fönt, se lent. Ellenkezőleg. Ugyel van szigetelve, hogy Robinson se különben. S ilyen elhagyatottságban, ilyen lehetetlen helyzetben még obstrukcióra mer gondolni! Minden komoly cél, minden támogatás reménye nélkül! Valóban, ha ez nem a néppárt teljes csődjét jelenti, akkor olyan büns könnyelműség, mely csakis a csődben végződhetik.

Am próbálja meg a néppárt, obstruáljon, ha van hozzá kedve és mersze. De ne feledje, hogy ma a kormány szerencsésebb helyzetben van, mert hozzászoktatta megint a közvéleményt, hogy szabadon nyilatkozhatik. A nagy obstrukciót, ha nem helyeselte volna, akkor sem ítéltette el a közvélemény, mert nem volt neki szava. Ma azonban szava is van, ereje is van s aki komoly ok nélkül, félig hiúságból, félig bosszantásból kockáztatni merné a nemzet békés fejlődését, az meghallaná a közvélemény hangját és megérezné a közvélemény erejét. És meg is emlegetné, de keservesen. Mert szerencse ugyan, ha valakit támogat a kalendárium, de baj, ha elítél a nemzet. A kalendárium egy-maga nem elég ...

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Az a föltevés, mintha Szell Kálmán miniszterelnök azért utazott volna Bécsbe, hogy a képviselőház tegnapi üléséről külön kihallgatáson jelentést tegyen a királynak, — amelyet mi már eleve alaplatannak jelezünk — tényleg alaplatannak bizonyult. A miniszterelnök nem volt a királynál kihallgatáson s kétségtelen, hogy Szell Kálmán más módon már előbb tett jelentést a dologról. A miniszterelnök bécsi útjával kapcsolatban felmerült kombinációkkal szemben félhívatatosan a következőket jelentik:

Szell Kálmán miniszterelnök legutóbbi bécsi útja a sajtó egy részében különböző találgatásra adott alkalmat, amelyek kiváltképp a miniszterelnök utazásának okára és céljára vonatkoznak és valamiféle okozati összefüggést igyekeznek találni ezen utazás és a miniszterelnöknek szerdán a képviselőházban mondott beszéde közt. Mind e találgatásokkal

szemben csak arra a körülményre kell rámutatnunk, hogy ez az utazás már a múlt héten elhatározott dolog volt, nevezetesen pedig már szerdán kellett volna megtörténnie, de mivel a felirati vita váratlanul hosszúra nyúlt, az utazás egy napra későbbre szünetelt. Az utazás célja kezdettől fogva kizárólag a közös miniszteri tanácskozás volt, amely tegnap, pénteken, meg is tartott.

Annyi azonban áll, hogy Szell Kálmán miniszterelnök mindjárt beszéde után, amelyben — hallatlan támadás által provokálva — ő felsége szavait idézte, szerdán délután távirati uton ő felségének kimerítő jelentést tett, amely már csütörtökön reggel végleges elintéztést nyert, tehát még mielőtt a miniszterelnök Budapestre éltávozott volna. Szell Kálmán miniszterelnöknek tehát semmi oka nem volt, hogy a mostani bécsi tartózkodása alkalmából magánkihallgatásra jelentkezék és azért a közös miniszteri értekezlet után, amely különben csak rövid tartamu volt, visszatért Ráttóra. Szell Kálmán miniszterelnök hétfőn visszaérkezett Budapestre.

A tegnapi közös minisztertanácsban a király is résztvett. A miniszterek közül jelen voltak: Szell Kálmán magyar miniszterelnök, Lukács László magyar pénzügyminiszter és báró Fejérváry magyar honvédelmi miniszter, dr. Körber osztrák miniszterelnök, gróf Goluchowsky külügyminiszter, Kállay közpénzügyminiszter és báró Kriehammer közös hadügyminiszter, továbbá báró Spaun tengerügy, Böhm-Bawerk osztrák hadügyminiszter és gróf Welsersheimb osztrák honvédelmi miniszter.

A tanácskozás, mint jól informált körökben beszéltek, a monarchia két államát közösen érdeklő ügyekben folyt a tárgyalás. Nincsen kizárva, hogy a konferencián a delegációk legközelebbi összejövetelének előkészítéséről is tanácskoztak, továbbá szó volt a közös költségek megállapításáról is, noha nem valószínű, hogy a delegációk rövid időn belül egybehívassanak és ennek időpontja nincs még megállapítva. Szell Kálmán miniszterelnök tegnap hosszabban értekezett az osztrák miniszterelnökkel. Lukács pénzügyminiszter is tárgyalt Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszterrel. Ennek a tanácskozásnak a miniszterek tárcáit érdeklő ügyek voltak a tárgya.

Változások a közös külügyminisztériumban. Bécsből táviratozzák, hogy a közös külügyminisztériumban gróf Seiden Miklósnak vatikáni nagykövetté való kinevezése következtében személybeli változások történtek. Gróf Seiden helyébe első osztályfőnökké Lütow második osztályfőnököt, ennek helyébe pedig Mérey Kajetan követségi tanácsost neveztek ki.

A horvát országgyűlés megalakulása. Zágrából táviratozzák: Az országgyűlés mai ülését tíz és fél órakor nyitotta meg a korelnök. Az utolsó ülés

jegyzőkönyvének hitelesítése után a Ház áttért az elnökválasztásra. Az ellenek elhagyta a termet. Elnökké nyilván szavazattal egyhangulag Gyurgyevics Vázot, alelnökké Franciset Henriket és Spevez Ferencot választották meg. Jegyzők lettek: Davies, Gwanics, Strizics, Szekulics és Sobat; háznagy Kuzmanovics.

A választások megejtése után Kusevic korelnök köszönetet mond a támogatásért és felhívja az új tisztviselőket, hogy foglalják el helyeiket. Gyurgyevics elnök élénk zsvívó-kiáltások közt elfoglalja az elnöki széket és beszédet mond, melyben a maga és tisztviselőitársai nevében köszönetet mond az újból való megválasztásban nyilvánuló bizalomért, mely ismét erre a tekintélyrel és tisztelettel járó hivatalra emeli őt. De evvel a tiszttel kötelességek is vannak egybekötve, melyek gyakorlása nagy felelősséggel jár, mert azok által nem szabad sérelmet szenvedni a népképviselő jogainak. A szólásszabadságot meg kell ővni, de ennek nem szabad a ház méltóságát és az illendőséget sérteni. Ha az elnökségnek van is eszköze arra, hogy illetlenségekkel szembeszálljon, az engedetlen fellépést az elnökkel szemben és a makacs renitenciát megbüntesse (Nyugalanság a baloldalon. Dr. Harambasics: Ne felegyessen!), reméli, hogy nem jut abba a helyzetbe, hogy ezeket az eszközöket alkalmazza. Ez a képviselők kezében van. Az elnök megalakultának jelenti ki a házat és megállapítja, hogy az interpellációk szerdán és szombaton lesznek előterjesztendők. Indítványozza, hogy a királyi reskriptumra felirattal válaszoljanak. Az indítványt elioagadják. Az ülés vége háromnegyed 12 órakor.

Cseörgheő államtitkár bucsuja. Cseörgheő Gyula nyugalmazott államtitkár ma délelőtt 1 órakor bucsuzott el a kereskedelmi minisztérium tisztikarától. A tisztviselői kar ez alkalommal a minisztérium elsőemeleti nagytermében gyűlt össze, ahol Cseörgheő államtitkár meleghangú bucsubeszédet intézett volt munkatársaihoz s köszönetet mondott azért a buzgó támogatásért, melyvel negyvenévi szolgálata alatt a kereskedelemügyi minisztérium tisztviselői kara vele szemben viseltette. A bucsubeszédre Abonyi Emil miniszteri tanácsos válaszolt. A bucsuzó államtitkárnak legközelebb díszesen kiállított emlékalbumot nyujtának át.

A gyomai mandátum. Dékés megye központi választmánya a gyomai képviselőválasztást december 9-re tűzte ki. Györy Elek ellenjelöltje Szendrey Gerzson. A szocialisták Várkonyi Istvánt léptetik fel.

Deésy Zoltán lemondása. Maros-Vásárhelyről táviratozzák: Maros-Tordavármegyének több bizottsági tagja ma érkekezletet tartott, amelyre küldöttséggel kiváltak meg Deésy Zoltán alispánt, akit nagy ovációk között iparkodtak alispáni állásának a megtartására rábírní. Az alispán kijelentette, hogy nem marad meg állásában. Gróf Toldalaghy László felhívására megalakították a vármegyei autonóm-pártot, melynek elnökévé Deésyt választották meg. Az alispán távozását általában sajnálják.

valamivel, mindig még egyszer elmormogta magában a mondatot. Soor ur hallgatta, de mintha messziről jött volna a hang, beleduruzsolt a fülébe s úgy szűrődött át az agyán, hogy fájdalmat okozott neki. Szédült a feje s különös sárga meg lila foltok ugráltak a szemei előtt a szoba szürke falán.

— Igen kérem, Duller ur, kézbesítési iv, C. minta, Kaeskovics urnak két deci tisztán, Hajós ur, igen is, fogalmazványpapír... — Hallotta, hogy felnyilnak meg bezárulnak a szekrények, némely ajtót félrehuznak, aztán a helyére tolnak s hideg csapta meg az arcát. Az öreg kiment. Amikor visszajött, újra odapillantott. A két deci érkezett meg tisztán. Aztán újra esond lett. Hallgott, hogy hogyan omlik össze a kályhában az üszök meg hogy karmolnak a pennák és hogy ketyeg, szorgalmasan ketyeg az óra. — Aztán megint következett, hogy: Kaeskovics urnak két deci tisztán...

Soor ur fölállott, hogy nyújtózkodjék egyet s nagyokat lépve megállott a Kaeskovics ur asztalánál.

— Mondja, minek iszik annyit? — kérdezte tőle.

— Kúra, kúra.
— Micsoda kúra?
— Hát kutyát a szőrivel. Tegnap egy kiest eliszogattunk, hát patkolgatom magam, hogy megint lábraálljak.
— Aztán használ?

— Hogyne. En már gyakorolom, amióta az eszemet tudom s mindig rendbehoz.

Kaeskovics ur fogalmazó volt. Vén legény is a mellett, legalább tíz esztendővel öregebb, mint a titkár, hát bizalmasan társalogtak. Körül pedig a papirosról felpislogva, az alárendelt nép alattomos összemosolygásával füleltek az irnokok meg a diurnisták. A titkár ur azonban tamáskodott még. Elkényszeredetten mosolygva nézett a fogalmazóra, ahogy könnyonként hörpintett a pohárból s aztán hirtelen elhatározással nyult a zsebébe pénz után.

— Hozzon nekem is.
— Ugy, a titkár ur is?
— Igen, társaságban voltam. Nógatják az embert...

Nála azonban semmiképpen sem mutatkozott olyan esodálatosnak a kúra, mint a milyennek a fogalmazó ur megrajzolta. Mégdühösebben zuggott a feje, olyanformán, mintha apró emberkék rendeztek volna be benne üstfoltozó műhelyt. El-elzszibbadt egy-egy pillanatra, míg az emberkék pihentek, aztán majd összeszakadt az agyveleje, amikor újra kalapálni kezdtek. Különbön még mindig ott tartott a Harla-féle iráson, hogy: tekintettel, s most már rettentő undorodás fogta el, a mikor újra meg újra hallotta, hogy dörmög a vén ember, hogy Kaeskovics urnak két decit tisztán — és nyílik az ajtó s besűrült a hideg. Kívül-belül, mindenképpen fázott s most már nemesak hogy a többivel, hanem a Harla-féle

írassal se törődött. Eppen csak az időt számlálta s fél kettőkor már felpakolozott és elment.

Otthon semmi különös se történt. Két levél jött, meg egy újság. Az egyik gyerek intést hozott haza, hogy a földrajz dolgában rosszul áll. A kiest közül a lány lebuklencezett a fászlada tetejéről, de idejekorán lenyomkodták a dagana-tokat késsel s a gyermeklány gorbáskodott az asszonyjal, hogy azt mondja, hogy ő minden éjjel háromszor is fölkel és mindenki azt mondja, hogy bolond, ha teszi... — Ezenközben Soor ur ebédelt, s aztán megint vette a kabátját, hogy megy. Volt neki tudniillik délutánra egy másik hivatala. Egy szabónak a könyveit vezette — és a szabók könyvei bonyodalmasak. Néha az ügyvéd is oda szokott menni s ketten irkáltak ki a számlákat meg a kamatokat, amelyek alapján másnap aztán keresetek indultak meg erre-arra. — Az asszony azonban megint szólott neki.

— Barátosék itt vannak este. Nem felejtetted el?

— Nem.
— Hát lesz minden?
Soor ur idegesen fészkelődött a kabátjában.
— Minden, hát mi az a minden?
— Hát bor.
— Lesz, lesz.
— Elvállalad s tudod, hogy nekem nincs egy krajcárrom se.

— Lesz no, hát mindig, hogy lesz.
Lett is. Soor ur elküldte a szabóinat hor-

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Előfizetheti postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

Az új főispán. Szentestől táviratozzák: Csathó alispánnak főispánként történt kinevezését pártkülönbség nélkül nagy lelkesedéssel fogadták az egész megyében. A főispáni beiktatás december 18-án lesz fényes ünnepséggel, melyre a szomszédos törvényhatóságokat is meghívják.

Politikai mozaik.

Budapest, november 30.

Fegyverszűnetről szól a rege, fegyverszűnetről, amelyet a szabadalvupárt kötött a néppárttal, sőt amelyet a szabadalvupárt kért a néppárttól. Szól a rege annak ellenére, hogy megcáfoltuk mi is, megcáfolták mások is, sőt megcáfolta egy kicsit a józan ész is. Mivelhogy a szabadalvupártnak nem kellett fegyverszűnet akkor, mikor vezérének fényes parlamenti diadalát ünnepelte, ellenben a néppártnak nyilván jólesik egy kis pihenő, hogy valamelyest magához térhessen gyászos veresége után.

De hiába, már olyanok az emberek, beleszeretnek néha egy mende-mondába s aztán nehezen tudnak lemondani róla. Azt már megmondtuk határozottan, hogy Vészi József nem tárgyalat Rakovszky Istvánnal fegyverszűnetről. Horváth sem tárgyalat senkivel. De hogy senkisémet tárgyalat senkivel, azt sehogyan sem tudják bizonyos oldalon elhinni. Ha tehát nem igaz a Horváth-Rakovszky, sem a Vészi-Rakovszky kombináció, kisütöttek egy másikat: Molnár Jánossal tárgyalat Vészi. Megmondjuk hát, hogy ebből mi igaz. Igenis beszélt Molnár János Vészi Józseffel a csütörtöki ülés előtt is, meg az ülés után is. Az ülés előtt ezt mondta Molnár apát Vészinek:

— Ma egy kicsit megcsipkedek.

— Allok elébe! — felelt rá Vészi.

Az ülés után a Ház kijáratánál találkoztak ismét és ekkor Vészi odaszólt Molnárnak:

— Nos, a csipkedés elmaradt!

Mire az apát ur ezzel felelt:

— Ami késik, nem mulik.

Azt hiszszük, ez a rövid diskurzus csak némi fantáziával nevezhető fegyverszűneti tárgyalásnak.

Fantáziánál nem egyéb a forrása annak a negyedik kombinációnak, amelyet ma az Egyetértés hoz forgalomba, hogy tudniillik maga Széll Kálmán tárgyalat a fegyverszűnetről Molnár Jánossal. Ebből is igaz annyi, hogy a miniszterelnök csakugyan váltott néhány szót Molnár Jánossal, az ülés előtt is, az ülés végén is. Ülés előtt ugyanis Molnár elkérte a miniszterelnöktől azt a könyvet, amelyből a néppárt és a nemzetiségek viszonyára nézve citált jellemző adatokat és egyuttal bejelentette, hogy azért kéri, mert támadásra

készül a citátumok miatt. Széll Kálmán természetesen azzal felelt, hogy a támadást készen várja. Az ülés vége felé azonban odament az apát a miniszterelnökhöz és közölte vele, hogy a támadás egyelőre elmarad, elhalasztják az indemnitás vitájára.

Ez volt az egész tárgyalás. A többi itt is fantázia.

Nem kevesebb a fantázia azokban a kombinációkban, amelyek a miniszterelnöknek szerdai emlékezetes beszédje és bécsi utazása körül jöttek forgalomba. A kombinációk ma gyűjteményes kiadásban, jó erősen fűszerezve jelennek meg előbb említett lapjaink hasábjain. Ad *audientium verbum* citálták a miniszterelnöktől! Milyen hatásos alarmhír! Csak az a baja, hogy egy szó sem igaz belőle. Annyira, hogy Széll Kálmán, noha másfél napot töltött Bécsben, nem is volt a királynál külön kihallgatáson. Egyszerűen azért nem, mert az ilyen külön audienciának nem volt semmiféle tárgya. (Ami mellesleg először esett meg három esztendő óta.) Ennek pedig az az oka, hogy a miniszterelnök a szerdai emlékezetes ülés után nyomban távirati jelentést tett a királynak a Házban tett nyilatkozatairól, hogy — amint ezt meg is mondta — a felség utólagos jóváhagyását kérje. Ez a távirat már másnap reggel a király kezében volt és ugyanakkor el is intéződött. Csütörtökön délelőtt az egész ügy tökéletesen be volt fejezve.

Hogy miképpen volt befejezve, azt megmagyarázza az a privát-audiencia, amely — nem volt.

Hanem azért folyik a terefe jobbra-balra. Az egyik oldalon még mindig szimulálják a kárörmet, hogy eltirikolják a csalódást és a másik oldalra aggodalmat szuggérálnak, hogy takarója legyen a maguk reménykedésének.

Arról beszélnek, hogy a miniszterelnök elszölla magát és azt reménylik, hogy el fogja magát szólni. Ezt a reményességüket öltöztetik az aggodalom takarójába, amelyet amoda szuggérálnak. Megszólaltatnak szabadalvupárti képviselőket, akik nyilván nem is szabadalvupártiak, nem is képviselők. Mert a szabadalvupárton mindenki tisztán appreciálja kezdetlől fogva a miniszterelnök szerdai nyilatkozatainak a jelentőségét is, a következeit is. Széll Kálmán az ellene intézett támadásra elmondott teljes lelki nyugalommal, az ő ismeretes bátor nyíltságával mindent, amit mondhatott, mindent, ami mondani valója volt. Ennél kevesebbet nem mondhatott, ennél többet hiába várnak azok, akik többet szeretnének tőle hallani, mert nekik ez a kevés — nagyon sok volt.

Báró Gagern Miksa mandátuma.

— Az első petíció. —

Budapest, november 30.

A kuriai bíraskodás első nyilvános szerepléséről adunk hírt az alábbiakban. A királyi Kuriaának választási tanácsa ma tárgyalta az első petíciót. A törvénybe iktatott s a közutadban propagált tiszta választások védelmét, a visszaélések megtorlását bízta a törvényhozás a magas bírói forumra. Nagy politikai és etikai érdekek fűződnek tehát a kir. Kuriaának ebben az irányban követendő tevékenységéhez. Ez avatja a mai napot korszaknyitóznak a magyar judikaturában.

Maga a tárgyalás nélkülözött minden ünnepies külsőséget. Az elnök nem tett semmi enunciaciót, mindössze arra figyelmeztette a hallgatóságot, hogy a tárgyalást ne zavarja. Ezt a perrend kívánja az elnöktől a nyilvános tárgyalásoknál.

Egyébként jelenthetjük, hogy a mai tárgyalás iránt nagyon élénk érdeklődés mutatkozott. A Kuria V. büntetőtanácsának II. emeleti terme hamarosan megtelt közönséggel és pedig többnyire fogászokkal. A hallgatóság soraiban sokan voltak képviselők, volt képviselők és volt jelöltek. Mindannyian nagy érdeklődéssel kísérték a tárgyalás folyását, mely azonban határozathozatal nélkül zárult. A határozatot hétfőn délben hirdeti ki a kuriai tanács.

Az ügy, mely ma a Kuria elé került a Gagern Miksa báró galgóczi mandátuma ellen beadott petíció volt. Báró Gagern október 2-án néppárti programmal választották meg Galgóczon dr. Rudnyánszky Béla ellenében. A választás ellen Fodor József és társai kérvényt adtak be, melyben érvénytelenségi okul a kuriai bíraskodásról szóló 1899. évi XV. törvény cikk 3. §-ának első pontját jelölték meg. E szakasz szerint a választás érvénytelenné nyilvánítandó akkor, ha a képviselő a választás időpontjában a törvény értelmében megválasztható nem volt.

A kérvényezők okirattal bizonyítják, hogy Gagern csak 1900. november hónapban kapott honosítási okiratot és 1901. januárban tette le a honpolgári esküt. Minthogy pedig a törvény értelmében a nem királyi oklevél honosított csak ettől az időponttól számítandó tíz esztendő múlva lehetnek a törvényhozás tagjai, ennél fogva báró Gagern nem volt megválasztható s a választása megsemmítendő. Elmondják a kérvényezők, hogy báró Gagern tudta, hogy passzív választási joga hiányos, s még sem lépett vissza a jelöltségtől. Mindezek alapján kéri a választás megsemmisítését.

A Kuria választási tanácsában, mely az első petíciót tárgyalta, Paiss Andor elnökölt. Előadó Zachár Emil, szavazóbírák Beck Hungor, Ádám András, Fittler Imre és Tergovics István voltak. A választást megtámadó választókat dr. Darányi Gyula, a megtámadott képviselőt dr. Nagy Dezsőt képviselte.

Paiss Andor elnök pontban tíz órakor nyitotta meg az ülést. Figyelmeztette a közönséget, hogy a tárgyalást ne zavarja s aztán iktérte báró Gagern képviselőjét, dr. Nagy Dezsőt, hogy ha alaki kellé-

dárért s csak azt kötötte a lelkére, hogy ne a vastag vöröst hívja. — Annak mindig kötyöges a feje — azt mondta s aztán az ügyvédhez fordulva hozzátette: — Iszik az az ember. Aztán megírta a levelet egy barátjához. Ót forintot kért tőle s aztán elsején majd küldje fel az irodába a szolgát a pénzért. A barátja ügyvéd volt tudniillik, akinek hónap végén se pénz öt forint. A hivatalnoknak persze más a dolga. Annak elfogy a pénze. Mindig akkor fogy el, amikor éppen szükség volna rá. — Visszajött az inas s mögötte olyanformán mérve végig a boltot, mint ahogy a matróz dőcög a szárazföldön, zömök, felpuffadt, kékes arcú vörös ember jött.

A hordár. Soor ur kedvetlenül nézett végig rajta s aztán odaadta neki a levelet.

— Válasz lesz. Itt várok magára. De jól megnézzé, hogy hova viszi. A második udvar, érte, a második. Az elsőben hiába keresi. Érti?

A vörös ember hunyorított a szemével, hogy igen s megindult kifelé.

Az inas egyelőre elő se vették azért, hogy éppen a vörös embert hívta be. Csak később, amikor már minden adóst kinézték a könyvekkel s az ügyvéd már indult is, hogy megcsinálja a kereseteket. Akkor már másfél órát dolgoztak együtt s ha künn nyílt az ajtó, türelmetlenül pillantott át a könyvek fölött Soor ur. Minden

perceel kellemetlenebbül érezte magát. Az órán bolondul szaladt a mutató. Másfél külden már nem igen lehet s ettől az embertől az is kitelik, hogy beült valahova inni. Végre is az ilyen kevésbé művelt emberben nem lehet keresni valami nagy köteleességtudást. Pénzhez jutott, iszik. Bizonyára, pedig már legfontosabb egy félórát várhat rá. Akkor már haza kell menni s valahogy, akárhogy egyébképpen megvásárolni a bort.

Azokban jött a vörös ember s egy zöld borítékot hozott. Soor urnak nyugodtabban kezdett dobogni a szíve, megpihent a rémület után. Már több jóindulattal nézett a stafétára is, aki pedig kétszer is nekidült a hosszú pudlínak, amíg végigment a boltos s teleszájjal, hebegve beszélt benn az üveges-rekeszben, amiben az irodai munkát csinálták. Azt mondta, hogy várni kellett és hogy a nő, aki ott volt, a takarítóné s — a többit aztán nem is lehetett megérteni. A nyelve nem engedelmességet s most még szerdejesebb volt az arca s a szemei alatt olyan összeesett, mint egy lazán töltött zaeskos és foltok rajta, mintha megütöttek volna, feketés-kékek, mint a kőény. Erősen fogta a székét is, ami pedig vele táncolt, táncgort, míg mind a ketten neki nem dültek a falnak. Arra megállapodtak s a vörös ember most már csak a száját tátogatta, de nem beszélt.

Soor ur megsajnálta.

— Lásza, lásza — mondta neki, mialatt

összeszedte az irásait és a szövetminták közé bedobálta a könyveket — minek állat az ember, ha az isten nem teremtette disznónak. Hát lássa, hát hogy lehet annyit inni, amennyit nem bír meg. Családja is van. Bizonyosan van magának egy csomó gyereke, aztán eliszsza a keresetét fölük. Most itt a koronája. — Kiköltött a boltba. — Te fu, te! Eredj, váltsd föl ezt az östöt, — s aggodalmaskodva de igazán őszinte, meleg részvétellel fordult a nehézes kis zömök emberhez, aki már újra elmerészkedett a faltól s derékban előreesve meg-meg-tántorodva bámult rá. Hát mondja, mi lesz magából? Hiszen az embernek köteleiségei vannak önmagával szemben. Mindenkinél van valami kis társadalmi állása, amire vigyázni kell, meg olyan hogyhijákjai, amelyeket be kell hogy szolgáltasson a polgárságnak, meg hát . . .

Már készen volt. A hátán a kabát is és türelmetlenül topogott. — Hát igen, mondta aztán, amikor a kezében volt a pénz. — Itt a koronája. Persze megiszszá. Jól teszi.

Szomoruan mosolyogva húzta föl a kesztyűt, míg a lomha, zömök ember végigdőcögött a boltos s még utána is kiáltott:

— Magából se lesz a hordáruknál elnök. Arra leteszem a hitet, le én.

Legújabb cs. és kir. szabadalmazott

FÉRFI NG

Vértés és Sebestyén csász. és kir. szab. fehérművi készítőik.

Budapest, IV., Múzeum-körút 15. a kir. műegyetemmel szemben.

melynek nyaklécé a redgombolandó gallér bőségéhez önmagától pontosan szabályozódik, ráncok képződését kizárja és szükségeshez képest, szűkebb vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé! Rendkívül célzerű és használatban olyan egyszerű, hogy külön utasítást nem igényel. Eszen ingek egyszálú málnak a foltalóknál kanhatók minden bőrszében a következő kivételben:

Legjobb minőségű sifonból. Sima vagy redés mellet 2.25 és . . . 2.75 ft. Fehér bástya- vagy pikéműből. . . 2.25 és . . . 2.75 ft.

Azokban mérésük után, tetőre szerinti kivételben is készíthetők. Védék megrendeléseknél elegendő a gallér számát megadni. Részletes leirással szívesen szolgálunk. Utánzatok a szabadalmi törvénybe ütköznek. Továbbá ajánljuk a rakárunkon nagy választékban lévő francia és angol úridivat különlegességeit, valamint bel- és külföldi kalapokat.

kekre vonatkozó kifogásai voltak, terjeszse elő azokat.

Dr. Nagy Dezső: Alaki kifogásaim nincsenek. Az elnök fölszólította ezután dr. Darányi Gyulát, hogy adja elő először a petícióban foglalt kérelmet.

Dr. Darányi részletesen terjesztette elő Fodor József és társai kívánását, úgy a hogy főntebb röviden megírtuk.

Most dr. Nagy Dezső védő a petíció visszautasításért szállt síkra. Bizonyos ünnepies benyomások hatása alatt áll, úgy mond, amikor fölszólal, nemesak azért, mert ez az első eset, melyben a Kuria a törvényhozás által reáruházott hatalmánál fogva választási ügyben törvényt ül, hanem azért is, mert ennek az esetnek kapcsán egy fontos közjogi kérdés kerül a legfelsőbb bíróság ítélőszéke elé. A támadás, úgy mond, az első pillanatra plauzibilisnek látszik, de ha a dolog érdemébe belehatolunk, akkor egészen másképp fog a kérdés föltárnai a bíróság előtt. Gagernt az 1901-ik évre érvényes választási névjegyzékbe fölvetették, ezt a névjegyzéket pedig akkor készítették, mikor ő még nem tette le a honpolgári esküt. E szerint az ő választási jogát akkor már elismerték. Mert nem vették volna fel a névjegyzékbe, ha nem lett volna választó. Az ő honfűsítése nem volt más mint a természet és jog sajátossága. Igaz, hogy az atyja 1886-ban az osztrák állampolgárságot elnyerte, de az a támadás mellett mit sem bizonyít. Gagernt magyar állampolgárságát az a legfőbbólabból érinti. Az a kérdés, hogy az öreg Gagernt gyermekei megszűntek-e magyar állampolgárnak lenni? A törvény azt mondja, hogy az elbocsátás az elbocsátott gyermekeire csak akkor terjed ki ha azokat atyjukkal együtt kiköltözték. Gagernt nem követte atyját, hanem itt maradt Magyarországon, itt alapított tűzhelyet, tehát ő magyar állampolgár maradt.

Honnan történt az, hogy Gagernt az 1901-diki névjegyzékbe fölvetették? Gagernt 1867-ben Hadháznál született. Anyja magyar állampolgár volt. Atyja abban az időben a hadseregben szolgált. Az 1879. L. törvények értelmében magyar állampolgárnak tekintendő, mindaddig, míg az ellenkezőt be nem bizonyítja. aki Magyarországon születik. Ezzel a véleményemmel szemben a támadóknak kötelessége bizonyítani azt, hogy Gagernt nem magyar állampolgár. Az osztrák honosítás ezt meg nem dönti. Ő nem lett osztrák honos. A védő fölalkozik ezután a család történetével. Gagernt Miksa a képviselő atyja, 1852-ben Poroszországból vándorolt be hozzánk. s itt beállt kadetnak. 1864-ben házasodott meg. Miután Poroszországba többé vissza nem tért, a porosz törvények értelmében 1862-ben elvesztette poroszországi állampolgárságát. A gyermeke már mint magyar állampolgár született, mert a férj a nőt a maga állampolgárságára csak akkor formálja át, ha maga is valamely állam kötelekéhez tartozik. De az öreg Gagernt nemesak hogy elvesztette a porosz állampolgári jogot, hanem magyar állampolgár is lett. Elnyerte az állampolgári jogot a letelepedés révén, ami a régi jogok szerint elégséges volt az állampolgárság megszerzéséhez. A honosítás abban az időben, amint törvényeink nevezik, tacite tényleg és jogilag végbement. Magyar nőt vett el, gyermekeit magyaroknak nevelte, s semmi szándéka sem volt régi hazájába visszatérni. A fia tehát magyar állampolgárnak született. Magyarországon járt iskolába, amikor katonasora jött, besorozták katonának egy magyar huszárezredbe. Ezzel a hatóság is elismerte a magyar állampolgárságát. Gagernt Miksa jólvást élvezte a magyar állampolgári jogait. Mikor megházasodott — egy Csávossy-leányt vett feleségül, — a tábori lelkész a magyar ritus szerint eskettette meg. Később, mikor a tartaléka lépett, Nemes-Miletesen telepedett meg. ahol törvényhatósági bizottsági tagnak választották meg, ami szintén emines honpolgári jog. A törvény ugyanis azt mondja, hogy bizottsági tag nem lehet aki nem magyar állampolgár. A védő bemutat egy bizonyítványt, mely szerint Gagernt 1901-ben a választói névjegyzékbe fölvetették, egy másik bizonyítványt pedig azt igazolja, hogy az esküdték listájába is fölvetették, a mire a törvény értelmében egyedül magyar honpolgárnak van joga. Hogy történt mégis, úgy mond a védő, hogy Gagernt honosításért folyamodott? Ez úgy történt, hogy amikor családi irományai közt kutatótt, egyszer csak azt veszi észre, hogy őt osztrák állampolgárnak tekintik, hogy az apjával együtt őt is fölvetették osztrák állampolgárnak. Gagernt nem akart osztrák alattvaló lenni, s mert mindig magyar állampolgárnak tartotta magát, jogi képviselőjének helytelen tanácsára honosításért folyamodott, noha arra egyáltalában nem volt szükség. Az ő honosítása egy téves föltételezésen alapult, amely az ő státusát meg nem változtatta. Gagernt Miksa tettel és szóval megbizonyította az ő magyar voltát. Szükkeblűség volna tehát őt a magyar közjogból kizárni, megfosztani őt magyar állampolgári jogától, mikor ahhoz semmi kétség sem fér. Gagernt magyar elzelmét még a hadseregbe is elvitte. Vele történt, hogy mikor egyik tisztársát magyarul szólította meg, az ezredese rászólt, hogy itt nem szabad magyarul beszélni. Kéri a Kuria, hogy utasítsa el a petíciót.

Dr. Darányi Gyula: A védőnek első érve az, hogy bár Gagernt a választók névjegyzékébe fel van véve, tehát választható, ámde különbséget kell tenni aktív és passzív választói jog között, az 1874. évi 33. törvényekben és az 1878. évi 39. törvényekben azonban meg vannak jelölve azok az esetek, amikor valakinek van aktív választói joga, de passzív választói joga nincs, így például a képviselő, aki be nem mutatja záros határidő alatt mandátumát. Őt év alatt nem választható, a büntetőtörvénykönyv rendelkezései között is találunk idevonatkozó intézkedéseket.

A képviselőválasztásokról készített lajstrom nem zárja ki annak lehetőségét, hogy aki ebbe a lajstromba fel van véve annak passzív választói joga megtagadható nem volna.

Ami pedig a védőnek Gagernt Miksa atyjának magyar állampolgársága mellett lehozott érvt illeti, azt semmiféle törvény nem támogatja. A védő érvelése szerint az osztrák hadsereg tisztjei, akik Európa minden országából rekrutáltak, szintén magyar állampolgárok voltak. Bár Gagernt Miksa anyja sohasem lett magyar leány és sem az apjában, Gagernt Ottóban sem a fiában az animus sem volt meg soha, hogy magyar állampolgár akart lenni.

Ujabb bizonyítékokat hoz föl a kérvényezőzők igaza mellett, bemutatja potsdami kerület Svet községében kiállított anyakönyvi kivonatát, mely szerint Gagernt Miksa apja ott született, becsatolja Gagernt Ottónak 1885 novemberében az alsó-ausztriai helytartósághoz beadott kérvényét, melyben az osztrák állampolgárság adományozását kéri, s hogy az osztrák honossági esküt Lembergben tette le, becsatolja az alsó-ausztriai helytartóság leiratát, mely 28.861. sz. alatt neki és két kiskoru gyermekének, köztük a most megválasztott képviselőnek, az osztrák állampolgárságot megadta, bár Gagernt Miksa 1899-ben a belügyminiszterhez beadott kérvényben maga elismeri, hogy osztrák állampolgár. Ezt a kérvényt nem szerezte meg a szólv, valamint azt sem, amelyben Gagernt Miksa az osztrák állampolgárság kötelekéből való elbocsátását kérte, ellenben erre a kérvényre vonatkozó határozatot becsatolja, e szerint elbocsátották őt az osztrák állam kötelekéből. Gagernt Miksa tehát sohasem hitte, hogy ő magyar állampolgár.

Bemutatja a közös hadügyminiszter által Gagernt Miksa atyjának Grundbuch-lapját mely szerint soha sem volt Magyarországon őt éven keresztül egyolytában, soha adót nem fizetett, tehát az 1879: 50. t. c. arra az intézkedésére, hogy aki 1879. előtt öt évig egyolytában Magyarországon tartózkodott s adót fizet, magyar állampolgárnak tekintendő, a Gagernt Miksa atyjának magyar állampolgárságára nem vonatkoztathat.

Halgatagon sem szerezte meg bár Gagernt Miksa a magyar állampolgárságot 1879. előtt, mert ő ekkor kiskoru volt, hogy Nemes-Miletes és más községek milyen bizonylatot állítottak ki, hogy vették föl a választói névjegyzékbe. abból a szenvedő választóképeségre következtetni nem lehet a magyar állampolgárság megszerzéséről volt szüksége ezen bizonyítványokra, amelyekkel igazolnia kellett, hogy Magyarországon adót fizetett. Az esküdték lajstromába való fölvitelenek bizonyító ereje is hasonló értékű.

Az 1879. 50. t. c. böles rendelkezése az akarta megakadályozni, hogy azok, akik szivben és lélekben nem magyarok, akik letelepednek a községben, hogy magyar honosságot szerezzenek ezek az idegenek törvényhozói jogokat ne gyakoroljanak, ne szerezhesenek s a hazának válságos időkbén kárára ne legyenek, ennek a törvénynek minden szakasza érvényben van, ez alapon kéri Gagernt Miksa mandátumának megsemmisítését.

Dr. Nagy Dezső viszonzválszában azt vitatja, hogy Gagernt Ottó 1867-ben, amikor fia, Gagernt Miksa született nem volt porosz állampolgár, de osztrák állampolgár sem lett azáltal, hogy az osztrák hadseregben szolgált, mert akkor nem kellett volna 1885-ben az osztrák állam kötelekébe való felvételt kérelmezni, ő csak magyar állampolgár lehetett.

Dr. Darányi Gyula röviden még arra reflektált, hogy a védő semmivel sem bizonyította azt, hogy bár Gagernt Miksa édesatyja valaha a magyar állampolgárságot megszerzte, ellenkezőleg be lett bizonyítva, hogy bár Gagernt Miksa 1885-ben az osztrák állampolgárságot megszerzte.

Pais Andor elnök azt a kérdést intézte a felek képviselőihez: ragaszkodnak-e ahhoz, hogy a Kuria szerezze be a kérvényt melyet Gagernt Miksa a magyar belügyminiszterhez intézett a magyar honosítás tárgyában.

Dr. Darányi: Nem ragaszkodom ehhez, mert dr. Nagy Dezső maga is elismeri ennek a kérvénynek tartalmát.

Ezzel a tárgyalást befejezték, s az ítéletet hétfőn délelben tizenkét órakor fogják kihirdetni.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD.

Nagykövetünk Roosevelt elnöknel. Washingtonból jelentik: A lapok részletes tudósítást közölnek báró Hengelmüller osztrák-magyar követnek Roosevelt elnöknel való fogadásáról. Az elnök Hengelmüllerrel a Fehérvári kétkermben fogadta. A követ átadta az elnöknek Ferenc József király üzenetét, és szerencsekívánatát és az Egyesült-Államokkal való baráti jó viszonyon való megalgedését fejezte ki. Az elnök nagyon barátságosan és előzékenyen válaszolt a követ szavaira s ezzel megalfoita azt a híresztelést, hogy az Egyesült-Államok és Ausztria-Magyarország között feszültebb lett a viszony. Ez a híresztelés

onnan eredt, hogy az osztrák képviselőház elmulasztotta Mac Kinley halála miatt való gyászát kifejezni s ezt a mulasztást gróf Goluchovskinak tulajdonították. Hengelmüller látogatásáról az összes hivatalos körök nagy megalgedéssel vettek tudomást.

Wolf lemondása. Bécsben egyébről sem beszélnek ma, mint Wolf képviselő lemondásáról, amely egy dicstelen politikai pályát épp oly dicstelenül fejeztet be. A mai hírek szerint Wolf már évekkkel ezelőtt elkövetett valami botrányos dolgot, amelynek következményeitől csak úgy szabadult meg, hogy Schönerernek írásbeli nyilatkozatot adott arról, hogy lemond a politikai szereplésről abban a percben, amelyben Schönerer kivánja. Mivel a párt-sajtóban és a parlamenti küzdelmekben Wolf hasznos szolgálatakat teljesített, túrték, a meddig lehetett, a legujabb botrány azonban véget vetett a politikai karrierjének.

Wolf ma választóinak is bejelentette, hogy visszavonul a parlamenti élettől. Ezt az elhatározását azzal okolja meg, hogy tevékenységét kizárólag a nagyméretű-párti, kiváló fontosságú Österreichische Rundschauak akarja szentelni, azt pedig belátta, hogy erre mostani elfoglaltsága mellett nem képes. Magántermészetű ügyek teljesen megérlelték ezt az elhatározását. Ennélfogva tudatja választóival, hogy a fölük kapott mandátumot visszajuttatja nekik s egyszersmind hálát mond a bizalomért, amely ismételt megválasztásában nyilvánult.

Az esetben most már beavatkozott a rendőrség is. Vizsgálatot indított Wolfnak Seidl tanárral való párbajügyében. Az iratokat a nyomozás befejezése után átteszik az ügyészséghez.

A kolumbiai forradalom vége. A kolumbiai liberális forradalma véget ért: ma átadták utolsó mentesvárukat, Colon városát a kormány-csapatok szövetségének, dr. Albannak. A hegyek közt ugyan még folyvást portyáznak kisebb-nagyobb számú felkelőbandák, de ezek komoly akcióra képtelenek. A liberálisok vezérével, Barrera tábornokról, a mai táviratok nem adnak hírt.

A liberálisok forradalmi mozgalmaival szemben tudvalevőleg a kolumbiai kormány-csapatok mellé állott dr. Alban, Panama kormányzója. Tulajdonképpen ő volt a liberális csapatok ellen viselt hadjárat intézője, lelke. Négy ízben támáda meg dr. Alban a forradalmi csapatokat: háromszor visszaverték, de 28-án Bohío Soldado mellett oly keményen megverte a liberálisokat, hogy ezek nem is gondolhattak többé komoly ellenállásra. Külömben az egész forradalom csekély arányú és jelentőségű volt, a táviratokban említett „csapatok” és „osztályok” alatt 40—50 löny csoportok értendők. Kolumbiát sokkalta kevesebb zavarba ejtette a „forradalom”, mint inkább Venezuela elnökének, Castronak magasaróptu, hódító tervet, amelyekkel szemben Kolumbia talán kénytelen lesz az Eszakamerikai Unió segítségét igénybe venni. Castro ugyanis nem csekélyebb vállalkozást tervel, mint Délamerika északi államának egyetlen hatalmas államszövetségéig való formálását. Bolivar már egykoron egyesítette egy időre Venezuelát, Uj-Granadát és Ecuador, amelyeknek 6 lett a közös elnöke. Castro is erre törekszik, sőt lehetőleg még Perut és Bolíviát is ebbe a szövetségbe szeretné vonni. A terv kivétel természetesen óriási nehézségekbe ütközik, de a kolumbiai kormánypárt mégis nagyon aggodí, mert nem tartja Castro gondolatát kivihetetlennek.

A lengyelek üldözése. A gnézeni kegyetlen ítélet ellen egyre szélesebb körökben terjed a németek ellen való agitáció mindazokon a vidékeken, ahol lengyelek laknak. Tegnapi ismét több helyen tüntettek a poroszok ellen. Lembergben egy emlékünnep alkalmából istentisztelet volt, amelynek befejeztével mintegy kétszáz diák a német konzulátus felé tartott, de a rendőrség szétverte őket. Két órával rá mintegy háromszáz müegyetemi hallgató a mellékúteakon azt a Mochnacki-utca ment, ahol a német konzulátus van. Ott keresztültörték a rendőrok sorfalán és peredt-kidltá-sokkal a konzulátus elő vonultak. Egy rendőrfőrajt azonban újra szétverte a tüntetőket. Egy diákot a rendőrségre vittek, de igazolása után szabadon bocsátották.

Bécsben a konzervatív nagybirtokosok klubja kétszáz koronát szavazott meg a gnézeni elítéltek javára.

Przemyszlben tegnap Csechovics törvényeszéki bíró elnökölésével gyűlés volt, amelyen háromszáz rúthén vett részt s amelyen a rúthén drákoknak elismerést szavaztak a lembergi tüntetés alkalmával tamusított szíriás és hazafias viselkedésükért. Egy-utal elhatározták, hogy a rúthén egyetem fölállítására mozgalmat fognak megindítani.

MOLL SEIDLITZPOR
fejlímulhatatlan házi-szer mindama gyomorbagajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kézendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FEJLÉLMOSILLAPÍTÓ BÉDORZSÓLÉS, CSUZ, KÖZVÉNY ÉS EGYÉBB MEGHÁLÁSI BAJOKNÁL.
A raktárakban díommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérről kapható. MOLL készítmény kézendő.

A belgrádi konak titkai.

Budapest, november 30.

A belgrádi konakban nagy a zavar: témérdek kollektivitás szakadt Sándor király nyakába, amelyeket immár nem lehet leplezgetni, mert magának az udvarnak emberei közlik a lapokkal a friss pletykákat és a legszomorubb szenzációkat. Az udvari emberek, akik éppen nem ösmerik a nyugati udvartartások finom fegyelmét, maguk különböző pártállásukat s így az intrikáknak se vége, se hossza. Csoda, hogy Sándor király nem bolondul bele abba a sokféle „áramlatba”, amely koronás fejét körülönl.

Annai pletyka szivárog ki a konakból, hogy igazán nehéz a többnyire személyes élet, céltudatosan kiszinezett hazugságokat az igazságtól különválasztani. De ha még így redukáljuk is a belgrádi híreket, a maradék is éppen elégséges ahhoz, hogy a belgrádi udvari viszonyok a legkülönösebb világitásban tűnjenek föl.

Annai bizonyos, hogy a konakba állandó vendégül költözöködt a legnagyobb fokú igazalom. Növelte ezt az utóbbi napokban az a körülmény, hogy a független radikálisok interpelláló akarnak a szkupstinában a miatt, hogy az év elején miért nem született meg a szerb trónörökös, akinek nemsokára bebövekezendő születését már majdnem másfél évvel ceöltött hivatalosan kihirdették. Akkoriban nagy volt a szerb nép öröme, amelyet nemsokára nagy csalódás váltott föl. A radikálisok azt akarják, hogy akik a népet megcsalták, bünhődjenek. Sándor király sorra a konakba hívogatja a radikálisokat s maga kéri meg őket arra, hogy a már-már feledésbe menő botrányt ne tettezzék még az interpellációval is.

Engednek-e a radikálisok? Most még nem lehet tudni. Maguk a szerbek is felette bizonytalanok benne, sőt az utóbbi időkben történtek után immár el vannak készülve a legsajátosabb eseményekre is. A helyzetet meglehetősen híven tünteti fel a következő belgrádi tudósítás:

Az utóbbi időben több lapban oly hírek merültek fel, hogy Sándor szerb király elvált Draga királynőtől s hugát, Lanyevicza Ginát veszi újul, akivel nagyon bizalmas viszonyban van. Egy hírlapíró megkérdezte az iránt egy szerb államférfit, aki nagyon bizalmas az udvarral s ez azt mondta, hogy a fölmerült pletykákirek teljesen alaptalanok. Egy időben, akkor, mikor Draga királyné keresztül akarta vinni öccsének, Nikodémnek trónörökössé való proklamálását, a király és királyné közt nagyon feszült volt a viszony s ekkor 360 000 frank évi epandást biztosítottak neki, ha beleegyezik a válásba. De Draga visszautasította. Ekkor telepedett át a konakba a huga, Draga földadta terveit, mire a király megbékült vele s most megint minden a régiiben van. A jövőt azonban nem lehet tudni! — mondá az államférfi.

Még egy másik aggasztó tünetről számol be egy estilap. E szerint a szerb hadsereg szerte mindjában bomlásnak indult és jóllehet még nem ütött ki a katonaság között zendülés, de az elégedetlenség oly nagy, hogy sem a dinasztia, sem az ország nem bízhatja sorsát nyugodt lélekkel a hadseregre.

Ennek a bomlásnak az egészségtelen politikai viszonyokban van a csirája. A katonák nincsenek megalégedve helyzetükkkel, mert az ország zavaros pénzügyi helyzete következtében éhezni hagyják őket és bár a szerb hadsereg jelenlegi létszáma alig haladja meg a négyezretet, a katonaság ellátása most mégis sokkal több kívánivalót hagy hátra, mint azelőtt. A hadsereg szállítóinak nem fizetik meg a követeléseiket, az eleség szétosztása rendszertelenül történik és az ellenőrzésel mit sem törődnek. A katonák folyton azon panaszkodnak, hogy rothalt húst és romlott kenyeret kapnak. Ruházatuk magában a fővárosban is nagyon rossz, az ország belsejében állomásozó katonáké pedig éppenséggel botrányos. A katonakórházak tul vannak zsúfolva betegekkel, akik kellő ápolás híján tömegesen halnak meg.

S mindezekhez az anyagi bajokhoz még egy sereg egyéb kollektivitás is járul. A nepotizmus sohasem divott annyira Szerbiában, mint mostanában és ebben a tekintetben éppen az udvar jár elől rossz példával. A Lanyeviczkák és Petrovicsek mindennél nagy előnyben és támogatásban részesülnek. Most már a hadseregben nem méltányolják a tiszték katonai képességeit, hanem törődnek a rangkülönbséggel, hanem az előmenetelben egyesegyedül csak az az irányadó, vajon ki, mifele rokonságban van a királyi családdal. Igen sok magasrangú és tekintélyes katonatisztet elnyomtak, csak azért, mert ezek nem akartak a fiatal „hercegek” előtt hajlongani. E miatt különbben az egész tisztikarban nagy az elégedetlenség. Hogy milyen általános a megbotránkozás, annak jellemzésére elegendő az a körülmény is, hogy a belgrádi katonai kaszinó azzal a kéressel járult nemrég Sándor királyhoz, hogy az egyik Lanyeviczkát távolítsa

el a hadseregből, mert ha továbbra is megmarad a hadsereg kötelékében, úgy a tiszték legnagyobb része kényeserítve lesz elbocsátásul kéri.

A délafrikai szabadságharc.

London, november 30.

Johannesburgból jelentik, hogy bizonyos jelekkel azt lehet következtetni, hogy Ermelo és Karolina kerületekben a boerok nagyobb csapatokat vonnak össze. Egy boer csapat Brukspruitnál átlépte a vasúti vonalat.

London, november 30.

A Morning Postnak azt jelentik Pretóriából, hogy a boerok inséget kezdenek szenvedni, mert az angolok lassankint kiszorítják őket a termékeny, egészséges vidékekből. Lövészerük is fogytán van.

London, november 30.

A Timesnak jelentik Pretóriából: Kitchener kijelentette, hogy újabb csapatok küldése nélkül semmire sem vállalkozhatik a boerok ellen.

London, november 30.

A Times november 18-iki pretóriai kelettel leírást közli az angol csapatok elhelyezéséről, amelyek a nagyszámu boerokat sakkban tarták és Botha Laiossal a Wilderrivertől Kreungstadig terjedő örházvonalól keletre érinthesében vannak. A csapatok a következőképpen vannak elosztva:

Tizenkét csapat a Delagoa és a natáli vasút között operál. Keleti Transvaalban Methuen, Kekevich, Fickies parancsnoksága alatt portyáznak és a vasut mentén álló csapatokkal és a Magalies-hegyek mentén levő rendőri őrségekke együtt operálnak. A Delagoavasutól délre levő koncentrációs táborokba visszavonták a vasúti vonatból északra levő csapatokat, aminek az lett a következménye, hogy a boerok megint visszatérnek Roos-Senekal szomszédságába. Oranje északi részében Elton tábornok operál. Ott kilenc csapat a menekülő boer kommandókát üldözi. Határozott baladás konstatalható ugyan, de az országnak örházakkal való ellátását még tökéletesebben kell végrehajtani, hogy az angol csapatok nagyobb sikereket érthessenek el. Ez mindenesetre nehéz lesz s több katonaságra van szükség. Nem azért, hogy az angolok mindárt döntő csatát vívhassanak hanem, hogy a boerok ellenállítását minél előbb megtörjék.

London, november 30.

Ritchie beszédét általánosan úgy magyarázzák, hogy az angol kormány legközelebb új tárgyalást fog kezdeni a béke megkötése végett. Azt hiszik, hogy a Ritchie nyilatkozata nem véletlenül esik össze azzal a hírrel, hogy az összes boer csapatok katonai vezetését De Weire ruházták. A békekötést eddig az akadályozta meg, hogy a boeroknak nem volt kellő autoritással rendelkező emberrük, akivel lord Kitchener tárgyalhatott volna s azt hiszik már most, hogy ezt az embert megtalálták De Wet személyében.

Hága, november 30.

Boer körökben azt hiszik, hogy legközelebb megkezdődnek a béketárgyalások. Krügerben meg van a hajlandóság, hogy békét kössön az 1881. évi londoni szerződés alapján, amely a boer államoknak belügyeikben teljes függetlenséget biztosított és csak a külső viszonyokra néve tartotta fenn az angol kormány tehatóságát és ellenőrzését.

Brüsszel, november 30.

Az a férfi, aki a vonatok levegőbe repítését már mint mesterséget üzi, ir származásu s Jack Hintonnak hívják. Az angolok a vakmerő irtcsak Jack the Wreckernek nevezik. Hinton az a férfi, aki két hollandus barátjával 1900. január 20-án Transvaal loboogóját kütüzte a Spionskopra s ez által az összes angol ágyukat magára irányította s így a magasba felkapaszkodó angolokat egész nyugodtan löhették s visszaszoríthaták, majd pedig lehetővé tette nekik a pozíció-változást.

Köln, november 30.

Egy itteni lap egy, az angol hadseregben küzdő svájci származásu tiszt levelét közli, amelyben a tiszt azt írja, hogy a boeroknak egy angol gyár szállt fejevert és löszert. A hadiszereket Durbanban khukiba öltözött boerok veszik át és viszik a kommandóknak.

Bécs, november 30.

A belügyminiszterium rendeletével értesítettek az összes politikai hatóságok, hogy a fokvárosi és durbani osztrák-magyar konzulátusok jelentése alapján sürgősen óvják az osztrák állampolgárokat a kivándorástól mert nincs kilátásuk keresetre és a legközelebbi jövőben a viszonyok javulása nem is várható.

HIREK.

Budapest, november 30.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn előt jelenik meg.

— Személyi hír. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma Bécsből Budapestre érkezett.

— A kislejő vadászatok. Kis-Jenőől táviratozzák: József főherceg, József Agost főherceg, Augustus főherceg és Fülöp orleansi herceg nagyobb vadászásággal holnap este külön vonaton ideérkeznek. Kőburg Fülöp herceg a hét folyamán szintén ide jön a vadászatra.

— A trónörökös a német császárnál. A német vidéki sajtó révén közbeszéd tárgya lett, hogy Ferenc Ferdinánd főhercegtől német udvari körökben rossz néven vették, hogy mikor Vilmos császár Wildparkban fogadta, az etikett ellenére polgári öltözetben szállott le a vonatról, ahol Vilmos császár kitüntette vendégét azzal, hogy az osztrák-magyar közös hadsereg tábornoki egyenruháját vette fel. Azok a lapok, amelyek sok szót vesztegetnek erre a magában véve jelentéktelen esetre azt írják, hogy Vilmos császár és adjutánsai akik az egész tábornoki karral együtt jelentek meg az állomáson, nem kevéssé lepődtek meg, mikor Ferenc Ferdinánd főherceg porosz tábornoki egyenruha és a fekete sasrend nagy szalagja helyett egyszerű fekete polgári öltözetben lépett a császár elé. A berlini sajtó nem is tett említést az esetről, ma azonban miután az etikett-féltreírás köz tudomásra jutott, udvari körökből vett értesülés alapján közlik a berlini lapok, hogy az eset egyáltalán nem hatott kollektivitás a német császárra, sőt ellenkezőleg egészen természetes volt, hogy a főherceg nem öltött egyenruhát, mert vadászatra jött Németországba.

Mint a berlini esti lapok jelentik, Ferenc Ferdinánd főherceg megígérte a 2. számú, Ferenc császár nevével viselő gárda granátoszrednek, hogy elküldi életnagyságu képet, mely a főherceget az ezred egyenruhájában ábrázolja. A képet a tisztai kaszinó éttermében fogják elhelyezni I. Ferenc és I. Ferenc József képei mellett.

— Vörösmarty-ünnep. Az egyetemi kör irodalmi és retorikai szakosztálya december 1-én, vasárnap délután 1. órakor Vörösmarty Mihály születésének s azegyetemi évfordulója alkalmából emlékünnepet rendez az egyetemi kör olvasótermében és erre az érdeklődőket ezen az uton hívja meg. Az ünnepség műsora ez: Himnusz: énekek az egyetemi daloskört. Először megnyitó: tartja Tomcsa István. Szavaltat: Vörösmarty Mihály Szép Henka, előadja Jakab Sándor. Főelőadás: tartja Barkoch Miklós. Kuruc dalok: előadja az egyetemi daloskör. Főelőadás Vörösmarty műveiből Vörösmarty költemény: írta és szavaltja Szepessy László. Szózat: előadja az egyetemi daloskör.

— Deák Ferenc és báró Eötvös József-émlékezete. Tegnap a budapesti görög-keleti román templomban (Holl-utca 8. szám) gyászjelentéssel volt Joannovics György nyugalmazott államtitkár nevének lelküdvéért. — Ez alkalommal Bogoevics György esperes megható beszédben emlékezett meg a boldogult matrósról s tőrléjéről aki báró Eötvösnek s Deák Ferencnek benső barátja volt. Meleg szavakkal adózott hazánk e két nagy alakja emlékezetének. kik nemzetiségi és görög-keleti vallási kérdésekben mindig Joannovics György tanácsához folyamodtak. Joannovics György, aki egyike a legtekinélyesebb magyar nyelvészeknek, ősi vallásához és nemzetiségéhez mindenkor melegen ragaszkodott, hazafiságával pedig példát adott a késő nemzedékeknek, hogy mint kell megegyeztetni a hazaszeretetet a nemzetiséggel. Ez érzelmeik táplálásában megboldogult neje lelkes támogatója volt. A jelenvolt nagyszámu közönséget mélyen meghatótta Bogoevics György esperes beszéde.

— Adventi prédikációk. Az advent vasárnapján december 1-én, 8-án és 23-án délután 3 órakor szentbeszédet tartanak az egyetemi templomban, tekintettel főképp a műveltebb közönség igényeire. A szentbeszédet előlvalta: Kriván Mihály pápai kamarás, szeméniariumi igazgató, dr. Glattfelder Gyula és dr. Puri Iván tanulmányi felügyelők tartják.

— Zubovics kapitány találmánya. A brárvájáról Európaszerte híres Zubovics Fedor huszárkapitány vasárnap délután az Othon örök és hírlapírók körének disztermében előadást fog tartani egy új találmányáról mely az előírsi szolgálatra vonatkozó s katonai szempontból rendkívül fontos.

— Acomány a teljesboltak. Frölich Frigyes ur Rivából is koronát küldött hozzánk az Izabella-utcai ingyen-telejébtől számára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Meggyezés a párbaj ellen. Ferenc Ferdinánd főhercegnek Vilmos császárnál tett látogatása alkalmával meggyezés jött létre az írást, hogy egyöntetű intézkedéseket tesznek hadseregeikben a katonatisztek párbajozásának korlátozására.

Ez a hír annyit jelent, hogy legfelsőbb helyen is észrevették szegény leutnant Guszlit, aki maga sem tudja, hogyan és miért, de sehogysem tud megérni a borbéban, majd az ina szakad a nagy marakodási vágytól s amikor aztán a dolog kezd komolyra fordulni, hirtelen embori érzések szállják meg s kezdi belátni, hogy az élet gyönyörű, hogy fiatalnak és egészségesnek lenni pompás dolog s hogy lényegileg épp oly becsületes ember az ember, ha nem lövik agyon, mint ha agyonlövik. Vagy talán élve még becsületesebb az ember, mert kötelességek teljesítése vár rá, míg holtan vagy bémán még a legszebb katonája sem ér semmit.

Nagy és jelentős dolog, mikor a császárok és jövendőbeli uralkodók az életet másnál is megbecsülik s a harcasságot a maga idején akarják alkalmaztatni. A katonatiszt — ha már nem lehet másként, hadd vítezködjék a háborúban, de ne kelljen kimutatnia hősiességét olyankor is, mikor az meg nem eshetik egy kis komikum nélkül. Egy kis félreértés s már gyilkolás az urak, mert muszáj. Valóban kulturálatlanok-e azok, mikor ilyen kézen fekvő könnyelműségek megakadályozására császároknak a paktuma szükséges?

— Újpesti küldöttség Wlassicsnál. Újpesti község közönsége Wlassics Gyula vallás- és közoktatási minisztert egyhangulag díszpolgárává választotta. Az erről szóló díszpolgári oklevelet ma egy ötven tagú küldöttség adta át a miniszternek. A küldöttség tagjai voltak: Illek esperes-plebános Mányi ref. lelkész, dr. Venczler rabbi, Geidly ev. lelkész, Zsoldos főjegyző, Lindt községi bíró, Csepessényi egyháztanácosi alelnök, Friedmann bankigazgató, Schreiber építész, Józsa, Friedrich, Radoch, Scherer igazgatók, dr. Hédervári községi orvos, Diamantstein bankigazgató, Kuthy tanácsos, Weiss és Wintermilt gyárosok stb. A küldöttség szóznoka, Illek esperes, üdvözlő beszédében utalt arra, hogy Újpest községe a díszpolgári oklevéllel is örök emléket kíván állítani a község évkönyveiben Wlassicsnak, aki Újpest felvirágzása különösen pedig közművelődési ügyei körül oly sokat és nagyot tett. A miniszter válaszában kifejezett, hogy a magyar fajnak kulturális felszólását adta annak, milyen kitartást, sokszorosan fokozott erőt ad neki kötelességi teljesítésében annak látása, hogy munkájánál hazánk jobbjai és érdemes polgártársai mindig vele vannak. Szükség is van ilyen összetartásra és egyetértésre, a mikor arról van szó, hogy egy a haza érdekében szükséges, széles alapokra fektetett nemzeti kultúrpolitikát csináljon. A miniszter igazán benső örömet érez Újpest gyors felvirágzása miatt, aminek érdekében a maga részéről is mindig szívesen működött közre és fog közreműködni ezután is. Benső meggyőződése, hogy a magyar fajnak kulturális felszólását sojton fokozni kell, hogy vezető szerepét ebben az országban egyszerűmindentkorra biztosítsuk. Ha Újpest iskoláinak érdekében az utóbbi években sok történt, ez nemcsak az ő érdeme, hanem a törvényhozásé is, amelynek faktori előmozdításával a módosított új törvények, hogy egy ilyen kiváló magyar község közművelődési ügyei érdekében belátással és legjobban akarat szerint mindent megteheszen. A díszpolgári oklevelet mint azon bizalomnak zálogát is tekintti, amelylyel Újpest községe iránta és törekvései iránt viseltetni fog, s őt kötelességei teljesítésében támogatni fogja.

— A mindennapi kenyérről. A Természetudományi Társulat mai estélyén Kosutány Tamás magyar-óvári akadémiai tanár, megkezdte a mindennapi kenyérről szóló előadásainak a sorozatát.

Kosutány a mai előadásában a búzáról szólt. Bevezetésképpen a búza történetét ismertetve, amely szerint a búza már 8000—3500 évvel Krisztus előtt természetileg az emberiség. Egyiptomban a dastori piramis téglájában találtak búzát, Európában a cölöptünetnyekben, Svájcban és Olaszországban. Magyarországon a lengyel, aggteleki, szendeli-völgyi leletok szerint, szintén talán a trójai háború idejéig vissza lehet vinni a búzatermés korát. A legjobb búza Magyarországon terem a Tisza mellékén, Dévaványa Makó Gyoma és Pécska környékén. Kétféle a külföldi vetőmag-impórtot s ajánlja, hogy becsüljük meg a magyar búzát, mint nemzeti kincsét. Szólt a búza betegségeiről s ismertetve az azok ellen való védekezés módját. Végül esetteli a búzatermés országos jelentőségét; hazánkban 35—40 millió méter-mázsza is terem éventé, ami 600—700 millió korona értéknek felel meg s főleg ez látja el az országot étellel és pénzzel. A búzának csak kis részét tartják vissza vetőmagul; nagyobb része előbb-utóbb liszté és kenyérré változik át.

— Dr. Pályi Éde állapota. Dr. Pályi Éde állapota napról-napra javul, s kezelő orvosai most már biztosra veszik a beteg felgyógyulását. A golyót még nem távolították el a testéből.

— Teck herceg balesete. Londonból jelentik, hogy az angol trónörökös sőgóra Teck herceg, tegnap rósaavadazon lebukott a lováról s zúzódást és könnyű természetű agyrázkódást szenvedett. A hajszákban a paripa tuskés dróba botlott és elesett. A herceg ivalakban röpült ki a nyeregből és fejét vágódott a földre. Áultán vitték a közeli parasztházba s orvost hívtak hozzá. Az orvos konstatálta, hogy agyrázkódás érte és a csipőjén erős zúzódás történt. Később magához tért a herceg, mire Grosvenorba szállították a hercegné lakására. Egy újabb távirat jelenti: Teck herceg jól álltúte az éjt. Az agyrázkódásnak semmi következménye sem volt észrevehető. A herceg csipőjében heves fájdalomokat érez, de teljesen veszélyen kívüli van. Az orvosok azt hiszik, hogy e hét végén teljesen felépül.

— Küzdelem a tüdővész ellen. Dr. Petz Lajos győri orvos Győr város törvényhatósági bizottságához javaslatot terjesztet be azon profilaktikus intézkedéséről, melyekkel a tüdővész terjedését meg lehet akadályozni. A Küzdelem a tüdővész ellen című terjedelmes javaslat első részében azt a megdöbbentő tényt konstatálja Petz, hogy Győrben minden hetedik ember a tüdővésznek esik áldozatul s e rettenő adat tökéletesen igazolja azt a messzenemő gondosságot, melyet a javaslat szerzője ajánl. A javaslat lényegileg a következő pontokban foglalja össze ama teendőket, melyekkel az intőzatos kört utjában föllehetni tartóztatni:

1. Ki kell mondani, hogy az utcák tereken és nyilvános helyeken való köpködés közegészségügyi káros és büntetendő.

2. Intézkedni kell arról, hogy a város lakosságát bő mennyiségű vizet léssek el s kötelezővé kell tenni a járdák naponként való szurolását és öblítését.

3. Ki kell mondani, hogy minden tüdővész-halálozás esetén a lakást hatóságilag fertőtleníteni eni kell.

4. Meg kell keresni a helygüi kormányt hogy emelje országos érvényre ezt az akciót s gondoskodjék ingyen kiosztató köpdényekről, hogy azok igazolt szegénység esetén kiszolgáltathatók legyenek.

— Új lap. A Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjnyújtó hivatals Közlöny címen az egyesület kiadásában és Pethő Sándor titkár szerkesztésében havonként megjelenő új lap indult meg mely célul tűzte maga elé, hogy e humánus intézménynek eszméjét minél szélesebb körben elterjesse. A lap hozza az egyetlen penkezeletének pontos kimutatását melyből látjuk, hogy az egyetlen jelenleg 62 vidéki fiókot számlál és 517 ezer korona alapfőkéje van teljesen biztos alapokon. A kiadóhivatalt az egyet VIII. József-körut 68. szám alatt levő helyiségében van.

— Egy spanyol republikánus-vezér halála. Madridban meghalt Pi y Margall republikánus párt-vezér és ösmert pozitívista bölcsész. Ő volt a sokféle frakcióba osztott spanyol köztársaságpartiak közt a legdoktrínérabb. Mintán Amadó király lemondott a trónról, Pi y Margall belépett a köztársasági kormányba és Figueras elnök lemondása után ő lett a spanyol köztársaság elnöke. Csak néhány hónapig maradt meg ebben a méltóságban, amelytől a legközelebbi választáson Castelar elűtötte. A királyság visszaállítását után tagja volt ugyan a korteznek de szerepe azóta jelentéktelen volt. Élt hetvenegy évet.

— Házasság. Dr. Szabó Sándor a Magyar Távirati Iroda munkatársa, a fővárosi napapsajtó e kitűnő tehetségű és rokonszenves munkása jegyet váltott Weiss Margit kasszonygyal, Weiss Armin budapesti magánzó leányával.

Stern Benő theresienfeldi bérlő eljegyezte Geiringer Minka kasszonyt Bajáról.

Lajos Zoltán m. kir. posta- és távirólist, tartalékos houvédhadnagy eljegyezte Hajdu Ilona urhölgyet Brassóban.

— Fegyelmi egy iskolaszék ellen. Szegzárdról táviratoztak: Most érkezett le Szegzárdrá Wlassics Gyula kultuszminiszter leirata, melyben fegyelmi vizsgálatot rendelt el a polgári iskolaszék ellen annak kiderítése céljából, hogy kit terbe a mulasztás az Antal Ferenc vármegyei főkönyvelő és iskolaszéki pénztárnok által elkövetett sikasztás miatt. Antal ugyanis meghamisította a polgári iskola könyveit, takarékpénztári betéteit és 16000 koronát sikkasztott el. A miniszter Mosdósy Imre és Krüger János miniszteri tisztviselőket Szegzárdrá küldte, s ezek megvizsgálták az ügyilkössé lett Antal Ferenc pénztári könyveit és a vizsgálatról a miniszternek jelentést tettek, amelyek alapján most fegyelmit kapott az iskolaszék. A vizsgálatot Nunkovics Ferenc főszolgabíró vezeti.

— Köszönetjátékosságért. A hivatalos lapban köszönetet fejezi ki Wlassics Gyula közoktatási miniszter több fővárosi vendéglősnek és kavának azért a játékonyságukért amelyben az Országos Szinművészeti Akadémia szegényorsu növendékeit részesítették. Azok a kávéosk és vendéglősök, akiknek a miniszter köszönetet mond a következők: Glark Fryges (Pannónia szálló), Hirsch testvérek (New York kávéház), Tihanyi József (Balaton kávéház), Kőrös Mihály (Kispápa-vendéglő), Múler Antal (Országos Kávéház vendéglője), Pelczmann Ferenc és Elm János vendéglősök.

— Művésznők a gyermekekért. Blaha Lujza asszony főhívásának újabb eredményeként ma egy szép okos levél érkezett hozzánk, melytől midőn a nemes cél érdekében tett ajánlatért hálásan nyugtáztunk, egyszerűsind figyelmébe ajánlunk a főváros kávéház tulajdonosainak, akik csakugyan versenyre kelhetnek egyik karitásukkal a játékonyság gyakorlásában.

A levél, melyről szólunk, egész terjedelmében így hangzik:

Tekintetes Szerkesztő ur! Blaha Lujza asszony csodálatosan okos ötletét bámulattal és azzal a szeretettel olvastam, melylyel a jószívű asszonyok nemes lelkének megnyilatkozását olvasni szoktuk.

Sokáig gondolkodtam, hogy miként járulhaték a pompás ötlethez én, akinek sem partium, sem egyéb csecebecse nincs az ötletemben. Kávéházam, mely az Erzsébet-körut és a Király-utca sarkán van s Király-kávéház a neve, nem alkalmas arra hogy a nemeszívű művésznő kifejtett tervébe beilleszhető legyen, mért is az az ötletem támadt, hogy a tekeasztalokból beolvó jövedelmeknek öt százalékat juttatom az ingyentejes- és ingyenkenyeres-boitnak.

Kávéházamban nyolc teke-asztal van és egy órai játéért 72 fillért számítok, míg másutt egy órai tekés egy koronánál többbe kerül.

A budapesti kávéházi közönség valóban áldozatkész és így csak kedves kötelességet vélek teljesíteni, ha csekély tehetségem szerint én is áldozatot hozok azoknak, kiket szívem mélyéből sajnálok és kiknek lefelgyezését egész lelkemből óhatom.

Áldást kívánok a nemes művésznőknek önk által vezetett akciójára és maradok hazaifas üdvözlettel Keiner Márk, a „Király-kávéház tulajdonosa.

A második levél, mely ma hozzánk érkezett Szivess Tibor indítványát foglalta magában, aki azt tanácsolja, hogy a zsurokon egy-egy perzelváltítsanak föl s minden vendég néhány fillért áldozzon a játékonyság oltárán.

— Az új detektívönök. A belügyminiszter ma leiratban tudatta a főkapitánygyal, hogy a Ruttner Sándor halálával megüresedett detektívönökségre Krecsányi Kálmán VIII-ik kerületi kapitányt nevezte ki; a VIII. kerület vezetésével pedig Szirmay Andor I. kerületi kapitányt az I. kerület vezetésével Jeszenszky Gelért kerületi kapitányt bizta meg. Krecsányi Kálmán detektívönökké történt kinevezését osztatlan örömmel fogadta az államrendőrség tisztikara. Krecsányi kiváló oktadású, éles ítélőképességű tisztviselő, aki szinte nélkülözhetetlen tagja volt a rendőrség tisztikarának. Krecsányi 1856. november 6-én született Budapesten. Jogi tanulmányait is a fővárosban végezte. Pár évig ügyvéd-előtt volt, 1885-ben lépett a rendőrség kötelékébe. Hamar leismerték kiváló képességét s pályáján gyorsan haladt előre. 1887-ben segéd-ogalmazó, 1889-ben fogalmazó, 1892-ben címzetes 1893-ban tényleges kapitányt leit. Két évig a büntügyi osztályban, öt évig az V. és VII. kerületi kapitányságoknál működött. Mint kapitány a II. tóku kihágási ügyek e dadója lett, 1895. óta vezeti a VIII. kerületi kapitányságot.

— A hírlapírók nyugdíjintézetének Waldmann Imre, a Fővárosi Orfeum igazgatója, 500 koronát adományozott a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének, és erről dr. Falk Miksa az egyesületet a következő levélben értesítette:

November 16-án volt a Fővárosi Orfeum programján először a maga keretében egészen különböző magyar előadás. Üzleti szempontból nekem erre a vállalkozásra nem volt szükségem és az áldozatot, amelyet hoztam és hozok azért, hogy a magyar szót, ha lehet meghonosítsam az Orfeum szinpadán, a leg-tisztább és legönzetlenebb céllal hoztam. A magyar előadás első estéje tiszta jövedelmének felét a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének, felét az Országos Színész-Egyesületnek szántam. Az ekképp a nyugdíjintézetnek járó összeg 500 (ötszáz) koronát tisztelettel átszarmaztatam. Méltóságodhoz azzal a kérséssel fogad a szívesen a csekély összeget a nyugdíjintézet mint kis jelet annak a tiszteltem, amelylyel a sa to íránt viseltetem.

— Megfagyott a vadászat. Barsról írják: Frink Sándor babocsai bérlő a mult hétén nagy hajtvadászatot tartott közeli horvátországi bérletben. A vadászatra több hajtvót vitt magával; az egyiket, Radics János 11 éves fiúskát, a vadászat után hasztalan keresték. Öt nap múlva találták meg meggyáva egy fatörzs mellett. A szegény fiút tegnap temették el Babocsán nagy részvét mellett.

— Halálozás. Primayer János Lechner Ödön műépítész apósa ma nyocvanhét éves korában meghalt. Temetése holnap december 1-én délután három órakor a Sas-utca U. szám alatti halottasházból lesz, ahonnan a Kerepesi-uti temetőbe viszik s a családi sírboltban helyezik el.

— Ingyenkenyer. A kenyérszító-boitok forgalma 8736 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boitban 6393 adagot, az ő-budai új kenyérszító-boitban 2343 adagot osztottak ki. Újabban érkezett adományok: Frankl Mór 10 korona, Wolfner Lajos 40 korona, Juoi és Margit 20 korona, Lukács Vilmos 10 korona, Mannberg Róza 10 koron, N. N. 10 korona.

— **A félmillióstolvaj.** A főkapitány ma a Kecskeméthy ügyben a rendőri sajtóroda útján a következő értekezést adta ki: Egyes lapokban megjelent azon közlemény, mintha három magyar fiatal embert a rendőrség Kecskeméthy helyett nyomom követelt, vagy letartóztatott volna, — egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Az illető fiatal emberek azt állították, hogy ők Kecskeméthyval Milanóban találkoztak. Erre nézve lettek kihallgatva. Más szerep a nyomozásban az illető fiatal embereknek nem jutott. De egyáltalán nincs arról a budapesti rendőrségnek tudomása, hogy Kecskeméthy helyett bárhol bárki is le lett volna tartóztatva.

A budapesti büntető törvényszék is folytatja a büntétségvizsgálatot ebben a nagyszabású büntényben. Dr. Perényi vizsgáló albró tegnapelőtt dében hallgatta ki Halmos János székesfehérvári polgármestert, ma délután 1 órára pedig Szendly Ede pénztárost, Leopold Lajos ellenőrt és György István hivataloslag időtve be kihallgatásra. A törvényszék, tekintet nélkül arra, hogy kézrekerül-e valaha Kecskeméthy vagy sem, épp úgy folytatja a vizsgálatot, mintha Kecskeméthy eloltgató volna. A büntényben még mintegy tíz tanút fog a vizsgálóbíró kihallgatni.

— **Háromnegyedévszázados jubileum.** Ily ritka évfordulót ért el ez évben a Haris, Zeillinger és Tsa, a „kék csillag“-hoz címzett váci-utcai nagykereskedő-cég. 1826-ban a cég alapításakor kis, szabályozatlan város volt még Budapest. Mesésen nagyot nőtt azóta a főváros. De fejlődött a „kék csillag“ vászonkereskedés is — az izlés és igények finomodásával — mindig lépett tartva a haladó korrall. Az előkelő világ évtizedek óta e hírneves üzletben szerzi be leányainak kelengyáját. A „kék csillag“ így számtalan boldog frigy tanúja lett. E hosszú múltra tekintő cég érdemei jutalmául a cs. és kir. udvari szállítói címet, továbbá József főherceg és Fülöp szász-koburg-góthai herceg szállítói címet nyerte el. A „kék csillag“ immár egy a fővárosi, mint a vidék hőlyege előtt egyaránt ismeretes és a magyar uriaszonyok sohasem mulasztják el Budapesten járjukban a „kék csillagot“ felkeresni. A jelen évi karácsonyi ünnepek alkalmából a szóban forgó cég nagy raktárából egyes cikkeket feltűnő olcsó áron bocsát áruba s ez iránt utalunk mai hirdetésnyére.

— **A leégett gépgyár.** Az első magyar gazdasági gépgyárnál tegnap este keletkezett tüzet csak ma hajnali három óra tájban tudták egészen eloltani. A tűzörségek ekkor mind bevonultak, csupán a gyár tűzoltói maradtak résen. *Szezerbousky* tűzoltó-lóparancsnok akinek jobb szeme a tűzvészben egy kikapott szikrától megsebesült, ma már jobban van, úgy hogy hivatalos teendőit is végezheti. A tűzrendőri vizsgálat hétfőn délelőtt tízenegy órakor lesz. A tegnapi tüzesetnél és más basonió nagyobb tüzeseteknél is előfordult már hogy a közönség köréből többen a vész színhelyére telefonáltak és a nélkül, hogy bemondták volna, ki beszél és mit kíván, hogy tűzoltótszert kértek a telefonhoz. Mikor pedig a tiszt a telefonhoz ment, tőle a tűz állapota, a kár nagysága és más egyéb iránti kérdések követték. *Szezerbousky* lóparancsnok kért a nagyközönséget, hogy a tűz helyszínén levő vezénylő parancsnokot és tiszteket ne vonják el a mentési munkálatoktól, mert ezáltal késleletik a mentést és meggátolják őket önfelelő munkájukban.

— **Énviszsgálat egy szolgabíró ellen.** *Reviczky Győző* tisztergombi főszolgabíró mint esztendőm tudósítónk táviratozza, a legvelmi hatóság hivatali visszaélések miatt hivatalvesztésre ítélte. Minthogy a hivatalvesztés olyan büntéselemények miatt történt, melyek hivatalból üldözendők, *Reviczky* ellen a komáromi törvényszék sikkasztás, zsarolás és megvesztegetés miatt a büntétségvizsgálatot elrendelte. A vizsgálat negyvenhat rendbeli büntéseleményre terjed ki.

— **Magyar Leszámitó Társaság.** A Magyar Leszámitó Társaság mint szövekezet, melynek főcélja tagjainak nyílt könyvkivonatol vagy számlán alapuló könnlevőségeire hitelt nyújtani, Sas-utca 24. szám alatti helyiségekben megkezdte működését. A társaság foglalkozni fog a tagok váltóinak leszámitolásával, könnlevőségeinek beszedésével és folyószámla-chequebetétek elfogadásával és kezelésével is. A társaság tehát a kereskedők és iparosok egyik régi óhajának felel meg és arra van hivatva hogy az üzleti könyvekben holtan heverő értéket életre ébreszesse és a kereskedelem és ipar szolgálatába helyezze. E feladatai elérésében a társaságot *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter ur is támogatja s a jelzett célra ötven ezer korona törzsrészevényt jegyzett. A társaság vezetősége a következőképen alakult meg: Elnök: *Kunz József*. Igazgatósági tagok: *Engl Hugó*, *Siberberg Károly*, dr. *Schreyer Jakab* ügyvéd, *Spitzer Ignác*, *Weisz Vilmos* Fejlesztő-bizottság: Elnök: *Gelléri Mór*; tagok: *Bretschneider Vilmos*, *Spitzer Miksa* és dr. *Szűcs Lajos*. A társaság ügyésze: dr. *Ehrenfeld Adolf*; vezértitkár: *Guttman Zsigmond*.

— **Szegény gyermekekért.** Az Arvay Ottó Ede Fővárosi kévéházában székeió Bóni-asztaltársaság a billard-prétereóbeli fennmaradó bónik összegét szegény gyermekek telruháására gyűjtötte össze. A begyűjt pénzben ma ruháztak föl több szegény gyermeket, akikhez *Krausz Gáspár* elnök szegény beszédet intézett. *Eszláry Sándor* VII. kerületi előláró a közönséget buzdította a jótékonyaság gyakorlására.

Steinbeck Samu záróbeszédével a kedves ünnepséget véget ért.

— **Lombroso és Musolino.** A Musolino-család alkalmas védőt keres nagyon kompromittált tagjának, Musolino brigantnak védelmére. Lombroso nemrégiben hosszabb értekezést írt a híres haramiáról s ez indította a család arra, hogy Lombrosot fölkerje a tudományos szakértő szerepének elvállalására. Lombroso korára hivatkozva nem fogadta el a megfizető megbízást, hanem maga helyett *Mariano Patrizit* és *Leonardo Bianchit* ajánlotta, kik közül az egyik *Modenában*, a másik *Nápolyban* tanára a pszichiátriának. A lucai törvényszék előtti tárgyalás különben is nagy szenzációját tehát nem fogja fokozni Lombroso tanár ur jelenléte.

— **Letartóztatott szélhámos.** *Tóth Emil* neve nem ismeretlen már azok előtt, akik figyelemmel kísérik a lapok rendőri rovatát. Legutóbb az Angyal-földön tartott tenn orvosi rendező-üzenetet, amely azonban nem sokat jövedelmezett, úgy hogy *Tóth Emil* más pénzfórást után nézett. Még augusztus elején vásárolt a gyár-utcai *Druker* és *Bárdi* gummiárucégnél egy kocsiira való gummikereket hitelbe 900 koronáért. A kerekeket még azzap eladta *Weinfeld* kocsisnak. Néhány nappal később *Tóth István* kocsi-gyárostól csalt ki egy több ezer korona értékű hintót. Fedezetül váltókat adott, amelyekre *Tóth Emil*nek írta alá magát, s a lejáralkor természetesen egy váltót sem váltott be. Mikor ez a pénze is elfogyott, fölkeresett egy csömöri-utí magánzórt és annak egy olyan váltót adott át leszámítás végett amelyen kibocsátóként vagyonyos anyja, *lovag Tóth István* szerepelt, mint forgató pedig az anyja, *Tóth Istvánné* is aláírta azt, *Tóthné* a váltóon kívül egy közjegyzői nyilatkozatot adott arról, hogy a férje, *lovag Tóth István*, aki Egerben lakik az azon lévő aláírását ő előtte írta a váltóra. *Tóth Emil* éppen azért ment el a csömöri-utí pénzese emberhez hogy fölvegye a tízezer koronát, amikor megérkezett Egerből *Tóth Istvánnak* ez a távirata:

Fiának nem írtam alá semmiféle váltót. Ha mégis rajta van nevem: hamisítás. Feleségemtől rége óta elváltan élek.

Mikor ez a terve nem sikerült, *Ferenczy Antal* banküzletében akart egy 6000 koronás váltót leszámítottani, majd pedig *Szalay Gézáni* tett kísérletet egy 12.000 koronás elfogadványra. De ezeken a helyeken is küldt a hamisítás. Végül *Hamburger Miksa* gyár-utcai kereskedőtől csalt ki 2000 korona értékű szőnyegot. A sok károsult utóljára megbizta dr. *Klein Rezső* ügyvédet a följelentés megtételével, s ennek kérelmére a vizsgálóbíró elrendelte *Tóth Emil* letartóztatását, amit a rendőrség tegnap fogatosított is.

— **Öngyilkos színházi gondnok.** A bécsi rendőrigazgatóság táviratban értesítette a budapesti főkapitányaságot, hogy ott tegnap öngyilkossá lett egy fiatal ember, akinek az irataiból azt következtetik, hogy budapesti és *Rácsok Gyula* a neve. A szállóban *Kovács Gyula* név alatt lakott. A fiatal ember 30—35 év körüli budapesti hivatamok. Szőke haja és bujasza van. Sötétkék félkabátot és világos ruhát viselt. Az újján jegygyűrűt találtak a következő bevéséssel: *Melanie 1893. VII.22.*

Ennyiből állott a bécsi rendőrség távirata. Ma azután kiderült, hogy a Bécsben öngyilkossá lett magyar ember *Rácsok Gyula* a magyar királyi Operaház s a Nemzeti Színház számvevőségének vezetője s a Nemzeti Színház bérházának a gondnok. *Rácsok Gyula* évekkal ezelőtt került a két színház számvevőségéhez a belügyminisztériumból, ahol számtiszt volt. Dolgait pontosan, szorgalmasan végezte s a színházak vezetőségének szeretetét és bizalmát megnyerte. Állásai szép jövedelmet hajtott neki, ez azonban nem volt elég, mert sokat költött s nagyuri passziói voltak. Így egyre jobban beeslyedt az adósságokba, ami azelőtt nyugodt életét felzulta. Az utóbbi időkben már nagyon elkeseredett s ismerősei előtt sokat panaszkodott, hogy az adósságok tönkre teszik. Arra is tett célzásokat, hogy mivel nem tud kivekőlni a bajából, öngyilkossá lesz. *Rácsok Gyula* csütörtökön reggel távozott el a Nemzeti Színház bérházában levő lakásáról, ahol feleségével együtt lakott s azóta senki sem látta. Valószínű, hogy még csütörtökön felutazott Bécsbe, ahol azután tegnap öngyilkossá lett. A Nemzeti Színházban is csak ma tudták meg *Rácsok Gyula* öngyilkosságát s mély részvét nyilvánul az öngyilkos felesége iránt.

— **Helyreállítás.** A „család ünnepe“ című mai újdonságunkban sajtóháiba van. A köztisztelőben álló család amely hármas ünnepét ülte, id. *Ficzek* (és nem *Ficze*) Béla családja.

— **Összeütközött mozdonyok.** Ma reggel a ferencvárosi pályatelepen két mozdony toatás közben összeütközött. *Nagy Sándor* mozdony vezető az arcaú szenvedett jelentéktelenebb sérülést.

— **Az új Somossy mulató megnyitása** szerdára halasztástól el. A megnyitást az előre hirdetétt napon, vasárnap, ugyan meg lehetett volna tartani, de ekkorra csak a szupad és a nézőtér lett volna készen. Az igazgatóság azonban az új mulatót teljeségében az összes mellékhelyiségekkel együtt óhajta

a közönségnek bemutatni és csakis a teljes és harmónikus benyomás kedvéért hozta azt az eldózatot, mely a halasztással jár. Szerdán a fényes új mulató minden részletében készen lesz és egy fényes megnyitó előadás keretében fog a közönségnek átadatni. A vasárnapra váltott jegyek a szerdai megnyitó előadásra érvényesek.

— **Az idei államsorsjáték.** Minden évben rendszeren az év vége felé megjelenik az államsorsjáték, mely mindenkinek, aki 4 koronás csekély kiadást egy sorsjegyre vételére nem sajnál, reményt nyújt egy 200.000 koronás főnyeremény elnyerésére. Ennyire rug ugyanis egy államsorsjáték jótó évi december hó 12-én tartandó húzásánál a főnyeremény. Összesen 18.404 nyeremény kerül kifizetésre 442.900 koronára összegben, készpénzben. A tiszta jövedelem polgári jótékonycélokra van számba.

— **Embertorlódás a Keresepi-uton.** Még el sem készült a *Párisi nagy áruhá*z (Keresepi-ut 38.) sokat ígérő átakításával és rendszerváltozásával, csak új bejáratát adta át a közlekedésnek, máris oly nagy a torlódás, annyira elepte a kíváncsi közönség, hogy a bent kiállított tárgyakra és sok csebbe becsőre bepöplathasson. A megnyitást ugyan csak a jövő héten lesz, de az ott dusan felbalmozott karácsonyi és újvi ajándékok beszerzésére szánt sok ezer meg ezer éle árukról, kimerítő diszes nagy képes árjegyzékét már most ingyen és bérmentve elküldi mindazoknak, akik evégből egy 4-filéres levelező-lapon hozzá fordulnak.

— **A Tattersall jegypálya** börteljegyeinek kiadása december hó 2-án kezdődik meg. E felkarolt kedvező fekvésű és 20.000 gyertyafény-erővel világított jegypályán hetenként legalább is négy ízben katonazenekarok fogják az acéltalpak alá váltó szolgáltati.

(x) **Fénykép után** kérszűnek a legszebb kréta-, olaj- és bronz-ézüst képek. Legalkalmasabb karácsonyi ajándékul. *Neumann J. esász*, és kir. szab. testészeti műintézetben VIII., József-körút 14. Telefon-szám 59—78. Árlapok ingyen.

(x) **Műkereskedés.** Megnyílt a Váci-utca 2. szám alatt (Gizella-téri sarokhá)z *Winkler Nándor* műkereskedése. Modern képek metszetek és stíszzerű keretek stb. Művészeti kivitelei karácsonyi és alkalmi ajándékok mérsékelt áron. A törzszület és műhelyek IV. Kgyó-tér 5. szám alatt vannak. A cég 1862-ben alakult.

(x) **Kuttner Ede**, ezelőtt *Felber Lipót*, utazócikk-üzletet most kizárólag *Andrássy-ut* 13-ik szám alatt van.

(x) **Kőrünk mindenütt F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyűjtöt.

(x) **Eredeti mikulások Kertész Tódornál.**

Ráday Gedeon halála.

Budapest, november 30.

A ködbe vesző regék románcja vonta be már annak a fővárosnak életét, aki a magyar főváros egy csöndes utcájában ma ravatalon nyugszik. *Gróf Ráday Gedeon*, a híres szegedi királyi biztos, aki oly kérelhellen kézzel az utolsó csapást mérte az alföldi betyárromantikára tegnap reggel felső-erdősi lakásán örökre lehunyna áradt szeméit. Az egykor rettegelt vaskezü kormánybiztos élte utolsó éveiben oly csendesen, visszavonultan éledgett, hogy sokan, akik a régi feljegyzésekből ismerték működését, már rég halottnak hitték s meglepődve loznak értesülni hogy halála csak most következett be 73 éves agykorban, amelyet sok testi szenvedés tett győtreimessé. *Ráday Gedeon* mindenesetre az új Magyarország egyik legérdekeesebb alakja dőt sirba, aki utat talált magának a daloló magyar nép szívéhez is.

Gróf Ráday Gedeon, e néven ötödik sarja a tősgyökeres magyar főúri nemzetségének, amely grófi rangját II. Józseftől kapta. Atyja gróf *Ráday László*, a királyi táblabírája volt, anyja *Wartenleben Ida* grófnő volt. 1829. június 16-ikán született Pesten. Középkorát *Pozsonyban*, *Pesten* és *Selmeczen* végezte, a jogot pedig *Kecskeméten* hallgatta, 1847-ben *Pestvármegyében* kezdte, s az alkotmányos magyar minisztériumban mint fogalmazó folytatta a törvénygyakorlatot, de a szabadságharc kitörésével családja érzelmeibez és hagyományaihoz híven igyvert fogott s miután sikerrel fázódott a szabadsapatok szervezése körül, mint küzhonvéd belépett a hadseregbe. Csakhamar mint segédtsz *Mészáros Lászlár*, majd *Dembinsky* segédtszje lett. Később *Be*me oldalmál találjuk a vitéz főurat és követve őt Erdélybe is, végigküzdte a szabadságharcot.

Függetlenségi harcunk szomorú leveretése után visszavonult családja birtokára s 1854-ben megnősülvén kizárólag gazdálkodással foglalkozott. 1861-ben és 1865-ben elfoglalta helyét a főrendiházban, ahol a nemzeti jogok leglelkesebb harcosává szegődött. 1867-ben miniszteri tanácsos lett a belügyminisztériumban és mint a rendőri osztály vezetőjének alkalma nyílt magát kiképezni arra a fontos szerepre, amely egy évvel utóbb reá várt.

Ez évben ugyanis királyi biztossá nevezték ki *Szeged* székhelyielyel, teljhatalmu megbízást nyerve az Alföldön annyira veszélyeztetett közbiz-

tonság helyreállítására s a mindinkább elhatalmasodó rendbontó elemek ártalmatlanná tételére. A szegeci név alatt ismeretes bonyolult bűnhálózat és óriási büntömege az 50-60-as években a Bach- és Schmerling-kormány szomorú idejében fejtett ki, a melyért a felelősséget kétségkívül azok a bölcsek viselik, akik akkor a megalázott magyar hazát kormányozták s örültek, ha azt rossz hírbe hozhatták. Az abszolút korszak idegen uralma alatt fejlődött veszedelmes naggyá. Az egyre szaporodó rablások megjekezésére mi sem történt, a helyreállított alkotmányos nemzeti kormány egész tömörkedésében vette át az elmergesedett betegséget.

Rózsa Sándor 1848-ban összegyűjtött betyárjai, akiket a hirtelen rablóvezér a szabadság védelmében hadi szolgálata ajánlott föl a nemzeti kormányának, a szabadságharc leverése után elszelédtek s aztán ismét találkoztak és tovább folytatták a megszokott portyázó és martalóc mesterséget. Politikai okok és érzelmek is járultak a baj növeléséhez. az uralkodó hatalmat mindenki gyűlölte s a közönséges rablókat haza és szabadságvédő guerillák nimbuzába burkolta a nép és egy-egy ismertebb szegénylegény üldözése miatt keserves dalba foglalta érzelmeit.

A provizorium hivatalnokai látták, hogy hatalmuk napjai meg vannak számlálva, természetes volt tehát, hogy hanyagok voltak s erélyt nem fejtettek ki a nehéz, sokszor veszedelmes teendőikben. Így aztán 1867-ben a helyreállított magyar törvényhatóságok tömörked befejezetlen bűnpert, s még több csak bejelentett, de még meg se vizsgált bűnesetet s teljesen felforgatott közbiztonsági állapotot találtak. 1859-ben nyerte meg Ráday Gedeon kinevezetésének királyi jóváhagyását. Csakhamar rájött, hogy a büntények részeseit nemcsak azok közvetlen végrehajtóiban kell keresni, hanem a szigorú vizsgálat minden irányban kiterjesztendő a részesekre, pártfogókra, orgazdákra, kik közt tisztviselők, előkelő urak, falusi bírák stb. is vegyesen találtak Rózsa Sándor bandája tagjaival.

A királyi biztos jelentései általános megdöbbenést okoztak; tizenöt havi működésének eredménye volt, hogy 813 személy által elkövetett 554 büntényt derített ki s a tettesek közül 425-öt fogtak el. A valamások hitelességére s a bűnösök eltételére az igazságügyminiszter Pest vármegye törvényszékének delegáltjait küldte ki, kiknek feladata valóban igen súlyos volt, mert a monstre-pőr roppant nehézségekkel járt, mert voltak oly bűnösök is, kik 60-70 büntényben voltak többé-kevésbé részesei. Az 1871 elején vizsgálattal kiderített büntény 1512 volt, s ezek közt a hivatalnal vizsgálás bűne 166 és a rablógyilkosságok száma 111-re rugott.

Nagy gondot okozott az a kérdés is, hogy mi történjék az eltelt családjaival, kiket gyámolítás nélkül hagyni nem lehet? Végre is Ráday Gedeon királyi biztos működésének hasznos eredménye kitűnik abból, hogy általa és segédei által a közbiztonság az említett vidéken teljesen helyreállított s ott, hol teljes anarhia és demoralizáció uralkodott, azonnal csekély kihágások is alig fordultak elő s ő emlékeztetésére tette nevét a magyar Állam történetében, hol míg sokan rettegtek neve hallatára, sok mások azt csak hálás érzéssel emlegetik.

Gróf Ráday másféltizedes rablóüldözés után a csendes magánélettel cserélte fel izgalmas tevékenységét. Azután a honvédelmi minisztériumba nevezték ki osztálytanácsosnak, ahol 1868-ig működött s ekkor mint címzetes miniszteri tanácsos ment nyugalmába.

Az öreg ur hallását veszítette el s hivatali pályájának befejezte után ugyszóván teljesen visszavonult a nyilvános élettől. Csak egyházi kötelességeinek élt. Mint a békés-bánati ev. ref. egyházmegye gondnoka, nagy tevékenységet fejtett ki a dévidéki magyarság erősítésében. Ebben a munkájában aktív befolyásra tett szert gróf Bethlen András minisztersége idejében a dévidéki telepítési ügyekre s legutóbb a Darányi Ignác földművelésügyi miniszter által tartott telepítési ankét munkálataiban is részt vett.

Ez volt a megboldogultnak utolsó munkája a közügyek terén. Már a múlt év nyarán betegeskedni kezdett s folyton gyengülve, tegnap reggel csendesen jobblétre szenderült.

Halálát unokafőnöke, gróf Ráday István, a család ez idő szerint legidősebb tagja, gróf Ráday Gedeon, továbbá unokahugai gróf Ráday Eszter, Agnes, Zsuzsanna, Mariska, valamint kiterjedt távolabbi rokonságára gyászolják.

Nagy idők tanuja, nemes gondolkozású, mindig magyar és szabadelvű nagy család egyik legkiválóbb tagja hunyt el a megboldogult úrban, aki tisztelt emléket hagyott maga után. Temetése vasárnap reggel 10 órakor lesz budapesti lakásán (Felső-Erdősor 4.) ahonnan boittestét Iktadra viszik ősei mellé, hol új történelmünk annyi fényes alakja aluszsa örök álmát.

Miért?

— Jelenet. —

A szerb képviselőházban interpellálni akarnak a miatt, hogy miért nem született trónörökös?

A miniszterelnök: Nos?
Sándor (busan lehajtja a fejét).
A miniszterelnök: Ez az egész?
Sándor: Ez.
A miniszterelnök: Pfuj!

(Kis szünet.)

Sándor: De hát mit csináljak? Agyon csak nem löhetem magamat!

A miniszterelnök (közömbösen): Na hallja...

Sándor: Mit tegyek? Mit tegyek?

A miniszterelnök: Ha én azt megmondhatnám magának!

Sándor: Rettenetes helyzet.

A miniszterelnök: Mi a maga helyzete az anyémhez képest! Maga nincs kitéve interpellációknak. Magát nem gyalázza az ellenzék! Maga könnyen dudál!

Sándor: Én??

A miniszterelnök: Nekem kell túrni mindent! Most hallom, hogy Nyekrics képviselő interpellációt akar benyújtani, hogy miért nem született még trónörökös. Hát honnan tudjam én? Hát mi vagyok én? Én nem tudok belebujni az emberekbe!

Sándor: Bár tudna.

A miniszterelnök: Hosszu éveken át tanultam, dolgoztam, hogy kiváló politikussá váljak. Szorgalmas, becsületes munkása voltam a hazának, s végre kormányra is jutottam. Most meg kell buknom e miatt az interpelláció miatt! Hát nem borzasztó ez? Önnek segíteni kellene rajtam! Önnek tudnia kellene a költelességét!

Sándor (busan lehajtja a fejét).

A miniszterelnök: En bűnhődjem maga helyett? Én hagyjam ott a kormányelnöki széket? Térjen már egyszer észre! Huzzon ki ebből a csávából!

Sándor (szomoruan néz rá).

A miniszterelnök: Hát mit felelek arra az interpellációra? Itt áll az egész ország és várja a trónörökösöt... Maga erre nem gondol?

Sándor (ismét lehajtja a fejét).

A miniszterelnök: Ez minden, amit felelni tud? Nem gondolta meg, mivel tartozik...

Sándor: Csak tartozásról ne beszéljen!

A miniszterelnök: Hát jó. Nem gondolta meg, mit követel öntől népe? Nézzon csak körül egy kicsit! Itt van a szomszéd Montenegro, egyike a világ legkisebb országainak és tejedelme egy csomó szép leánynak és dallás ifjunak az apja. Ha az arányt tekintem, Szerbiában negyven trónörökösnek kellene lennie! Negyven nem lehet jó. De egy! Legalább egy!...

Sándor: Ami késik...

A miniszterelnök: Bár már azt mondhatnám: „Oh mért oly későn, levelek hullása, daru távozása idején?” — De még csak ezt se mondhatom! Gondolja meg, hogy egész Szerbia kórusban éneklj: „Oh, mért oly későn, — hogy egyáltalában nem?”

minőségben kívánt szállítani. Arra kéri tehát a közgyűlést, hogy a tanács határozatát semmisítse meg.

A hivatalos lap közlése szerint az építési bizottság javaslata alapján a tanács azzal az érveléssel kívánja elutasítani a főlebbezést, hogy a méreket és súlyt nem összmennyiségben, hanem a helyi viszonyok szerint főnnálló igényeknek megfelelően állapították meg továbbá, hogy Révai Oszkár a kályhák nagyrészét már föllállította s a kályhák már használatban is vannak.

Előrelátható, hogy ez az ügy nagy vihart fog támasztani a legközelebbi közgyűlésen. A hivatalos közlés nem mondja meg, hogy a két ajánlat között miösoda differencia van, mit kért az egyik s mit kap a másik vállalkozó. Mint értesülünk, kifogást fognak tenni az ellen, hogy a tanács előbb föllállította a kályhákat, mint a közgyűlés a főlebbezés ügyében határozott. Az árlejtes júliusban volt s így a tanács a szünet után tartott első közgyűlésen, tehát már szeptember negyedikén a közgyűlés elé vihette volna a dolgot. Akkor pedig a hivatali helyiségeket nem kellett fűteni s a közgyűlés szabadon határozhatott volna.

(*) A hazai ipar pártolása. A belügyminiszter köriratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, a fővároshoz is, és fölhívja őket, hogy a vízvezeték- vagy légszesz-művek berendezésénél a hazai vasipart nagyobb figyelembe vegyék, mint eddigé. Mert azelőtt nem egyszer megtörtént, hogy az öntött vascsövek szállításánál, még egyenlő minőség és ár mellett is, külföldi készítményeket fogadtak el. A miniszter reámutat arra, hogy Magyarországon tíz vasgyár és még több ipartelep van, amely ezen a téren versenyképes és kész a szállításra. Utalást tesz a nyomott közgazdasági viszonyokra és a munkások foglalkoztatásához fűződő fontos közgazdasági érdekekre. Fölhívja a miniszter ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy már a szállításra vonatkozó hirdetésbe vegyék bele azt a határozatot, hogy egyenlő minőség és ár mellett, a hazai vasgyárak készítményei, a külföldivel szemben elsőbbséggel bírnak.

Erzsébet-sugárút.

Budapest, november 30.

A székes főváros legközelebbi közgyűlésén számos más műszaki és vasuti tárgyon kívül a tavaly indítványozott Erzsébet-sugárút sorsáról is fognak határozni városatyáink.

A harmadik ügysztyály, a középítési bizottság és a tanács egybehangzó előterjesztése lényegében a következő:

1. A Dob-utca, déli oldalának meghagyásával, 10 öre szélesítendő ki.

2. Utasították a mérnöki hivatal, hogy tanulmányozza a VII. kerület belső részének célszerű rendezése céljából: egy szélesebb sugár- és egy szélesebb kör-utnak a létesítését, a sikátoroszerű utaknak 6-8 öre való kiszélesítését és azt, hogy nem lehet-e a Dob-utcat az István-térőt elosztva, egyik irányát a Gerőczy-utócnak vezetni.

3. E tanulmányozási határozattal ne kapcsolassék egybe építési tilalom.

4. A Király-utca maradjon meg jelenlegi szélességben.

5. A Dob-utca kiszélesítésével járó kisajátítási költséget viselve a fővárosi pénzalap, a székesfővárost kizárólag csak az utrendezéssel járó költségek terheljék.

6. Harmincevi adómentesség adassék meg a Dob-utca kiszélesítésének, valamint az esetleg még nyitandó utvonalaknak.

Ez röviden a veleje az előterjesztésnek.

Valóban örülök, hogy ez előterjesztéssel sok éven keresztül hirdetett városszabályozási tanaimnak ez egyszer igazságot szolgáltatott. Szolgáltatták pedig azzal, hogy az „Erzsébet-sugárút” ügyét abba az irányba terelték, ahová terelni az indítvány keletkezésének pillanatában, még pedig eleve, minden további tervezéssel segítségem nélkül, óhajtottam és előre hirdettem.

Okom van tehát örülni ezen az eredményen. De szabad lesz fölhoznom, hogy idáig eljutni, nem csekély tanpénzbe került a székesfővárosnak. Es nem lett volna szükség már eleve a mérnöki hivatal munkáerejét hónapokon át foglalkoztatni, terveket készíttetni és ezeknek a sokszorosítására nagy költségeket áldozni, ha följárlott tanácsomat annak idején kegyeskedtek volna meghallgatni. Mert nézzük meg az egyes pontozatokat.

Az első pontban foglalt határozatot már 10 évvel ezelőtt sürgettem a sajtóban, erélyesen követelve terjedelmes megokolással azt, hogy a Dob-utcat szélesítsék ki, mielőtt még ott újabb építkezésekre kerülne a sor. Azóta már abban az utóban vagy tiz-tizenkét kétemeletes nagy ház épült fel s így az utszélesítés elé már meglehetősen akadályok gürdültek.

No de az rendes dolog nálunk, hogy először följelentjük a hazánkat, hogy legyen mit terombolni.

A második pontban foglaltak tekintetében évek

FŐVÁROS.

(*) A városház kályhája. A tanács szűkebbkörű árlejtést hirdetett azokra a kályhákra, melyekre a központi városházán volt szükség. A vállalkozók közül a legolcsóbb ajánlatot a Weisz és Zwilling cég tette, amely a nadrági vasipar-társaság kályháival pályázott. Utána legolcsóbb volt Révai Oszkár ajánlata, aki Ehrlich G. Gusztáv kályhát szállítja. A vaskályhák beszerzési módja ellen kifogást tettek már a közgyűlésen is. Különösen az ellen tettek ki fogást, hogy ilyen nagy megrendelésre, amikor pedig idő bősége volt, nyilvános árlejtés helyett szűkebb körűt tartottak.

A jövő szerdai közgyűlésnek újra foglalkoznia kell a kályhák dolgával. A szállítás előtt ugyanis az építésre felügyelő bizottság a legolcsóbb ajánlatot tevő Weisz és Zwilling cég mintáit nem fogadta el s a tanács a bizottság javaslataira új árlejtés megtartása helyett elfogadta Révai Oszkár ajánlatát s megbizta Révait, hogy a kályhákat azonnal szállítsa, sőt visszatartotta a másik cég bánatpénzét s kötelezte, hogy a két ajánlat közötti lévő differenciát fizesse meg.

A vállalkozó cég a bizottság és a tanács határozata ellen a közgyűléshez föllebbezést, s avval érvelt, hogy nemcsak meglettel a kötelelt minden egyes pontjának, de a méretek, súly és tűlöképesség szempontjából több tételt az előirttnál is jóval tökéletesebb kivitelben és

óta felolvasásokban, szaklapokban és a napilapokban is a hatóságot figyelmeztetem, hogy a VII. kerület belső részének elhanyagolt állapotát, közegészségi rendellenességét szánálmi okvetlenül szükséges, sőt 1897-ben a központi városára és környékének szabályozására hirtelileg nyilvános tervpályázatban, bő indokolás kapcsán arról tervet, eszméket is adtam a pályadíj nyert tervvel, persze az adott ideákkal foglalkozni is nem látta a hatóság szükségesnek, mivel még időelőtti volt.

Abban a tervemben, az igaz, nem elégedtem meg azzal, amit most a mérnöki hivatalnak direktíváképp meghagytak; mert annál többet tartottam és tartok most is ott szükségesnek, hogy e kerület rendeztesék, semmint egy-egy utnak a beiktatását, ez okból nem is érthetek teljesen egyet a második pontban előterjesztettekkel.

Mert aggályaim vannak az iránt, hogy helyese-e akkor, amikor a mérnöki hivatal a VII. kerület egész szabályozásának tanulmányozására utasítja, amikor tehát még csak ennek révén sültet ki, hogy mit is kell és hogyan kelljen tervezni, akkor a laikusok — s én annak ismerem a tanácsot is e műszaki kérdésben — már eleve kijelölik, hogy ezt, meg ezt az utat irányozza elő és tervezzék meg?

A műszaki ember jól tudja, hogy valamely egyszerűség, jó és a kritikát megálló városterve csak akkor készíthet ha az egészről egymásután kifejtési a részleteket és nem megfordítva. Itt tehát a mérnöki hivatalnak a dolga tanulmányozni és a helyi szituációból kitéjteni a forgalmi közegészségi és beépítési követelmények itt fellépő részleteit, s ezekhez szabni tervező munkáját; e miatt nem okszerű, már előre kijelölni azt, hogy ide ilyen meg olyan utat tervezzen.

Az itt adott utasítás tehát nem helyes, ami a részletek előre való meghatározását illeti, hanem csak az lenne kimondandó, hogy tanulmányoztassék, hogy a VII. kerület belső részének célszerű rendezése céljából *minő szabályozásra volna szükség.* A további meghatározások e pontból elhagyandók mert a tervezőnek a dolga, tanulmányozása eredményeül felállítani azt, hogy mily utakra, útbővítésekre, terekre, parkokra stb. lenne itt szükség!

Az előterjesztés harmadik pontjából azt veszem ki, hogy nálunk nagyon szeretik a *felrendszabályokat.* Ha a hatóság a szabályozásba belemenni akar, akkor azt csak építési tálalommal kapcsolatban képes végrehajtani. Miért nem él tehát a jogában?

A negyedik pont úgy szól, hogy a „Király-utca jelenlegi szélességében megmaradjon.” Nézetem szerint nem volna abban semmi vesztély, ha ez a pont egyelőre elhagyatnék, annál is inkább, mert hiszen csak a tanulmányozása közben juthat a hivatal arra, hogy kell-e, nem kell-e a Király-utcat is megszélesíteni? Ha nem egészében, esetleg egyik-másik részleteiben!

Szerintem e pont, épp úgy mint a második részlet meghagyásai, az *alapos tanulmányozás utját* már eleve megakasztják.

A hatodik pontban foglalt 30 évi adómentesség kívánalma oly dolog, amelyivel nálunk nagyon könnyen dobálózunk, de minthogy ezt a kormány adja meg, ám maradjon a kormány dolga erről gondolkodni.

Az ötödik pont ellen nem sok az észrevételem, s hogy erre mégis rátérek, annak az az oka, hogy csudálom hogy az ebben hangsúlyozott követelés a székesfőváros tanácsát nem figyelmeztette arra, hogy előterjesztésében egy igen fontos körülményről egy árva szóval sem teszen említést.

Ez a körülmény szerintem a következő:

Az 1870. évi X. törvényeink a fővárosi közmunkatanácsot kötelezi arra, hogy a főváros szabályozási ügyeit intézze. E miatt, amit tíz évvel ezelőtt követtem, a Dob-utca kiszélesítését, azt a fővárosi közmunkatanácsotól követeltem; s úgy, mint akkor, azt hiszem most, hogy a VII. kerület szabályozásának előkészítő munkáját *elvégezi a fővárosi közmunkatanács,* mert arra a törvény kötelezi is.

Nem zárja ugyan ki a törvény, hogy a főváros *indítványozzon* szabályozásokat, de mikor az egész város regenerációjáról, egy egész kerületnek általánosan szükségesnek érzett átalakításáról van szó azért, hogy a város keretébe beillő legyen: az *imminenter a fővárosi közmunkatanács köteleességéhez tartozik, az kell, hogy végeztesse az előmunkálatokat, tervezzék a szükségeseket és elaborátumát aztán hozzájárulás végett a főváros hatóságához tegye át!*

A VII. kerületnek városi módon való átalakítása mulhatatlanul szükséges művelet s hogy ezt a fővárosi közmunkatanács eddig meg nem tette, az *nagyfoku mulasztás volt.*

Erre való utalás nincs az előterjesztésben, pedig a főváros jelenlegi finánciális helyzete tudvalevőleg nem olyan rózsás, hogy ő vállaljon költségeket, munkát, amikor e munkát helyette *más volna köteles*

végezni. Csak hozzáteszem, hogy ezzel a fennálló jog- vagy hatáskör kérdése teljesen érintetlenül marad.

Mindezek figyelembe vételével a székesfőváros közgyűlésének a következők módosított *határozatot* volna nék bator figyelmébe ajánlani:

A székesfőváros hatósága elhatározza, 1. hogy a Dob-utcat, a déli oldal meghagyásával, *tíz ötre* kiszélesíti, magától értetődik, hogy az ezzel járó kisértékeket a jelenleg fennálló terjedék-egyezmény értelmében a fővárosi pénzalap viseli; a székesfővárost csak az utrendezéssel kapcsolatos költségek terhelik;

2. miután a VII. kerület belső részének szabályozása mulhatatlanul szükséges, felkéri a fővárosi közmunkatanácsot, hogy e kérdést egészében tanulmányozza, a szükséges szabályozásokról tervet készítsen, amelyet hozzájárulás végett a székesfővárossal közöl.

3. hogy a VII. kerület belső részén esetleges építkezések engedélyezése ügyében törvényadta jogával kíván élni (egy évig tüggőben tartja).

4. a szabályozás keresztülvihetése miatt 30 évi adómentesség megadását tartja szükségesnek.

Palósi Antal
építész.

SZÍNHÁZ, ZENE.

A Nemzeti Színház karácsonyi bemutatója. Gárdonyi Géza új darabja, a *Karácsonyi álom* a Nemzeti Színház igazgatóságának végleges intézkedése szerint jövő pénteken, december 13-án kerül bemutatásra. Az egész személyzet, amelynek majdnem minden egyes tagja foglalkoztatva van a darabban, Somló Sándor rendező vezetésével nagy buzgalommal készül a szokatlán, de igen érdekes földatrra, amelyet a darab reál ró. A színház műhelyeiben csupa új díszlet és igen sok lényes jelmez készül a pástorjátékra, amelynek nevezesebb részei I. *Baál isten ünnepe* Menyhért király palotájában. II. *Pástorjáték* a betlehemi országot melett. III. *Betlehem.*

Burmester hangversenye. A főváros zene, kedvelő közönsége nagy érdeklődéssel várja Burmester Willy hegüdművész hangversenyét, amely december huszonhatodikára, karácsony második ünnepnapjára van kitűzve. A hangverseny nemcsak a világhírű művész milyen megragadó poetikusk játéka miatt érdekel bennünket; nekünk magyaroknak, más okból is eseményszámba megy az. Hallani fogjuk ugyanis Bottyány Ákosnak a filharmonikus hangversenyen előadott szimfóniája nyomán egyszerre híressé vált fiatal zeneszerzőnek új szonátáját, amelyet egyenesen Burmester számára komponált s melyet a nagy mester ad át először a nagy közönségnek. Ez a szimpatikus ifjú, aki ugyszólván szemünk előtt nőtt nagygyá, most megfofálja azt, hogy hazájában senki sem lehet próféta. Tehetsége oly kiváló, hogy a magyar publikum nemtörődősége és közönyöse dacára is minden iránt a mi „hazai” — utatör magának s ma már a legszeptikusabbak sem tagadhatják el talentumát, mikor Burmester is meglátta, felismerte s méltányolja azt s bemutatja egyik nagy alkotását, hogy azután az összes világvárosok előkelő közönségét hódítsa meg vele.

Hegyi Aranka fellépése. A Népszínháznak ezen a héten ünnepi estjére lesz: nagy és hosszas betegség után visszatér színpadára Hegyi Aranka, akinek művészete mindig dícsősegesen ragyogva be ezt a színpadot. Fellépése a finom operett-művészet igazi ünnepeit jelenti. A művésznő első fellépése szerdán, december 4-én, lesz a *Katalin* címszerepében, amelyet ő kreált s amelyet csak háromszor játszhatott el. Ugyancsak a *Katalin*ban lép föl a művésznő másodszor: pénteken. Harmadik fellépése vasárnap délután lesz a *Cigánybáró* Sza-fijában.

Hírek a Nemzeti Színházról. A *Vörös talár* a jövő hét loyalmán, most vasárnap és szerdán kerül színre, mindkétszer Yanetta szerepében P. Márkus Emília asszonnyal. — Hétfőn a szokásos klasszikus előadások során *Hamlet* kerül színre. — Csütörtökön Ferenczy Ferenc színműve a *Rablélek*, a vasárnap délutáni előadások során pedig holnap *Vörösmarty* születésének 101-ik évfordulóján *Csongor és Tünde* jövő vasárnap pedig *Hannele* s vele együtt *A nevelő* van műsoron.

A Vigaszínház bemutatója. A Vigaszínházban szerdán, december 4-ikén, lesz a bemutatója *Lauffs és Kratz: A páholy* című bohózatának, amely különösen a színház komikusait foglalkoztatja. *Hegedüs Gyulának és Szerényi Zoltánnak*, akik a főszerepeket játszzák, régóta volt oly hatásos szerepük, mint ebben a darabban. A *páholyt* már több nyelvre lefordították és legutóbb a londoni Shaftesbury-színházban *Are you a mason* cím alatt is nagy sikert aratott. A *páholyt* szerdától kezdve a hét végéig minden este adják.

A Kibay-Popper vonóénekes-lársulat legközelebbi kamara-estélyét hétfőn, december kilencedikén tartja meg a Royal-szálló termében. A hangverseny újdonsága lesz Bloch József tanárnak kéziratban lévő új vonóénekes és Brahm vonósütőse. A hangversenyen Viola (Gruber) Lenke dalnékesnő fog közreműködni, ki Schuman-, Schubert- és Brahmdalokat fog énekelni. Jegyek a *Harmonia* zeneműkereskedésben válthatók.

Hírek a Vigaszínházról. Holnap, vasárnap, két előadás lesz. Délután az *Úzenet* a *Marsból* című látványosság kerül színre, amelyet a múlt vasárnap szuolt nézőtér előtt játszottak. Este a *Leontine férjeit* adják. — Hétfőn a *Szivem!* kerül sorra 26-odszor az első előadás szereposztásával. Kedden a *Leontine férjeit* ismétlik meg.

Szabad Színpad. Megemlékeztünk róla, hogy Feld Zsigmond, a *Városligeti Színház* igazgatója, *Szabad Színpadot* tervez, mely olyan hazai szerzők darabjait adná elő, akik más színház színpadára nem tudtak jutni. A *Szabad Színpad* előadásaihoz, melyeket a Gyermek Színház helyiségében fognak megtartani, az előkészületek már teljesen befejeződtek. Az első előadás december 7-én, szombaton lesz.

Művészet. Az emberbarátok nagy hangversenye pénteken, december 13-án a *Vigadó nagytermében* Ambrus Zoltánné, Alberti Werner és Bendiner Nándor közreműködése mellett sokoldalú művészi élvezetet fog nyújtani. A gazdag műsorba Mihailovits, Hubay, Kern, Brahm, Schumann, Schubert és Wagner-féle dalokat vettek föl. Bendiner Nándor a nagy zongoraheroszok műsorából vette át Bach d'Albert Praeludium és fugáját, Wagner Brassin Walkürök lovaglását és Liszt Mephisto keringőt.

Hírek a Kisfaludy Színházról. A Kisfaludy Színházban kedden Doór Árpád népszínműve a *Bük-ködi kézfogó* harmadszor kerül színre. Csütörtökön kerül előadásra Gerő Károlynak népszerű énekes bohóza a *Próbálházasság*, szombaton pedig Rátkay Lászlónak *Felhő Klári* című népszínműve.

A Tarka Színpad új műsora. December hó 2-ikán (hétfőn) a *Tarka Színpad* új műsort mutat be a *Fővárosi Orfeumban Szentmiklósy Béla*, akinek *Heltai Jenő* és *Tarnay Alajos* hatásos dalával *a vén kocsis* az oly szép művészi sikere volt, a két kiváló szerzőnek *Ragány* című új dalát fogja énekelni, azonkívül *Tere Deimán*nak a francia szanzonek legkitünőbbjének *A gitáros* című dalát, amelynek szövegét *Mohár Ferenc* fordította, *Kornai Bertalás Csatai Janka* a *Kulcslyuk* színpadi tréját énekelik. Zenéjét *Mérei Adolf*, szövegét *Kern Andor* írta. A *Leleplezés* című angol zenei tréját *Baumann Károly* adja elő, végre színre kerül *Courteine Ne válnék el* című kacagató törvényszéki jelenete, amelynek főszerepeit *J. Vadsárhelyi Ilona*, *Véghely Angéla*, *Faragó Odón*, *Iványi Antal*, *Baumann Károly*, *Gyárfás Dezső*, *Katona Ernő* és *Marlon Mihály* adja. A régi műsorból *Kornai Berta* előadja *Pásztor Árpád és Mader Raoul Van-e tehetség?* című bájos tréját, amelynek hatása napról-napra fokozódik. Az új műsorból hétfőn, december 2-ikán délelőtt 11 órakor nyilvános írópróba lesz. Ez alkalommal a meghívott vendégeknek bemutatják az *Angyalvadászok* című balletet is, amelynek a zenéjét *Bayer József* írta.

Zenészet felolvasás. *Weber* Károly, magyar születésű zeneirő és zenetheoretikus, aki tanulmányait Bécs legkiválóbb szakértőinél fejezte be s eddig működése alatt a király legmagasabb elismerő közönetét újabban a tudomány, irodalom és művészet kitüntetését nyerte el, legközelebb fővárosunkban a zene szépségtani és neveléstani fontosságáról felolvasásokat fog tartani, különösen a közművelődés és a nemzeti törekvés szempontjából.

Fővárosi Gyermek-Színház. A *Fővárosi Gyermek-Színházban* vasárnap a mesevilág egyik leghűsebb és tanulságos tündéreggője *Arvalányhajcska*, vagy *Arvalányból királynő* kerül színre *Föld Anréll* átdolgozásában. A gyönyörű varázsszerege a következők tojezetekből áll: *Beteg anyácska*, *Hazátlanul*, *Rübezahl* a hegyi szellemül. Az elvarázsolt konyha, *Egy szegény király*, A kis boszorkány, Az aranyonőbő. Az előadás féltkor kezdődik. Jegyek már délelőtt válthatók.

Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Károly-kört 26. Az árak koronában értendőek. *Operettek és operák:* Major, Erzsike 8.—, Carmen 12.—, Mártha 3.60, Sába királynője 7.20, Zsidó nő 3.60, Bajazzo 8.40, Paraszbecsület 6.—, Hoffmann meséi 10.—, Mignon 10.—, Aida 9.60, Troubadour 3.60, Postásfiú, Cirkusz-élet, Kis szökevény egyenként 7.—, Szerencse csillaga, Geisha, New-York szépe, Grög rabszolga, darabja 6.—, San Toy 5.40. — *Magyar szöveggel:* Katalin, Rip-Rip, Kis szökevény, New-York szépe, Hoffmann meséi. A modell, Az asszonyregem, 2—2 füzet, füzetenként 3.—. Továbbá Ocskay brigádéros bővített kiadás 3.—, Der lustige Ehemann 2.40, Die Haselnuss 2.40, Drah'm um und drah'n ma auf 1.80, Das kommt nur in Romaneu vor 1.50, Zsuzsi kuplé 2.—, Julcsa kuplé a Postásfiúból 3.—, Du mein Girl, német 1.80 magyar szöveggel 2.—, Girl waizer 2.40, Über den Weilen, walzer 2.40, Walze bleue 3.—, Mikado walzer 2.—, San Toyból a valser polka és induló darabja 2.40, Fregoli-induló 1.44, Cadettenmarsch 1.44, Washington-Postmarsch 1.44, Burenmarsch 1.50, 101 magyar népdal II. (új sorozat) füzet 3.—. Újdonságokkal a raktar folyton kiegészítődik. — *Könyv- és zeneműregyek* kívánatra ingyen és bérmentve. Állandó verők kedvezményben részesülnek.

Tristan és Izolda a Telefon Hírmondóban. Wagner óriási sikert aratott zenedrámája, a *Tristan és Izolda* ma este kerül másodszerre színe a magy. kir. Operaházban. A Telefon Hírmondó ez előadást teljes egészében közvetíteni fogja előfizetőinek szórakoztatására s így azok abban a kényelmes helyzetben lesznek, hogy ki sem mozdulva a kellemei otthonból, odahaza is végighallgathatják azt. Ez operaközvetítésről, mely legfinomabb művészetekben is a legbiztosabb eredményt a Hírmondó kagylóián keresztül, méltán dícséretet érdemelt a Telefon Hírmondó igazgatósága, hogy alkalmat ad e mestermű meghallgatására mindazoknak, akik valamely körülményről fogva nem mehettek el hazulról.

Száz magyar színházi est.

Budapest, november 30.

A *Vigszínház* tájéka felől piros reménysugár tör fel a hazai drámairodalom egére...

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a lipót-körtúti színház mindjárt az új év kezdetén magyar szerzőknek adja át színpadán a szót és egyfolytában szed estén keresztül csakis hazai szerzőknek a darabja jog színekerülést ezen a színpadon.

Korszakos vállalkozás ez, amelynek dícsősége oda fog fűződni annak a nevéhez, akinek lejében az eszme megfogalmazott és a *Vigszínház*-éhoz, amely testet ad ennek a korszakos eszmének.

Száz magyar színházi este — egyfolytában! Szinte úgy hangzik, mint egy mese, de nem olyan mese, mely a múltba merül és megtörtént dolgokat mond el, hanem mese, mely a jövőnek reményeit varázsolja élénkbe? Lesz egyszer egy idő, amelyben lesz hatalmas, nagy magyar színpadi irodalom...

Miért titkolnók el, hogy a száz magyar színházi est eszméje *Ditrői Mór*nak, a *Vigszínház* művészi igazgatójának a fejből pattant ki, — mondhatnók inkább, a szíve melegéből sarjadzott ki. Az egész emberből, akinél mélyebb szeretettel senki sem csüng a magyar színpadi művészetet, aki csöndben dolgozik és megbívik észrevétel nélkül, nehogy a hangos dícsőség valahogy rátaláljon.

Ma az akarata ellenére is ide citáljuk, hogy a magyar drámairodalom nevében a nyilvánosság előtt adózjunk neki az elismerés szavával.

A száz magyar színházi estnek az eszméje *Ditrői Mór*nak abból a rajongó lelkesedéséből nőtt ki, amelylyel a hazai drámairodalom fejlődésképeségében megbízik, abból a nemes idealizmusából, amelylyel a hazai drámairodalom jövőjén csüng.

A *Vigszínház* száz magyar estjének a legreálisabban kidolgozott programja készen fekszik a *Vigszínház* művészi igazgatójának az asztalán s a *Vigszínház* a hazai drámairodalom felvirágoztatásának a jegyében fog belépni az 1902-ik esztendőbe.

Ismételjük, nagy színpadi irodalmi eseményszámba vesszük a *Vigszínház* vezető embereinek programját és nem kételkedünk benne, hogy sikerének kettős támogatóját fogja megtalálni a magyar közönségben és a magyar sajtóban.

Mert a száz. egyfolytában következő magyar színházi est az egész magyarságnak fogja dícsőségét jelenteni!

—rk.—

Flórika szerelme.

— A Népszínház bemutatója. —

Budapest, november 30.

Ha a mi édes román testvéreink ma este benéztek volna a *Népszínházba*, (és azt hisszük, sokan ott is voltak közülök) bizonyosan nagy örömben dobogott volna a szívük! A dallamos bus nótákat hallották volna és asszonyaik csipőit ringató táncokat látták volna, amint kicsit hamisított oláh fáták ropják hamisítatlan erdélyi darabban és kátrínokában.

Moldován Gergely népszínműve, a *Flórika szerelme*, az erdélyi havasok oláh világába vezet bennünket. Az érdemes szerző alapos ismerője népének s az új milieu, melyet a színpadra vitt népszínművében, kétségtelenül érdekes és nagyon színes.

Másodkézből kapjuk *Moldován Gergely* népszínművét. *Flórika szerelme*, ha jól tudjuk a *Kolozsvári Nemzeti Színházban* pillantotta meg legelőször a színpadi lámpák világát és darabjának életképes volta mellett tán semmi sem bizonyít annyira, mint az, hogy át tudta lépni a Királyhágót és átszármazott ide hozzánk, a *Népszínházba*.

Nem sajnáljuk, hogy így történt.

Nem azért, mintha *Moldován Gergely* ezen népszínművét új és értékes drámai motívumok tennék irodalmilag becsessé. A mi a *Flórika szerelme* mint drámát illeti, azt mondhatnók, hogy nem egyéb, mint a mi régi, jó népszínműveink transzponálása — oláh pszichológiára. A bokrugrós szoknya ebben a darabban kátrínokává, a magyar sarkantyus csizma booskorrá idomul át, — de *Flórika*, a szegény leány megint csak a gazdag legénybe szerelmes és a gazdag apa megint csak utját állja a szerelmüknek. Meg itt van az ismeretes másik legény is, aki a magának akarja *Flórikát*, de hát végtére mégis csak a gazdag legényé lesz a szegény leány.

Uj nem igen akad ebben. Se a cselekményében, se a drámai motívumaiban, — és ennek dacára nagyon érdekes ránk nézve a *Moldován Gergely* darabja.

Érdekes a milieujénél fogva, melyben drámáját lejátsszja. Az erdélyi havasok romantikus világa táru fel a szemeknél, a híres gainai leányvívással, amelynek tarka-barka poézise megkap bennünket. A *Flórika szerelme* szerzője nagyon ügyes kézzel, az oláh népeletnek sok-sok érdekes vonását tudja beleszőni darabjába, úgy hogy figyelmünk egyre ott van a színpadon, ha drámai meséje nem érdekel is mindig. A festői képek sorozata, amelyek a darabon végig szövődnek, a szép román nóták és táncok megfogják a szerző számára a közönséget; erről meggyőzhetjük darabjának nagyon meleg fogadtatása s a zajos tapsok, melyekkel a lámpák elébe hívták.

Blaha L. uja, aki lassan-lassan minden nemzetiségbeli leányzót végigjátssza a színpadon, mint oláh láta is az a osodálatosan igéz, nagy művész volt, aki mindig. A szentimentális oláh nóta épp úgy csattog az ajkán, mint a szilajabb és tüzebb magyar nóta. *Raskó Juon*-nak, a szelmes oláh legénynek a szerepét játszotta nagy tüzzel. Néhány oláh nótát ő is nagyon szépen énekelt. *Szabó, Szerdahelyi, Tollagi, Kovács, Vidor, Vidorné, Kápolnai Irén, Ujvári, Horváth, Deili* nagy ambícióval játszották a darab kisebb-nagyobb szerepeit.

A szereplők és a szerzőt minden felvonás után sokszor hívták, sőt a harmadik felvonás után a kis vasajtó is megnyitott *Blaha* Lujza és a szerző előtt. Az ilyesmire pedig csak nagyon meleg színházi estéken szokott megtörténni.

(M.-s.)

Színházi mendemondák.

Budapest, november 30.

A színházi világot egyetlen kérdés izgatja mostanában. Mi történik a Népszínház bérletével, ki lesz a Népszínház igazgatója? Mielőtt kiírták volna a pályázatot, garmadával emlegették a jelölteket; ma hogy a jelöltek ösmertesek egyszerre megritkult a pályázók sora. Ez különben érthető is, bár a nagyközönség s talán a népszínházi bizottság tagjai is azt hiszik, hogy a színház aranybánya s az igazgatónak az üzletet okvetlenül nyernie kell.

Nem akarunk személyes motívumokra kitérni, csak éppen azt említtük meg, hogy korábban a napi költség legfőbb 1600 korona volt ma ellenben 2200.

Hogy ez ne lássék csupán pusztá szónak, néhány általános számadattal fogjuk támogatni. A Népszínház kilenc elsórány férfi és női tagjának csak a törzsfizetése 139.200 koronát tesz ki; s ezenkívül a tullelépési díja mindegyiknek szintén igen jelentős összeg, némelyiknél majdnem akkora, mint a törzsfizetés.

De hol van még a többi tag? Hol van a zenekar 72.000 korona évi fizetése, a kórus, balett 44.000 koronája, 30—40.000 korona szerzői tiszteletdíj?...

Tessék csak összeadni e néhány számot s megkapják a 2200 korona napiköltséget holott azt nem is emítettük, hogy a primadonnának 1000 korona ruhapénzt is kapnak minden premier alkalmából.

Ezért nincs rózsákból fonva a Népszínház igazgatójának széke. Ehhez járul még, hogy a színház legdrágább helyei közül, a földszinti páholyokat értem, néhány soha sem hozhat jövedelmet. Így állandó páholya van *Blaha* Lujzának, *Kürynek*, *Hegyi* is igényt tarthat egyre, az igazgatóságnak, a Népszínházi bizottságnak s egy másik intézetnek. Az első emeleten páholya van a fővárosnak, s míg másutt az udvari páholy 8000 koronát fizet évenként bérlet fejében, a Népszínháznál ez sem fizeti ki magát, mert nem egy, hanem három páholy áll az udvar rendelkezésére s így a 8000 korona bizony édes-keves.

A smokings, fehér keztűs kaszinótagok helye, — karzat! rongyos, szegény, koldus karzat, óh ámulj! — 126, irdd százhuszonhat fillér. Valami kőkorszakbeli státutum alapján fizetnek a kaszinók ilyen megdöbbentően keveset, s ha a színház zsúfolóság tele van s a napi kiadást véve átlag, a bevételt elosztanók az összes helyek számával, a színház még akkor is 34 fillért fizet rá minden egyes kaszinó-helyre.

Ez a smokink és glazó-keztűj esete! Már most minden budapesti színház fényes és ritka eredménynek tartja, hogyha november-től március közepéig 2000—2400 koronás átlagot tud estenként bevenni. A mostani rossz pénzügyi viszonyok mellett ez majdnem lehetetlen, a többi hónapokban a bevétel sokkal, de sokkal kevesebb s így bizony erős munka és nagy feladat vár arra, aki megkapja a Népszínházat, hogy ennyi költségen keresztül is nyereséggel zárhassa boltját.

A pályázat már csak az új esztendőben dől el. Addig is karácsony ünnepére készülnek a színházak.

Ösmertes, hogy a *Nemzeti Színház* a *Bor* kiváló szerzőjének *Karácsonyi álom* című művét mutatja be. A premiért december 13-ára tűzték ki. *Karácsony* címmel lesz újdonsága december hónapban a *Népszínház*nak is. A kommunikék már elárulták, hogy *Dickens Karácsonyi ének* című novellájából készült, de az átdolgozóról se hír, se szó.

A monde-monda azt rebesgeti, hogy dr. *Mihály József* dramatiszta *Dickens* remekét. Az újdonságban 86 szerep van s egész gyerekesreget szólít színpadra. Az egész história olyanforma lesz, mint az *Üzenet a Maraból*.

A *Nemzeti Színház* darabjai közül, melyek előkészülete vannak kitűzve, bizonyára rendkívüli érdeklődésre számíthat: *Tagma királynő*. Szerzője *Rákosi Jenő* s a dráma főszerepét *Jászai Mari* játssza.

A színház másik nagy szenzációja, melyről két hét előtt már számot adtunk, *Krenner* Viktor színpadi műve: *Nero angya*. A darab annyira megnyerte az igazgatóság tetszését, hogy programmon kívül már januárban színe kerül.

Hogy levelez két igazgató? Bizonyos helyzetben ez is érdekes. Tegyük föl, ha az egyik igazgató *Mészáros Imre*, a másik pedig *Mader* Raoul. *Mészáros* névjegyén szerződése lejártáig még jogosan diszelg a cím: a *M. Kir. Opprház igazgatója*, de bizonyára különös, ha egy másik operaházi tagot is így szólít meg: "Tisztelt igazgató ur!..."

Sugó.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Országgyűlési Almanach.** *Sturm* Albert híres könyve, az Országgyűlési Almanach a legnehezebben készülő könyv a világon. Szörnyű korteshabóruk előzik meg születését s tenger bor folyik el Kárpátoktól Adriáig, amíg jogot vált valaki arra, hogy ennek a szép piros könyvnek egyik lapjára kerüljön a neve. A nehezen készülő könyv most, alig néhány héttel az új képviselőház megalakulása után, már régi fényében, régi alaposággal, adatainak töltetlen megbízhatóságában jelent meg, ami nem csoda most, mikor az előkészületek simán, vagy hogy alkotmányos szóval éljünk, tisztán folytak le.

○ **Új Idők.** Horkaynő a szezon eseményeiről hetenkint cseveg az *Új Időkben*, s az elmúlt hét nevezetes dolgai sem kerültek el figyelmét. A legújabb számban van ezenfelül novella *Herczeg* Ferentől, költemény *Endrői Sándortól*, a művészetet tárgyaló cikk *Lyka* Károlytól, társadalmi cikk *Wolfner* Páltól, monológ *Tabori* Róberttől és számos érdekes rajz meg apróság a heti eseményekről. Két regény is folytatódik: *Malonyay* Dezsőé és *Öhmet* Györgyé.

○ **A buddhizmusról.** A Magyar Nemzeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai során ma dr. *Semayer* Vjibád a buddhizmusról érkezett nagy közönség jelenlétében.

Megemlítette, hogy néhány évvel ezelőtt Párisban és a kontinens több nagy kikötővárosában buddhista kitékősségek alakultak. A mozgalom egyébiránt csak a századvégi szecesszió egyik jelensége volt minden mélyebb tartalom nélkül. Az európai buddhista mozgalom virágzásai korában sok tévhit szivárgott ki a közönségbe és ezeket tisztázta előadásában a felolvasó. Azután térképen és egy grafikai táblázatban bemutatta a számszerint 450 millió hívőt (a föld összes lakosságának 28%-át) számláló buddhizmus területi eloszlását, majd jellemezte azt a földet, amelyen a buddhizmus megszületett s azt a néptörzset, amely odáig felemelkedett. Felolvasását *Semayer* érdekes vetített képekkel illusztrálta.

EGYESÜLETEK.

(Az első magyar asztaltársaság.) A harmadik kerületi első magyar asztaltársaságnak tagjai ma, mikor a kerület százhusz szegény gyermekét ruházta fel, jótékony cselekedetnek áldomásaképpen ünnepi lakomára gyűlt a Császfürdő vendéglőjébe. A lakoma során *Bence* Benő előjáró, az asztaltársaság elnöke, emelt szót először s *Vézi* Józsefet, a kerület képviselőjét és dr. *Irjay* Arturt, a Margit-kórház igazgatóját üdvözölte, majd beszámolt az asztaltársaság jótékony és nemes működéséről. A társaság ezután *Vézi* Józsefet kívánta hallani, aki a háromféle szeretetnek, az emberi, barátai és hazaszeretnek diadalát dicsőítette a társaság működésében. Utána *Palotay* Reszó lendületes szavakban beszélt a családi élet bensőségéről, *Vézi* József családjára mondott pohárköszöntőt. Dr. *Stern* József a társaság egyik hivatását abban látja, hogy a politikai küzdelmek után a felesbarátai szeretet munkájára egyesítse a kerületi társadalmat. *Benedek* Sándort és *Kugler* József et élteti. *Kecsközy* Ödön a társaság mostani elnökére, *Bence* előjáróra ülti poharát, aki a polgári szorgalomnak és a hazafias eré-

nyeknek mintaképe. *Véssz József Benedek* Sándor közgazdasági bírót éléti, mint aki a humanizmusnak és a magyar szellemnek uttörője a kerületben. *Benedek* Sándor a társulat tagjainak együttérzésére mondott köszönetet.

SPORT.

Football. Vasárnap délután fél három órakor mérkőzik a Műgyógyászati Football-Club a Magyar Uszók-Egyesülettel. Érdeklődéssel várjuk a két elsőrendű csapat viadalát, mely annál is érdekesebbnek gerkezik mivel tiszta, szép és tair játékra van kilátás.

Az Állatkerti jégpálya. Az állatkerti jégpályát a már kipróbált legújabb és legjobb rendszer szerint átalakították és berendezték s teljes mértékben sikerült elérni a jég egyenlő ruganyosságát és acélkeménységét ez idén is. Idényjegyek ára, mint rendszeren személyenkint nyolc korona. A beiratások már megkezdődtek. Beiratási díj nincsen.

Nyílttér.

Legjobb óvszer járványos betegségek ellen, tüdő- és mellbajosoknak, kellemes és erősítő hatással betegek és egészségesekre, az emésztés kiválóan elősegíti.

A francia cognacot teljesen nélkülözhetővé teszi. Ezen elismert jó tulajdonságokkal bíró

COGNAC

regi és jó hírnévű gróf Keglevich István utódai cég gyártmánya Promontoron.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikeresen lesz alkalmazva köcsvény, asztma, szív-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és érbántalmaknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

A gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. KOVACS J.** egyet. orvosának (Hemopatia) rendelőintézete van Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-1-ig és 3-6-ig. Díjazott leveleire válaszol. Betegeket intézetben kívüli is kezel. - Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

M. kir., osztr. csász., német kir., angol kir. és francia szabadalmak tulajdonosa.

PICK TESTVÉREK férfiszabók.

Budapesten, V., Dorottya-utca 12. sz. Alkalmank saját műtermékben készülő ruhákat. Legújabb különlegesség: **Five o'clock smoking, párisi korecsolya rambler. Városi hundák rendkívül olcsó árban.** Kiváló szabásért a párisi világhírlapokban kitüntetve.

A Fővárosi Takarékpénztár m. sz. Kerepesi-út 40. szám.

Kölcsönt nyújt kereskedőknek, iparosoknak, tisztviselőknek 3 havi 10%-os törlesztés vagy heti befizetés alapján. Gyors elintézés. Takarékbetétek 5%-ra.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság. A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága. Vegyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank. Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank. Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, IV., Károly-körút 26.

A VII. ker. polgári kölcsönös segélyező-egylet mint szövetség részjegytulajdonosai, érdekeltsége felhívják, miszerint saját érdekeinkben

ma vasárnap d. e. 11 órakor az intézet helyiségében (Erzsébet-körút 24. sz.) megtartandó közgyűlésre mulasztanul megjelenni sziveskedjenek.

Császár-fürdő Budapest. Elsőrangú kácsi hővíz gyógyfürdő, páralán gőzfürdővel, legmodernebb lezuhanyzókkal, pompás ásványvízszodákkal, kácsi kádifürdővel, 200 helyes lakosztállyal. A legmodernebb kezelésekkel. Prospektus ingyen és bérmentve.

IZZADTSÁGTÓL Kipálott testrészek, lábak és hónalj káros, valamint viszkozitással előforduló bőrtüneteknél, óvva, szőr ellen baktériumok hatására az ERÉNYI-féle **Ichtiol-Salicyl** Szegélyen: Ára 3 korona utastással. Székhely: **Erényi gyógyszerecs, Szabadzsámsík.** Főraktár: Török József, Király-utca 12. szám.

Szt.-Lukácsfürdő Gyógyfürdő Budapest, Buda. Természetes meleg kácsi forrás- és iszapfürdő. Vizgyógyászat, villám-áramgyógyászat, masszázs stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Csend, kényelem, idegbajok stb. és a téli fürdőkúra felől tájékoztató prospektusok kúldt ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank igazgatósága és felügyelő bizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy

Méltóságos id. gróf RÁDAY GEDEON úr f. hó 29-én Budapesten elhalálozott.

A megboldogult két évtizeden át volt a bank felügyelő bizottságának elnöke és buzgó tevékenységével mindnyájunk elismerését és háláját érdemelte ki.

Emléke maradandó lesz köztünk.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Klotild főhercegnő mint alperes. Dr. Kajdacsy József fővárosi orvos a budapesti IV. ker. kir. járásbírósa előtt pört indított Klotild főhercegnő ellen azon a címen, hogy a bíróság kötelezze a háztulajdonos főhercegnőt arra, hogy az orvos által berben bírt I. emeleti erkély alatt elhuzódó katonai biztosító intézeti hirdető táblát távolítsa el. - A tárgyalásnál a főhercegnő ügyvédje, új. dr. Draskóczy Miklós pergatól kiigazgassal élt, azt vitatván, hogy a kereset nem a rendes bíróság, hanem a főudvarnagyi hivatal bírósága elé tartozik. Az orvos ügyvédje a pergatól kifozás elvetése mellett a főhercegnőnek eskü alatt való kiballgatását is kérte arra a körülményre, hogy a főhercegnő udvari tanácsosa. *Unterauer* ogosítva volt-e a főhercegnő nevében a bérszerződést megkötöni. A bíróság a pergatól kiigazgassal helyt adott s a pert megszüntette. Felperes eljoiyomódása folytán a budapesti törvényszék a napokban az elsőbíróság végzését megváltoztatta, a pergatól kifozást elvetette s az ügynek érdemben való tárgyaását rendelte el. A törvényszék indokolása szerint - mint az *Ügyvédek Lapja* írja - abból, hogy a főudvarnagyi hivatal bíráskodási hatásköre az uralkodóház valamennyi tagjának minden peres és perenkívüli személyes ügyére kiterjed okszerűleg következik, hogy a főudvarnagyi hivatal nem külon kivátságos bíróságnak tekintendő, amelynek illetékességi körébe csak bizonyos személyeknek, tudniillik az uralkodóház tagjainak valamennyi személyes peres ügyei vannak utalva. A főudvarnagyi hivatal nem képez külon ügybírószágot, melytől elterésnek nem volna helye, alperesnél a személynél: fogva megillető kivátságot bírói illetőségről jogosítva volt lemondani s erről a személyi kivátságról le is mondott az átal, hogy szerződésileg magát a bérleti jogviszonyból támadható per esetére bármely budapesti járásbírószágot illetékességének alávetette.

TÁVIRATOK.

Madrid, november 30. Az *asturiai hercegnő*nek fia született.
Az ausztriai helyzet.
Bécs, november 30. A jövő héten a képviselőház elé terjesztik a költségvetési provizóriumot. Ez alkalommal fontos politikai vita várható. Ha az ellenzék a tárgyalások elő nagyobb akadályokat gördítene, a kormány komolyan meg fogja fontolni a képviselőház feloszlását.

Bécs, november 30. A miniszterelnöknél és a közoktatásügyi miniszternél ma délelőtt egy laibaóbi küldöttség járt, mely egy *szlovén egyetem* felállítását sürgette. Hír szerint a miniszterek nem igen biztatták a küldöttséget. Az ifju csehok klubjában ma tudatták, hogy vasárnap Prágában és Brünnben nagy *hatalmó gyűlés* lesz, amelyen követelni fogják a morvaországi *cseh egyetem* felállítását.

Mandsuorszag sorsa.

London, november 30. A Times pétevári távirata szerint az Oroszország és Khína közt Mandsuorszag ügyében folytatott tárgyalást *felbessakitották*, mert Japán az egyezmény egyes pontjaira nézve nyomatékos kifozásokat tett.

A német vámtarifajavaslat.

Berlin, november 30. A kancellár egy idő óta tanácskozással folytat a pártok vezérférfiaival. Parlament körökben nagyon titkolóznak ezekről a tárgyalásokról, de annyit kiszivárgott, hogy eddig a szabadelvűpárt, a centrum és a nemzeti liberális párt vett részt e konferenciákon.

Berlin, november 30. Bülow birodalmi kancellár az utóbbi napokban sürűn tárgyalta a külfönböző pártfőnökök vezetőivel s ma este a centrum vezérével tanácskozott.

A vámtarifatervezet első olvasása a birodalomgyűlésen hétón lesz s az egész hetet be fogja tölteni. Megállapodás van arra, hogy a javaslatot egy 28 tagu bizottsághoz fogják utasítani.

Az olasz expozé.

Róma, november 30. A képviselőházban Di Broglia kincstári miniszter előterjesztette pénzügyi expozéját, amely szerint a jövő évre 13 millió feleslegét irányoznak elő.

Az amerikai nem-egyesült államok.

New York, november 30. Washingtoni hivatalos jelentések szerint a *panamerikai kongresszus* kebelélen szakadás állott be a választott bírósági döntés feladatai és terjedelme tekintetében. *Chile*, melyet *Ecuador* támogat, azt az elhatározását fejezte ki, hogy nem fogad el oiy javaslatot, mely kötelező választott bíróságot vagy választott bírói döntést akar statálni a nemzeti becsület kérdéseiben, vagy a szerződéses magyarázata tekintetében. *Peru*, melynek részén *Bolivia* és *Argentina* állanak, ovvel szemben választott bírói döntést kíván az összes kérdésekben. Mexikó azt javasolta, hogy minden kérdést vigyenek választott bíróság elé, kivéve a most ügyben lévő kérdéseket, melyekre nézve ez csak mindkét fél hozzájárulásával történhetik. Az *Egyesült-Államok* a választott bírósági elvnek legtiyább értelemben való alkalmazása mellett nyilatkoztak és hozzájárulnak a célszerű javaslatához, melyben ez az elv általánosságban elismerésre jut.

Angol bojkott.

Pétevári, november 30. Ma itt egy egyesület alakult, amelynek tagjai becsületszavukkal kötelezték magukat, hogy semmitéle *angol gyártmányt* nem vásárolnak. Az egyesületnek már 600 tagja van.

Közgazdasági táviratok.

Fe.Én, november 30. A mai tőzsdén uralkodó izgatottságot hamburgi fedezeti vásárlások okozták. Kütint, hogy a hamburgi contremineinek a vasműrészfényekben sokkal nagyobb a fedezetlensége, semmint hitték.

New York, november 30. (*Terménytőzsdé.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban heiyben 8.- (8.-) nov-re - (7.68). Februára 7.55 (7.60). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7.1/2). - *Petroleum:* Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphában 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). - *Zsír:* Western steam 9.92 (9.92). Robe és Brothers 10.- (10.-). - *Tengeri irányzata tartott.* Novemberre - (.-). - *Buza* irányzata tartott. Páros ószai helyben 83 1/2 (83 1/2). Novemberre - (.-). Decembebre 80 1/2 (80 1/2). márc.-ra 83 1/2 (83 1/2). Májusra 82 1/2 (82 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.- (1.-). - *Édes:* fair Rio 7. sz. 6 1/2 (6 1/2). Nov-re 5.50 (5.50) Februára 5.80 (5.70). - *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95). - *Cukor:* 8 1/2 (8 1/2). - *On:* 29.75 (29.75). - *Rész:* 16 1/2 (16 1/2). - (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 30. (*Terménytőzsdé.*) (*Zárlat.*): *Buza* irányzata tartott. Nov-re 73.- (73 1/2). Dec-re 73.- (72 1/2). - *Tengeri irányzata tartott.* Nov-re 62.- (62 1/2). - *Zsír:* Decembebre 9.57 (9.60). - Januára 9.55 (9.55). - *Szalonna* short clear 8.60 (8.60). - *Sertéshús:* Januára 16.22 (16.27). - (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

Bolond világ.

Egyszer volt egy legény, az megkérte a lányt és neki is ajánlta. Mikor meg kellett volna lenni a kézfogónak, elment a legény a lányos házhoz és amint odajött, mit lát? A Zsuzsi, már mint az a lány, akit el akart venni, fogta a kőtől tyukot és erőnek erejével dugta alá a kis esikéket.

Odamegy hozzá a legény, kérdezi:

— Mit csinálsz azzal a kőtőlvél, te Zsuzsi?

— O, ezek a rossz esikék mindig szeresztet szaladgálnak. Hiába dugdosom őket a kőtőltyuk alá, nem akarnak megmaradni, pedig attól félek, elkapja őket a kánya. Reggel óta mindig vesződöm velük, még sines fogamatja.

Leesett az álla a legénynek, mikor ezt hallotta. Iszen ez a lány fiztára meg van boldulva. De ezt már csak el nem veheti!

— Te Zsuzsi, azt mondja, sokszor dugdosd te azokat a esikéket a kőtőlvél alá. Majd aláveszi az őket maga is, ha kányát lát.

Aztán nagy bosszusan szól oda neki:

— Ha neked ilyen kevés eszed van, most már be te megrek hoztátok. Addig ne is várjátok kézfogóra, míg egy félteucet még ostobábbot nem talállok, mint amilyen magad vagy.

Avval sarkon fordult és elment. Ment mendegél, utóljára odaért egy faluba. Amint ott az utcán végighallgat, mit lát? Egy ház előtt egy asszony ül, az felkötött egy birkát a rokkára, úgy akarta leonni a gyapjút: szegény birka pedig úgy béggett, hogy siralom volt hallani.

Elesodálkozott a legény, hogy ez mi lehet.

Odament az asszonyhoz és megkérdezte:

— Mit csinál itt, nénemasszony?

— Ezt a kis gyapjút szeretném itt lefonni, de a rossz birkája nem akarja leadni. Három hete vesződöm már hiába, jól megfizetnek érte, ha valaki megmondaná, mit csináljak.

— Ejnye, szegény asszony, — azt mondja a legény — hát van-e olója?

— Van bizony.

— No ha van, adja ide.

Azzal fogta az olót, megmutatta az asszonynak, hogyan kell a birkáról levágni a gyapjút, aztán fölkötni a rokkára és lefonni.

Nagyon megörült az asszony a jó tanácsnak, jól meg is fizetett érte, a legény pedig gondolta magában:

— No, az egyik bolond már megvan.

Megy tovább, hát az uton jön eljébe egy szekér, abba két kis ökör volt fogva, a szekéren jó tiléksas is volt, de egy teremtett lélek se ült benne. Hanem ha nem is ült benne senki, valaki mégis mindig szolgáltatta az ökröket.

Mi lehet ez? Mi lehet ez?

Hát amint jobban megnézi, akkor látja,

hogy egy asszony van a szekér alatt, onnan kiabál az ökrökre. Rászól a legény:

— Mit csinál ott kend, nénemasszony?

— Gyöngék a kis ökreim, hát nem akarok a szekérre ülni, hanem ide kötöztem magamat a szekér alá, hogy könnyebben vihossenek.

No, gondolta magában a legény, megvan a másik bolond is.

Azzal ment tovább. Ment, mendegélt, utóljára beért egy másik faluba. Mikor ott egy ház előtt elment, látja, hogy egy ember vasvillával hánnyá föl a diót a padlásra. Megszólítja:

— Mit csinál kend, urambátyám?

— Hát 'szén látod, öcsém! Kutyá mesterség ez a dióhánnyás. Már hat hónapja egyre szöröm föl vasvillával a padlásra, még sines főt meg még egy szem se. Szegény ember vagyok, de azért jól megfizetnek annak, aki a diómat felszállítaná.

— Majd megmutatom én, hogy kell azt, — mondta a legény.

Azzal fogott egy zsákot, belemerte a diót és egy félóra alatt mind fönn volt a padlásra.

Meg is fizetett neki érte az ember becsületesen, a legény pedig gondolta magában:

— No, megvan már a harmadik bolond is.

Azzal ment tovább. Megy, mendegél, kiér az országútra. Ott meglát egy fűzát, a fűza mellett egy legényt, amint nagy duhósen emelgeti a fejszét és éktelenül káromkodik. Megszólítja:

— Mi bajod öcsém?

— Az a bajom, hogy a múlt héten elhajtottam az ökrömet a vásárra. Amint ideérek ehhez a fűzához, a szélben a ta elkezd hajladozni, nyikorogni. Azt hittem, hogy meg akarja az ökrömet venni, hát megkérdeztem, mit ad érte, megadja-e az ötven forintot. A ta akkor is hajladozott, nyikorogott. Megkérdeztem, kifizeti-e mostan vagy a jövő héten. Megint csak nyikorogott. En bízam a szarabán, ott hagytam nála az ökröt. Mára eljöttem, kértém a pénzemet. Nem felelt egy szót se. Fenyegtettem, ha meg nem adja, mindjárt kivágom. Azért se szólt. De fogadom istenem, engemet bolonddá nem tesz, ha nem fizet, tüstént kivágom.

Azzal odafordult a fához:

— No, most utóljára mondom: fizetsz-e, vagy se?

S mikor a fa megint nem szólt egy árva kukkot se, a legény fölemelte a fejszét és addig vágta, míg ki nem dűlt.

Nagyot nevetett a bolondkereső és gondolta magában:

— No, megvan már a negyedik bolond is.

Megy tovább, odaér egy másik faluba. Abban a faluban szentegyházat építettek, de elfelejtettek rá ablakot csinálni. Amint elmegy a templom mellett, mit lát? Egész csapat ember állt előtte mindegyik egy nagy zsákot fogott és a zsák száját arra tartották, ahonnan a nap sütött; mikor pedig egy darabig tartották, nagy hirtelen

bekötötték, aztán szaladtak be vele a szentegyházba és kirazogatták.

Odálkozott a legény, hogy mi lehet ez, és megkérdezte őket:

— Mit csinálnak, jó emberek?

— Hát világosságot viszünk be a szentegyházba. De hiába rázogattuk ki a zsákból, azért csak olyan sötét marad a temiom, mintha egy csöpp világosságot se kapna. Már azt se tudjuk, mit csináljunk és bizony jól megfizetnénk annak, aki tudna a bajunkon segíteni.

Akkor látta a legény, hogy itt kitellett már a félteucet bolond, mert itt az egész falu bolond volt.

— No, azt mondja, jó emberek, talán én majd tudok a kendek baján segíteni.

Avval egy-két ablakot vágott a szentegyházban és mindjárt világos lett. Úgy megörültek neki a bolondok, hogy majd a bőrköböl ugrottak ki és jól megfizettek a legénynek.

Ez pedig gondolta magában:

— Azért még egy próbát teszek.

Es ment tovább.

Megy, mendegél, utóljára beér egy faluba. Ott megszáll egy gazdánál és a gazda kérdezte tőle, mi jártaiban van. Hát a legény elbeszélte neki, hogy hogyan járt, hogy most már akár mehetne vissza a Zsuzsijához, mert a félteucet bolondnak már föle is van.

— Minek mennél vissza — azt mondja a gazda — mikor az én lányomat is megkaphatod, pedig az okos lány.

Jól van, ott maradt a legény, mindjárt megtartották a kézfogót is. Ették mindentéle jót, a leányt meg leküldték borért a pincébe.

Lemegy a leány a pincébe, hát amint a korsót odateszi a csap alá, egyszerre csak meglát a hordon egy baltát. Mindjárt az jutott az eszébe:

— Jaj, ha engemet elvesz az a legény, aztán a jó Isten ad egy kis fiut, egy kis Gyurkát, aztán annak a Gyurkának lesz egy kis kődménkéje, aztán ha azt a kis Gyurkát egyszer leküldjük a pincébe, aztán ott véletlenül megvágja magát azzal a baltával, hogy mindjárt meghal, kire marad akkor a kis kődménke?

Amint ezt mind elgondolta, olyan keserves sírásra fakadt, hogy csak úgy bögött bele. Odafönt már nem győzték a leányt várni, hát lement érte az édes anyja:

— Mért sírsz úgy, mért sírsz úgy, édes lányom?

— Hogyne sírnék, hogyne rinék, amikor ez meg az jutott az eszembe?

Aztán elmondta neki töviről-hegyire, hogy mit gondolt. Szegény anyja elesodálkozott, milyen nagy esze van a lányának, aztán ő is úgy megsajnálta a kis Gyurkát, úgy eltunekedett, hogy kire marad a kis kődménke, hogy odaült a leánya melé és versenyt bögött vele.

Odafönt meg semmiképpen se tudták elgon-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(90)

Két óra múlva már gyülekeztek a bozontos szakállú harcosok. A herceg kísértébe fölött az agg Sacviličovski, Polanovskí, Skrzetuski Suglobával, aztán Warzel, Maholeki őrnagy, Volodyjowski, Wiersul, Poniatovskí s a többi tisztek Kusel kivételével, aki most Podolátán járt kémlelni. A reudes katonaság tisztjel Osinskit és Koyektit küldték. A nemesek közül sokat nem lehetett ilyen koru reggeli órában az ágyából kiverni, de azért szép számmal jelentek meg az urak is. Hangosan beszéltek a sok térlis s úgy zúgott a terem, mint a méhkas. Mindannyian az ajtólesték, amelyen át a hercegnek jönnie kellett.

Egyszerre elhallgattak: belépett a herceg. Nyugodt, derült volt az arca, csak a virrasztásban kiveresedett szeme és a sok mélyrevágó ránc tanuskodott rettenetes küzdelméről. Derült volt az arca és szelíd, de komolyság és retenthetetlen, elszánt akarát sugárzott róla. Szólan kezdett.

— Urak! Ma éjszaka számot vetettem a lelkiismeretemmel és tanácsot tartottam mindannyiunk urával, az Istennel, hogy megtudjam, mit kell eszelednem. Kinyilatkoztatom tehát előttetek és kérélek titeket, mondjátok el a többi uraknak és az egész seregnek is, hogy a hon boldogsága és boldogulása s az egyetértő békeség előjából alávetem magamat a fővezérnek parancsainak.

Mélyen hallgatott, némán a gyülekezet.

Ugyanazonnap, déltájban fölkeszült harminc a Wiersul tatárjai közül, hogy Skrzetuskival utnak induljanak. A kastély nagytermében azalatt

vendégül látta a herceg az összes tiszteket ezen az ebéden bucsuztatták a szerelmes lovagot is, akit főlegény létere a herceg melé ültettek. Skrzetuski oldalán Sagloba terpeszkedett azon a jusszon, hogy az ő segítségével jutott a lovag főlegényi sorba. A herceg vidám kedvében fölköszöntötte az ifju párt. Mosolygott, mert megkönnyebbült immár lelke nagy terhéből. A férfiak vivát-kiáltásaitól megremegettek a falak és az ablakok, a cselődésig is vigan volt az előteremben, ahol Rzenzian vitte a szót. Most már a harmadik poharat trítá a herceg az ifju párra.

— A jövődő Skrzetuskiakra írtém harmadik poharamat is. Adja az ég, hogy az almák ne essenek messze a fájoktól! Sokasodják és gyarapodják ez a kedves ifju pár.

— Vivat! — vivat! harsogták mindannyian. A legzárabb is egy fél század katonárvallót adjon a hazának! tréfálkozott az agg Sacviličovskí.

Mindannyian nevettek. A bor már föltüzölte a kedélyeket, hangos volt a beszéd, tréfas a kedv. Skrzetuskinak is megoldotta a nyelvet az ital.

— Nem fog sok hiányzani belőök, ígérém! Tudjátok meg, hogy a kakuk tizenkét fiut jósolt a számomra!

Valami megzavarta most a vig mulatozást. Sötét, porlepte alak jelent meg a küszöbön, s a dusan megrakott asztal látására, a vidám nevetés hallatára fejt lehorgaszta állott meg.

A herceg pillantotta meg őt először. Összeráncolta a szemöldökét.

— Ki az? Szent Isten! Kusel, akit kémlelni küldtem! Hirt hoztát?

— Hirt, még pedig rosszat, nagyon rosszat, felelt tőmpán a tiszt.

Elhallgatott a hangos mulatozás, senkisémm szólt. A fölemelt seregletek érintetlenül emelték el a vitézek ajkairól s megdöbbenve lesték Kuselt, akinek arcáról lesirt a fájdalom.

— Beszélj, sürgette a herceg.

— Oh uram, bár nem nekem kellene ezt a szörnyű hirt véled közölnöm!

— Mi történt? Mondd!

— Bar, az erős, a bevehetetlen Bar — eloselt!

HARMADIK KÖNYV.

ELSŐ FEJEZET.

Világos, fényes, derős éjszakában a Waldynka partján a Dnyester felé lovascsapat haladt.

Lassan ügettek a lovasok, majd hogy nem lépésben. Ketten közöltek jó darabbal a többiek előtt haladtak, hogy szertekemléljék a vidéket. De bizony nem igen nézeltek somerre, ellenben ugyanazok luszgón terelődtek egymással, sőt megállították a lovaikat és hátraszóltak az utának jövőknek:

— Lassabban, hé! Lassabban!

S a csapat egyre lassabban haladt, akár a esiga, úgy mozogt előre.

Mikor aztán elhagyták a dombot, amely eddig árnyékokat vetett rájuk, s olyan helyre értek, ahol szabadon érte őket a holdfény: érthető lön a lassu járásuk. A karaván közepén két egymáshoz szíjazott lö fűgönyös nyugvó-ágyat vitt, amelyen egy nőalak feküdt. A hold csüstös sugára végigtöltölte a halovány arcán s a lezárt szeméin.

Tíz fegyveres lovagolt mögötte. A zárlótlan hegyün dárdaokról is látszott, hogy kozákok. Néhányan vezetékllovakat is vittek magokkal, s amilyen nyugodalommal és közőmbösen lovagolt elől az a kettő, olyan aggódva, nyugtalanul szeppe nézeltek jobbra-balra. Pedig pusztá, néptelen volt a vidék köröskörül. Csak a lovak patkóinak a csatogása szakította meg a csendet, s az elől haadó egyik lovas szava, aki időnkint hátrakialtott:

— Lassabban! Óvatosan!

Egyszer aztán odatértült a társához.

— Messze vagyunk még, Horpyna?

Kísérője, aki kozákruhába öltözött vaskos leány volt, fölnezett a csillagokra, aztán így szólt:

dolni, hogy hová marad a leány meg az anyja a borral, hát lement utánuk az ember.

— Mit sirtok úgy, mit bőtök úgy?

— Jaj, ne is kérdezzétek apjuk! Jaj, ha a kis Gyurka megvágja magát a baltával, kire marad akkor a kis kódmén?

Aztán elmondta neki mindent. Az embernek még a szája is táva maradt, úgy elesdálkozott, mikor meghallotta, mit gondolt ki a lánya s mivel neki se volt köből a szive, ő is keserves sírásra fakadt. Már az még se boldonság, hogy kire maradjon a kis kódmén.

Ott főtt a legény meg csak várta, várta őket és mikor semmiképpen se tudta elgondolni, hová maradhatnak olyan sokáig, utóljára kapta magát, ő is utánuk ment a pinébe.

Ugy sirtak ott, úgy rittak ott, mintha késsel metszették volna őket.

— Jaj istenem, mi a baj? mi a baj?

Hát neki is elbeszéltek, hogy kire jut a kis Gyurka kódménkéje, ha megöli magát a baltával.

— No, azt mondja a legény, sok bolondot értem már, de ilyen hármát, mint ti vagytok egy rakáson, még sehol se. Már akkor csak inkább megyek vissza a Zsuzsimhoz.

Avval ott hagyta őket és ment vissza a falujába. Ott mindjárt megtörtotta a kézfogót a Zsuzsival és el is vette. Meg is volt a nagy lakzi és boldogan éltek. Azt már persze nem tudom, hogy a Zsuzsi okosabb lett-e azóta, vagy sem.

KÜLÖNFÉLÉK.

Uxor Mea.

Most álmodom. Hiába szóltok hozzám,
Én meg nem értem a ti hangotok...
Lelkembem egy édes hang cseng szüntelen,
Elíttem egy szelíd szempár ragyog.

Ősmeritek Harold király regéjét,
Ki lent a tenger mélyében lakik?
Csodaszép nimfa tárja átölelve,
S ajkára nyomja égő ajkait. --

Igy érzem én magam — s csak néha-néha
Hallok egy távoli jajsót, mikor
Az új kor démona egy szent, egy régi
Intézményt, eszmét oltípor.

Vérem forogni kezd... karom kinyújtom...
De ah, két kar szelíden átölel,
Egy csókot értek s homlokom redőit
Gyengéd, rózsás kis újjal simítja el.

És addig sugdos a fülembe édes,
Vigasztaló, bohókás szavakat,
Mig lassan, lassan az egész világot
Felejtem az ő csókjai alatt.

Mezarthám.

— Nem vagyunk már messzire, éjféli előtt odaférünk. Most megyünk át a határszoroson, azután jön a tatár síkság s akkor már ott is vagyunk az ördögcszakadéknál. Ugyan jókor! Veszedelemes dolog ám odamerészkedni éjféli után, az első kakaszó előtt. Már tudniillik csak rátkot nézve veszedelemes, én bátran járhatok ott bármikor.

A lovag vállat vont.

— Tudom, hogy a sátánnal cimborálsz, de hát az ő hatalma ellen is csak akad valami szer.

— Ha sátán, ha nem sátán — az ő hatalma ellen mitsem lehet tenni. Bizony én édes sólymcskám, ha az egész világot is fölkatod, akkor sem találnál jobb buvóhelyet a hercegkisasszonyod számára. Éjféli után itt senki sem jut keresztül, ha csak nem én vezetem, az ördögcszakadékba pedig ember még be nem tette a lábát. Ha valaki jóslatért jön hozzám, megáll a szoros szája előtt és vár, amíg kijövök. Sohse félj! Nem jut oda be se lencyel, se tatár, se semmi más emberfia. Borzalmas egy hely az az ördögcszakadék, majd meglátod.

— És ha még olyan borzalmas is, eljövök én oda, valahányszor csak a kedvem tartja.

— De nappal jőj.

— Akkor jövök, amikor nekem tetszik, s ha maga az eleven sátán állana is őrséget ott, őt is leteperem, a szarvaiba akasztkodva.

— Nono, Bohun, lassabban a testtel!

— Sose félt se engem, Donzowna! Elvihet engem nélkül is az ördög, s ha elvisz, az nem lesz éppen a te ördögöd. Egyébként pedig annyit mondok neked, hogy intézd el a dolgodat az ördögvel úgy, a hogyan tetszik, de a hercegkisasszonyomra az életednél is jobban vigyázz, mert ha valami bántódása is esnék, az egész pokol és az alvilág minden kísértete se ment ki a körmeim közül.

(Folytatása következik.)

— A kínai nők megnyomorított lába. Ha más forrásból nem volna ismeretes, úgy az operetek után lenne köztudomású a kínai nők tipegő járása. Köztudomás szerint valami érthetetlen tetszvágy teremtette meg azt a divatot Kínában, hogy a nők lábaféjét a fejlődés stádiumában, még a gyermekkorban meg kell nyomorítani, mert az így — szebb. Egy angol orvos a Röntgen-sugarak segítségével behatolt az így deformált lábak csontalkulásába és egy londoni orvosi folyóiratban tette közzé a sikerült fényképlenyomatokat. A fotogrammok szemléltetővé teszik a megnyomorítás méreteit és formáit. Ezek szerint két irányban görbitik el a kínai gyermek-lányok lábaféjét. Először a lábfej boltozata lesz fokozatosan visszahajlítva ugyannyira, hogy a lábujj és a talp érintkezzenek, azután a lábujjakat hajlítják előre, hogy valami kis sík-elület mégis megmaradjon, mely ha nem is a természetes járást-kelest, de a tipegést teszi lehetővé.

— Gipszbe öntött élő alak. Eredeti ölette támadt a southkensingtoni muzeum igazgatóságának Londonban. A lériszépesség ideálját akarta a muzeum látogatóinak életben bemutatni. Szerződtette tehát Sandon nevű hírneves atléta abból a célból, hogy testének idomait gipszben hűen megörökíttesse. És ezáltal sikerült első ízben egy élő ember alakját teljesen hűséggel kitűnően megörökíteni. A gipszbeöntés kitűnően sikerült, de nem ment minden nehézség nélkül s így a modell, valamint mintázói is nagy türelmükről tettek tanúságot. Egy hónapig tartott a procedura s a hatalmas aléttá meglogyva került ki a mintázás keservei közül.

— Különösen az arc mintázása volt rendkívül kinos — így beszélte ő maga — mert azt hittem, hogy meg kell fulladnom, mikor aroom teljesen gipszbe volt burkolva. Mikor éreztem, hogy megszáradt az anyag a testemen azt hittem, hogy ezer darabra török a testem. Ha csak kissé erősen vettem volna lélegzetet, akkor az egész munka tökéremet volna. Negyedóra hosszáig kellett így feküdnöm mozdulatlanul; ez volt életem legkeményebb munkája. Most boldog vagyok és büszke, hogy az alak sikerült de ha egy nagy vagyont igérnének, akkor sem csinálnám meg másodszer.

Legjobban persze a muzeum igazgatója örül, aki igen becses műtárggyal gyarapította muzeumát.

— Az indiánusok jövője. Mohawk Ojijathaka Brant-Sero, az a neve annak az indiánus urnak, aki a londoni Cosmopolitan Clubban előadást tartott a saját fajának jövőjéről és előadásának úgy a tartalmával, mint a szabatos formájával részben elragadta, részben megdöbbentette az angolokat. Ez a hosszunévi ur a saját szülőföldjéről. Kanadáról beszélt a londoni gent emeneknek és szatirikus humorral emlékezett meg arról, hogy annak idején a brit kormány 600,000 hold földet hasított ki az indiánusok számára és hogy az idők folyamán ez a földterület — bizonyára a kanadai száraz klíma következtében — összehurongott 68,000 holdra. A valóságban persze úgy áll a dolog hogy a fehérek folyton-folyvást újabb és újabb ürügyeket találtak arra, hogy az őslakók számára kihalított földterületek kisebbségek, vagyis a saját őseikre foglalják le. Az indiánusok létszámáról azt állította az előadó hogy az most már folyamatosan gyarapodik, emelkedik. Szó sincs róla, hogy ők kuszulniának és lassanként elvesznének a föld színéről. Az indusok csakis addig gyérültek, amíg olyan kultúrákat akartak erőszakolni, mely az ő sajátosságaikkal és hagyományaikkal, valamint természetükkel ellenkezik. Most, amióta kialakultak az indusokra nézve az elogadható viszonyok, azóta létszámuk ismét gyarapodik és lennmaradásuk, nemkülönben a jövőjük is, biztosítva van. Az indiánus mindig más iajnkat fogja magát tekinteni éppen úgy, mint ahogy a fehér faj másnak tekinteli magát. Az ő reményük az, hogy lényes nemzeti jövőnek mennek eléje és hogy ez a jövő szigorúan következetes tolatása lesz a multnak a tradícióknak, az üldözött hagyományoknak. Az a beoivási és áttormálási kísérlet, melyet a fehérek megpróbáltak: kudarcot vallott.

— Long'ellow Hiawatha-ja — így fejezte be szavait az indiánus — gyönyörű szép költemény, de a mi legendáinkkal meg nem egyezik. Önöknek a poéta munkája tetszik jobban, minékünk a hagyomány.

— Paizs az ágyugolyó ellen. Színpadon és cirkuszban már láttunk olyan jelenetet, hogy az ágyugolyó ellog a valaki — röptében. Ez a siker azonban mindezekig a fetteit világ számára volt fenntartva. Újabbn Brüsszelből az a hír érkezik, hogy ezental lehetőséggel fog válni, ami eddig lehetetlennek látszott, amennyiben Maerters mérnök kitalálta a módját

annak, hogy az ágyugolyó röperejét megbénítsa. Ez a találmány valóságos paizs lesz az ágyuval lövöldözés ellen. A feltaláló egyelőre csak annyit árult el, hogy az elaszticitás törvényein alapul a találmány. Együttal kiterjeszkedik Maerters mérnök arra is, hogy miképpen lehetne a hajókat az összeütőközés veszélyétől megóvni. Hir szerint va ami egyszerű fogáson alapul az új és bizonyára hízagot pótló találmány s egy közönséges kis gépezet teszi — állítólag — lehetővé ezt a csodát.

— Elefánt és villámáram. Most, hogy Amerikában a villámárammal való kivégzés mint a halálbüntetés legújabb reformja kísérlet tárgya volt, sokan tárgyalják e reformkérdést és úgy pro mint kontra felszaporodnak a vitaközök. Hogy a villámáramgyilkoló ereje a leghatározottabban bebizonyítható legyen, egy buffalói vitaközös rászánt a bizonyítási eljárásra egy — elefántot. Az első kísérlet alkalmával 2000 volta egységű árammal akarták Jumbót elpusztítani. Ozlogoszt 1700 egységűvel ölték meg, s minthogy a tudományos számítás szerint ez az erő többszöröse annak, amit az emberi szervezet kibír, így tehát a 2000 egység elégnék látszott arra, hogy az elefántot megölje. Ámde a vastagbőrű szelíd állat tudomást se tett az ellene intézett gonosz szándékról. Éppenséggel semmi hatással sem volt reá a gyöngye kísérlet. Ekkor azután megduplázták a villamos erőt, még pedig olyképpen, hogy 1800 és 2200 volt egységű villámáramot bocsátottak át Jumbón. A készülődés időbe és pénzbe került s az amerikai élmeleség hasznostani akarta mind a kettőt. A nagy ceremóniával végrehajtandó elefántkivégzéshez jegyeket adogattak el jó pénzért és cirkuszot rögtönöztek tribünökkel. Ekkor azonban föllépet az állatvédegyelet és tiltakozott a nép brutális hajlamainak illetén iskolázása ellen. A tiltakozásnak megvolt az az eredménye, hogy a pénzért eladott jegyeket érvényteleneknek nyilvánították és a belépődíjakat visszafizették s csakis bizalmi férfiakat bocsátottak be az elefántkivégzési kísérlethez. A bizalmi férfiak riportja szerint Jumbo a 4000 volt egységűvel szemben is győzedelmeskedett. Amint elhelyezték rajta az áramvezetőket, illetőleg amint megindították a ropant nagy villamos erőt: az elefánt némi kis melegét érzett, egyebet nem. Ormányával valami deszkadarabot tépett le közvetlen közeléből és ezzel legyezgetni kezdte magát. Ugy látszik tehát, hogy csak egy kis látat idézett benne elő a villamos áram. Ez a második kudarca a tudományosan koncentrált erőnek arra birta az amerikai yankeékat, hogy Jumbót mint győzhetetlen ünnepejéket s mint a villám legyezőjét mutogassák. Ebben a formában mégis csak megtérülnek a kísérlet költségei s ez ellen az állatvédegyeletnek sem lehet szava.

— Hangyastatisztika. Forel Gusztáv svájci tudós, aki legelőször számlálta össze, hány hangya van egy bolyban, 114,000 hangyát talált az általa megszámlált bolyban. Teljesen pontos adatokat azonban csak Yung Emil genfi tanár szolgáltatott, aki több hangyabolyt számlált meg. Ugy jött el, hogy előbb az egész bolyt számkénnel meg mérte s aztán a lészket a lárvákkal együtt zsekkba lapátolta, amely a földrézkekkel 80 kilogrammot nyomott. Ebből a tömkelegből olvasott ki Yung 22,580 hangyát és 18,500 lárvát. Azonban a munka oly fáradságos volt, különösen a hangyáknak a földrézkekkel és ta-morzsalékoktól való elválasztása, hogy a tudós nem bizott számba pontosításban s más módszert eszelt ki az újabb számlálásnál, már csak azért is, mert hiszen csak a lészekben talált hangyákat vette számba, pedig igen sok lehet még a lészken kívül is. További eljárásánál Yung tehát kicsalta a hangyákat a lyuk szájához s egy kis csapdában fogta össze s gondja volt e mellett arra is, hogy a lészek alsóbb folyosóiban meghúzódottak is előkerüljenek, valamint ilyen módon fogdosta össze a szomszédos lákon vadászó kirándulókat is. Yung ilyenormán öt bolyt számlált meg és pedig a következő eredménynel: az első bolyban talált 63,018-at, a másodikban 67,179-et, a harmadikban 16,938-at, a negyedikben 93,694-et, az ötödikben 47,828-at s azok testalkata a legkülönbözőbb nagyságúak voltak. A lészek terjedelme és a hangyák száma között semmi-féle összefüggés nem volt mert például a második és ötödik lészek volt a legkisebb, a harmadik és negyedik a legnagyobb, az első pedig középszerű. A szökevény hangyák számát, melyeket Yung nem tudott összefogni, 10,000-re teszi; amely számot összehasonlítva a föntiekkel, kimondhatjuk, hogy egy népes, erédeti vörös hangyaboly alig számlál többet 100,000 lakójára, a középszerűek 70,000-nél, a kicsinyek pedig 30,000-nél.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, november 30.

Gabonaünet. (Reich Jenő és társai-éig jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az időjárás e hét folyamán már teljesen teljes jelleget öltött. A hőmérséklet a fagypontra szállt alá, éjjelenként erősebb jagy is állott be és e mellett az egész országból havazásokat is jelentettek. A mezőgazdasági viszonyokra az időjárás egyébként kedvező. A vízállás jelentékenyebben emelkedett és az utban lévő rakományok — tekintettel arra, hogy a hajózás közeli beszűntetésének lehetőségével kell számolni — sietve hozatnak Budapestre.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, a forgalom továbbra is csak mérsékelt, az árviszonyok azonban valamilyen kedvezőbbek. Amerikában az exportizlet gyengült, az előfordult árrátozások azonban alig eredményeztek változást és csupán a hét vége felé szűhadtak meg. A látható buzakészletek tartósan gyarapodnak és a Bradstreets becslése szerint a múlt héthez viszonyítva ismét 54 millió bushellel nagyobbak. Tergeri ennek ellenében, állandóan emelkedő árak mellett, határozottan szűhadt. Angliában is kellemes a hangulat, aminek a politikai viszonyok alakulása járul hozzá, a fogyasztás azonban csak mérsékelt beszerzéseket eszközöl. Németországban az árak lokális beolvasók behatása alatt gyakrabban változtak és a múlt héthez viszonyítva 8 márkával magasabbak. A francia piacokon prompt áru a fogyasztás részéről ugyancsak jobb figyelemmel részesült és mérsékelt emelkedett. Az alduai államokban és Dél-Oroszországban a röviddel ezelőtt fennállott szűhadt irányzat gyengült, az exportizlet is esőkent és az árak csendesebbek. A többi kontinentális piacokon nehézkesebbek az eladási viszonyok és a kereslet tartósan mérsékelt.

Nálunk a forgalom az összes cikkekben ugyan csak korlátozott volt, az árak azonban szűhadtan tartottak maradtak, sőt részben emelkedtek is.

Az üzleti hét részleteiről a következőket lehetünk feltek:

Buza állandóan csak gyenge érdeklődéssel találkozott. A malomok továbbra is előre vasarolt és időnytonosan beérkező hajókról átvételével vannak elfoglalva és így alig tanúsítottak vételkedvet. Egyébként a kínálat is gyenge volt és egyrészt eme körülmény, mint másrészt a bekövetkezett hideg időjárás behatása alatt az irányzat a hét elejéig még szűhadt volt; az árak is — habár a múlt, hogy a forgalom megelénkült volna — néhány fillérrel emelkedtek; később azonban ismét vonzótlannak, nehézkesebben fejlődött az üzlet és az irányzat teljesen változatlanul maradt meg, míg a hét végével több szűhadt irányzat érvényesült úgy hogy a múlt héthez viszonyítva 7½—10 fillér javulás mutatkozik. A napiforgalom tartósan szűk keretben mozgott és a hét folyamán összesen 90,000 mm.-át tett ki. A hetihozatalok összege 360,000 métermázsra melyből 13,800 mm.-át vittek tovább.

Ősz ugyancsak gyengén volt forgalomban. Elszállítási célokra csupán mérsékelt beszerzéseket eszközöltek és változatlanul múlt hét árak engedélyeztetek míg a helyi fogyasztás, habár csak kisebb tételekben, jobb minőségű árban néhány fillérrel magasabb árakat fizetett. Minőség szerint 6,95—7.— koronát jegyzünk készpénzfelvétellel budapesti paritásra és 7,30 koronáig 3 órára helyben átvéve. Nyíri származékokban csak jelentéktelen üzlet volt és inkább névleg jegyzünk 6,45—6,50 koronán Debreczen paritásában.

Árpa (takarmány- és hantóási célokra) mérsékelt volt kínálva, a kereslet azonban gyárosok épp úgy, mint hazia ék részéről szintén csak gyenge maradt. Az árak rendezőnál változatlanul 6,80—6,15 korona között jegyeznek helyben átvéve. Maláta- és sörpék állomásokon átvéve kisebb tételekben és változatlanul 6,95—7,25 korona között budapesti paritásra a helyi fogyasztás céljaira találak elhelyeztet.

Zab a helyi fogyasztás részéről csak gyenge érdeklődéssel találkozott; elszállítási célokra azonban Bécs részére hajóárban jobb figyelemmel részesült. A kínálat ennek ellenében csak gyengébben nevezhető és így az árak szűhadtan tartottak, sőt jobb minőségű árban némileg magasabban is jegyeznek. Szín- és tisztaság szerint 7,10—7,60 koronát fizettek helyben átvéve.

Tengeri (ó) változatlan maradt. A forgalom sem nevezhető élénknek és Kőbánya, valamint Bécs részére 8,60—5,55 koronát fizettek helyben átvéve. Új tengeriben az irányzat szintén változatlan és a kereslet rendez keretben mozgott. Budapesti paritásra prompt szállítva 4,75 koronáig, decemberre 4,80—4,82½ koronáig fizettek. Jobb figyelemmel részesültek tisztavideki áruaknak, melyek azonban szintén csak a Budapest paritásában érvényes jegyzéseket érték el.

Olamagvak: Készáru káposztaropce nem volt forgalomban. Határidőre 1902. augusztusra ugyan csak üzletelen és névleg 11,80—11,90 K. jegyez. Vadrepe 6,75—6,60, gomborka 13,60—13.—, lenmag 14,50—16,60 K. Kendermag 9,75—10.— K. között jegyez helyben.

Hüvelyesek: Bab e héten ismét csendes és a forgalom korlátozott. Triórözött apró babért ab Gyöngyös-Félegyházán 8,50, gömbölyű babért Baja-Mohács-Zomboron 7,25. Székesehevérvárt 7,80 K., barnababért Kalocsán 5,75, N.-Károly 5,10 K. fizetnek. Erdélyi

bab reláció szerint 5,25—5,50 K. között jegyez. Köles, hazai áru, helyben 4,20—4,50 K., oláh származékok névleg 4,60—4,60 K. átmenetileg 3 bavi időre jegyeznek. Bükköny budapesti paritásra 8.——8,25 K. jegyez.

Ipar és kereskedelem.

Az ipartörvény módosítása. A napokban több lap közölte azt a hirt, mintha az ipartörvény módosításáról szóló törvénytervezet már elkészült s az érdekeltestülteknek véleménymondás végett megküldött volna és hogy a tervezet még karácsony előtt a kereskedelmi minisztériumban tartandó ankét elé kerülne. Az a forrás, amelyből a lapok ezt a hirt merítették, még azt is tudni véli, hogy ez a tervezet az ipartörvény 50. §-án ismét változtat az ipartestületek hatáskörét kiterjeszti és meghatározza a nagyparrák és a gyárakra vonatkozó munkásvédelmi kötelességeket. E hírrel szemben a *Bud. Tud.* illetékes felhatalmazás alapján kijelenti, hogy *Abonyi* Emil kereskedelmi miniszteri tanácsos foglalkozik ugyan az ipartörvény módosításáról szóló tervezet elkészítésével, de ez a tervezet még koránt sincs olyan stádiumban, hogy véleménynyilvánítás végett szétküldhető vagy szaktanácskozmény elé bocsátható legyen. A kereskedelmi minisztériumban még egyáltalán nem is volt szó arról, hogy a munkálatot elkészülte után mi módon teszik véleményezés tárgyává. Az ipartörvény 50. §-ának állítólagos módosítására nézve figyelmeztetnek arra hogy a szakaszt az 1887. XVIII. é. és az 1900. XXV. törvények jogörmán hatályon kívül helyezték, úgy, hogy azon nincs mit módosítani többé; a hivatkozott két törvény revíziójára pedig *Abonyi* miniszteri tanácsosnak természetesen nem terjed ki a megbízatása.

A készülő tervezetben minden bizonynyval lényeges változtatások lesznek az ipartestületekre vonatkozólag, valamint hogy a gyárparra nézve is lesznek rendelkezések, de hogy milyen irányuk és mérvük lesznek ama változtatások és milyen tartalmuk ezek a rendelkezések, az még nincs elődöntve, legfeljebb az idézett közlemény szerzőjének élnék képzelőtehetségében.

A flumei kikötő kibővítése. Tengeri forgalmunk örvendetes fejlődése a különösen az a törekvés, hogy kivitelünk számára a tengerentúli országokban újabb és újabb piacokat hódítsunk, szükségessé teszi a flumei kikötőnek oly mérvű kibővítését és felszerelését, hogy az a tengeri hajóárakok nagyobb mérvű szaporításával fokozódó forgalom akadálytalan lebonyolítására képes legyen. *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter a flumei kikötő megfelelő kibővítéséhez és felszereléséhez fűződő országos érdekek kellő mérlegelése után már a jövő évi költségvetés keretében gondoskodott arról, hogy a kereskedelmi körök részéről ez irányban támasztott jogos igények mielőbbi kellő kielégítést nyerjenek.

A kikötő kibővítésére vonatkozó munkálatok ugyan a *Mária Valéria*-molótól nyugatra terjedő, 300 méter hosszú rakodópart építésével már a múlt évben megkezdődtek, ez a rakodópart azonban a hajók kikötésére csak akkor lesz használható, ha a végén megfelelő zárómóló s szemben a *Mária Terézia* hullámgtátnak kellő meghosszabbítása védeni fogja a tenger hullámai ellen. E végből az idén elkészülő új rakodópart végén egy 100 méter hosszú, 50 méter széles zárómóló építését tervezik, ugyancsak a *Mária Terézia* hullámgtátnak 40—45 méter mélységben 300 méterrel való meghosszabbítását, összesen miniegy hatodélt millió korona költséggel. A munkálatok végrehajtását 8½—4 évre tervezik s befejezésük után a kikötőben egy újabb nagy medence fog a hajózási forgalom rendelkezésére állani a mólók és partok mentén 640 méter parthozsással s a partokon oly nagy kiterjedésű szabad területekkel, amelyek a forgalmi szükségletekhez képest fokozatos egymást utánban 7—8 tárház lesz építhető, összesen mintegy 18000 négyzetméter alapterülettel, amely tárházakat csak három emelettel és pincével számolva, mintegy 50,000 négyzetméternyi rakodó terület állandó a forgalomnak rendelkezésére, amelyen 6—700,000 métermázsra árunk lesz helye. Hogy pedig ezek a rakatárak a forgalom gyors, kényelmes és olcsó lebonyolítására képesek legyenek, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a nyáron egy szakbizottsággal tanulmányoztatta a kontinens kikötőit s azokban különösen a tárházakat s az árúk ki- és berakodására szolgáló mechanikai berendezéseket. A bizottság által így szerzett tapasztalatok már a *Mária Valéria*-molón a jövő évben építendő tárházaknál és azok berendezésénél alkalmaztatni fogják. E tárházak tervezése már folyamatban van s a kellő intézkedések megtételek arra nézve, hogy az építés a jövő év tavaszán megkezdessék.

A hajózási csatornák. A *vasúti és hajózási klub* helyiségében felolvasást tartott *Trebichs* Miksa, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási r. t. felügyelője a hajózási csatornák kérdéséről s ezzel kapcsolatban hajózási viszonyainkról.

A felolvasó előbb ismertette a közgazdasági helyzetet és a fogyasztási piacokon fellépő világválsághoz közeledőben mindenütt megnyilvánuló törekvést, hogy az árak minél kisebb költséggel terhelten jussanak a fogyasztási területre és rámutat arra, hogy a flumei a hajóutakra terelődik, mint amely uton az olcsóbb szállítási költség leginkább érhető el.

Ezután rátér a tervezett osztrák csatornára s fejtegeti azok várható hatását közgazdasági viszonyainkra. Nézete szerint gabonakivitelünk a Duna-Odera-csatornánál sokkal fontosabb a Duna-Moldva-Elba-csatorna s számszerűen kimutatta, hogy szén kivételével, a Duna-Odera-csatornán nagyobb árutömegek nem fognak szállíthatni. — Attól tart azonban, hogy a Duna-Moldva-Elba-csatornán át az amerikai gabona beljebb jut Ausztriába, különösen pedig az Elbát az Oderával és Visztulával összekötő csatorna káros hatással lesz gabona-és fakivitelünkre. E csatornát át nevezetesen az orosz, első sorban pedig a galicai gabona és fa fog oltosó utat találni, különösen ha az osztrák kormány e csatornán kisebb illetékeket fog beszedetni, mint a Duna-Moldva-Elba-csatornán. Felolvasó nézete szerint mind e csatornánál kívánatosabb volna reánk nézve, ha a Fejső Dunaszakas Pausaug és Regensburg megtelelőn szabályoztatnak és a zavartalan hajózás e vonalon biztosítatnak.

Indokoltak tartja, hogy a közvélemény foglalkozzék az utóbbi időben nálunk felmerült csatornatervekkel. A stettin-flumei közvetlen beviszi összekötéstől felolvasó nem vár semmi ele reális hasznot s azt csak utópisztikus tervezésnek tartja. A budapest-flumei közvetlen haútat, tekintettel a flumei forgalmunkra és arra az óriási költségre, amelyre a létesítés járna, nem tartja olyanakk amelynek közgazdasági haszna belátható időben arányban állna a beteketéssel. Minden lömterüt terv között legfontosabbnak tartja a Duna-Tisza-csatornát, bár itt sem vár nagy eredményt, mert nincs elég hajóforgalmunk. Első sorban a Fejső-Tiszát, a Körösöket a Marvát kell hajózáhatóvá tenni, még előbb azonban a Dunán lévő hajózási akadályokat megszüntetni a Száván és Dráván a hajózási állandóságot biztosítani, továbbá átrátsági forgalmakat létesíteni, a tömegárakat díjazásbási intézkedésekkel a vizutára terelni, egyszerűval természetesen vizutainkat intenzívebben kihasználni. — A csatornák megépítésének szüksége csak akkor fog beállani, ha már a szállítási költségek apaszása más módon nem lesz elérhető.

A börgyárak kartellje. Az osztrák börgyárak érdekeiknek a vámtárgyalásoknál való megvédése céljából központi szövetséget szándékoztak alapítani és felszólították a magyar gyárakat, hogy lépjenek be az alakított szövetségbe. A magyar börgyárak tegnap *Wolfner* Tivadar országgyűlési képviselő elnökelete alatt bizottsági ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy nem csatlakoznak az osztrák gyárakhoz.

A newyorki tőzsde. *New Yorkból* jelentik november 29-iki kelettel: Az értéktőzsdén az Amalgamated Cooper részvények bágyadsága fokozta az ártolyamok ingadozását. Egyes papírok iránt nagy volt a bizalom, de ezeknek szűhadsága nem tudott befolyást gyakorolni a többi papírra. Zárlat felé azonban az ingadozás szűk keretek között mozgott. A részvényforgalom 810,000 darabot tett ki.

Hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy a Vukovár-újvidéki, valamint a szávai hajóárakat Sabács és Mitrovicza között — amennyiben azt az időjárás előbb nem követeli — a következők módon szünteti meg: *Vukovár és Újvidék között:* Utolsó itelét menet *Újvidékről* Vukovára december 9-én. Utolsó lelélet menet Vukovárról Újvidékre december 10-én. *Sabács és Mitrovicza között:* Utolsó lelélet menet Mitroviczáról Sabácsra december 9-én. Utolsó feltele menet Sabácsról Mitroviczára december 10-én. Ezek a vonatok lekvő állomásoknak személy- és áruforgalmat tehat a fentemeltelt napokon erre az évre megszűnik.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelent: *Schreier* Adolf kereskedő *Szatmár*, *Auerbach* Károly I. rövid-árkereskedő *Privoz*, *Horovitz* Mordka bőrkereskedő *Kolomea*, *Dampf* Mór női divatru- és szabókéllékeskedő *Csernovitz*, *Schwartz* Gusztáv cipőkereskedő *Segevár*, *Neumann* B. cég *Beraun*, *Toepfer* Hugó kereskedő *Mährisch-Osttau*.

Budapesti sertes-konsumvásár. A *terenovárosi* petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertes-konsumvásár árjegyzése 1901. évi november 30-án kézzel 254 darab. Erkezett 1193 darab. Összesen 1447 darab. Eladott 1130 darab. Maradt 817 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 230—280 kilogramm sulyban 86—90 koronáig, 820—860 kgr. sulyban 86—90 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—600 kilós 82—88 koronáig, Malac 70—76 korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, november 30.

A mai "buzaüzlet" szűhadt irányzattal nyílt meg. Mérsékelt kínálat mellett 21,000 métermázs buza került forgalomba. Az árak 5 fillérrel emelkedtek.

Más gabonaművekben mérsékelt volt a forgalom és az árak tartottak maradtak.

Eladottak:

Buza. Tiszavideki: 300 mm. 80 k. 9 K. — —, 700 mm. 19,5 k. 9 K. — —, 600 mm. 79 k. 9 K. — —, 700 mm. 80,5 k. 8 K. 85 l. 1760 mm. 79,4 k. 8 K. 85 l., 1250 mm. 78,4 k. 8 K. 85 l. 400 mm. 78,3 k. 8 K. 85 l., 200 mm. 79 k. 8 K. 85 l., 300 mm. 79 k. 8 K. 80 l., 500 mm. 79 k. 8 K. 75 l., 500 mm. 79 k. 8 K. 85 l., 200 mm. 78,5 k. 8 K. 85 l., 360 mm. 78,5 k. 8 K. 80 l.

Fehérmeppói: 1550 mm. 78 k. 8 K. 82½ l., 1400 mm. 76 k. 8 K. 60 l., 400 mm. 76 k. 8 K. 60 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 60 l., 150 mm. 76,6 k. 8 K. 60 l., 250 mm. 75,5 k. 8 K. 60 l.

Pestmegyei déli: 200 mm. 77 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 35 f., 300 mm. 75 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 73 k. 8 K. 15 f. Tolnai: 400 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 400 mm. 78 k. 8 K. 75 f.

Duna-Szekesdi: 2560 mm. 76 k. 8 K. 32 1/2 f. O-Becsei: 8200 mm. 75 k. 8 K. 85 f. Bácskai: 150 150 mm. 75 k. 8 K. 55 f. Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 25 f.3 h6, 100 mm. 7 K. 10 f. 3 h6, 100 mm. 7 K. 10 f., 200 mm. 7 K. 08 f., 500 mm. 7 K. 7 1/2 f., 100 mm. 7 K. 05 f., 300 mm. 7 K. — f.

Árpa: 280 mm. 5 K. 80 f. Zab: 100 mm. 7 K. 57 1/2 f., 100 mm. 7 K. 57 1/2 f., 300 mm. 7 K. 17 1/2 f.

Löhér: 50 mm. 46 K. — f., 37 mm. 45 K. Készpénzfizetés mellett. Tegnap délután eladatok: Tiszavidéki: 600 mm. 79 k. 8 K. 85 f. Hódmezővásárhelyi: 1000 mm. 77 k. 8 K. 67 1/2 f. Árpa: 3600 mm. 6 K. 87 1/2 f. Mind három hónapra.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 60 kilogrammonkint. — A minőség hekliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: Buza, Kilós, K-tól, K-ig, Kilós, K-tól, K-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Bácskai, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonanevűk, Kilós, K-tól, K-ig, Kilós, K-tól, K-ig. Rows include Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőbizlet folyamán a következő kitések történtek:

Table with columns: Item, Price range. Rows: Áprilisi buza 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

Déli egy orakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Item, Price. Rows: Áprilisi buza 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

Délután fél 6 orakor zárult:

Table with columns: Item, Price. Rows: Buza áprilisi 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktözsde.

Magas árfolyamokat jelentettek a hamburgi és frankfurti esti tőzsdékről és a vaskartell ügyét előnyösen tüntették fel bécsi jelentések, s ez elég ok arra, hogy a mai előtőzsdén az irányzat mindjárt megnyitáskor igen szilárd volt és az árfolyamok végig szilárdan is tartották magukat. A forgalom igen élénk volt, különösen Rimamurányi részvényekben, melyek a tegnapi zárlathoz képest 10 koronával emelkedtek. Igen szilárdnak mutatkoztak Városi villamos vasut-részvények, melyek 5 koronával és Közüti vasutak, melyek 6 koronával emelkedtek. Utóbbiak azonban zárlat felé nagyobb realizációk folytán 4 koronát vesztek emelkedésükből. Járások szilárdak, tartott árfolyam és csekélyebb forgalom mellett.

11 óra 15 perckor zárulnak: Magyar hitelrészvény 649.—. Osztrák hitelrészvény 639.75. Államvasut 636.75. Közüti vasut társaság 591.50. Városi villamos vasut 291.50. Rimamurányi vasut 449.—. Leszámítolóbank 414.—. Jelzálogbank 451.— korona.

A déli tőzsdén igen szilárd berlini jelentésekre Hitelrészvények és Államvasuti részvények javultak 3, illetőleg 2 1/2 koronával, míg a többi értéke nyugodtabb irányzat mellett megtartották előtőzsdéi árfolyamaikat. Csak Városi villamos javult még 1 1/2 koronával, míg Koronajáradék realizációkra 10 fillért veszített árfolyamából. — Helyi értékekben forgalom alig volt, itt még mindig nyoma sincs a javulásnak. 1 óra 30 perckor zárulnak: Magyar hitelrész-

vény 651.50. Osztrák hitelrészvény 643.—. Jelzálogbank 451.50. Leszámítolóbank 414.—. Államvasutak 433.75. Közüti vasut 591.50. Városi villamos vasut 293.50. Rimamurányi vasut 448.—. Koronajáradék 93.65 korona.

Utótszde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 645.50. Magyar hitelrészvény 654.—. Leszámítolóbank 418.—. Rimamurányi vasut részvény 453.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 651.—. Közüti vasut 593.50. Városi villamos vasut 292.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprózemű 39.—43.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsági — korona, középzemű 45.—47.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 54.—54.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44.50. korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.50—16.— korona, 85 darabos 16.—16.75 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona, 100 darabos 15.50—16.— korona, 85 darabos 16.—16.25 korona. Szilvai: slávoniai — korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, november 30. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A zord időjárás az utolsó napokban enyhére fordult, de azért megtartotta télies jellegét; ezért a nemzetközi gabonakereskedelem piacain élénk volt a tevékenység s ezzel kapcsolatban az irányzat megszilárdult, Páris kivételével, ahol a hangulat kedvetlen volt. Buza és tengeri e héten 12, illetőleg 8 fillérvnyi javulást mutatott fel, rozs és zab csak 4, illetőleg 2 fillérral emelkedett. Végül jegyeztettek: Buza tav. 8.88, rozs tav. 7.64, zab tav. 7.93, tengeri május-juniusra 5.88 korona.

Az üzlet folytonosan a legszűkebb korlátok közt mozogt, mert a határidő-tözsde reformjáról szóló törvényjavaslat okozta izgatottság nem szűnt meg. Még csöndesebb volt a készárak piaca, amely majdnem teljesen stagnált s egyáltalán nem élénkült meg.

A togyasztás nem mutatott vásárlási kedvet s az árkörülmény, hogy a kínálat sem volt sűrű, lanyhaságot idézett elő, azonban takarmányárak 5 fillérral emelkedtek. Buza ára nem változott. Eladatok: 77 kg. 7.90 K. Ipolyágról, 7.82 K. B.-Gyarmatról, szlavóniai 8.65 K. Bécsből 77-5 kg. 8.20 K. Zsitva-Temesről, 77 kg. és 75 kg. szlavóniai 8.60 K. Bécsből, 77 kg. szlavóniai 8.65 K. és 78 k. mosoni 8.80 K. bécsi malomból, 79 kg. 8.90 K. Galantáról, 79 kg. 8.45 K. Nagyszombatról és Szeredről, 80 kg. válogatot december 31-ikére 8.60 K. Tardoskétről. Rozsban jelentéktelen volt a forgalom s az árak változatlanok. Surány 7.10 K., Ersekújvár 7.15 K., 7.40 K.

Árban alig jelentkezett fogyasztás a kivétel teljesen távoli maradt; szlavóniai 7.80—7.40 Cseremesről, urasági áru 7.80 K. Pozsonyból és 7.45 K.

Tengeri régi 5.95—6.—, új 5.45—5.55 K. Zab mult heti árakon maradt; magyar ár 7.80—8.45, válogatot 8.40, romániai 7.70—7.80 K. Liszben teljesen szünetelt a forgalom. Korpa iránt valamivel több érdeklődés mutatkozott.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén élénk volt az üzlet. A déli tőzsdén az élénkség még fokozódott és különösen a Hitelbank papírjaiban volt élénk a forgalom.

Zárlathoz tartott az élénkség és az irányzat szilárd volt.

Bécs, november 30. (Magyar értéktözsde zárlata.) 4 1/2-os aranyjárdék 128.55. Bissa és szegedi kölcsön sorsjegye 146.80. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.50. Magyar keleti vasuti állam kötvény 119.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 412.—. Rimamurányi vasut részvény 455.—. Magyar koronajárdék 93.75. 4 1/2-os osztr. államkölcsön 92.90. Magyar hitelbank részvény 62.—. Magyar nyereségy kölcsön sorsjegye 175.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 353.—. Magyar kereskedelm bank 2410.—.

Bécs, november 30. (Osztrák értéktözsde zárlata.) 4 1/2-os papírjárdék 98.50. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 118.90. 1860-os sorsjegye 140.50. Osztrák hitelsorsjegye 407.—. Angol-osztrák bank 281.50. Bécsi bankjegyek 431.50. Osztrák-magyar bank 16.05. Déli vasut 61.50. Dunagőzhajózási részvény 771.—. Dohányrészvény 283.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.12. 4 1/2-os osztr. járadék 98.75. Osztrák koronajárdék 95.80. 1864-iki sorsjegye —. Osztrák hiteltörvény részvény 644.25. Unionbank 522.—. Osztrák Länderbank 403.—. Osztrák-magyar államvasut 639.50. Elhavölgy vasut 475.—. Alpesi bányarészvény 382.—. 20 frank. arany 19.28. Londoni váltó 239.05. Bécsi Iranyvas Lít B. 260.50. Bécsi. Tramway Lít A. 264.50. Lipót köze 390.—. Az irányzat élénk szilárd.

Bécs, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a

következők voltak: Osztrák hitelrészvény 644.75. Magyar hitelrészvény 653.—. Angol-Osztrák bank 261.—. Bécsi bank egyesület 436.—. Union bank 521.—. Länderbank 403.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 640.25. Déli vasut 61.—. Elhavölgy vasut 475.50. Északnyugati vasut részvény 465.—. Dohányrészvény 484.—. Rimamurányi vasut 254.—. Alpesi bányarészvény 381.50. Májusi járadék 98.90 Magyar korona járadék 93.75. Török sorsjegyek 100.25. Német birodalmi márka 117.20—23. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 30. (Tözsde tudósító.) A nyugoti tőzsdék tegnapi szilárdoságra és nevezetesen Rio Tinto erőteljes javulására, továbbá az angol belügyminiszternek a dél-afrikai békétől való lehetséges vonatkozó nyilatkozatára a tőzsde irányzata igen szilárd volt. Kohók és bányák új impulzus nyertek az angol vasipar kedvező alakulása által; szénrészvények 2—3%-kal magasabban jegyeztettek. Allampapírok Párisra jól tartva. A második órában bankok kevésbé élénkek. Magánleszámított kamattól 2 1/2%.

Berlin, november 30. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.40. Elhavölgy vasut 202.60. Magyar koronajárdék 94.90. Osztrák-magyar államvasut 137.40. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 181.50. Altalanos villamosági Edison 183.75. Gelsenkirchen 189.75. Laura-kohó 186.75. 4 1/2-os osztr. ezüstjárdék —. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.80. Osztrák hitelrészvény 202.90. Déli vasut 16.40. Károlyi Lajos vasut 102.75. Orosz bankjegyek 216.30. 4 1/2-os új orosz kölcsön 95.80. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 99.90. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 165.40. Harpeni 164.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, november 30. (A Budapesti Napló tudósító-jának távirata.) Kés forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.80. Magyar koronajárdék 94.75. Osztrák hitelrészvény 203.40. Osztrák-magyar államvasut 137.40. Déli vasut —. Északnyugati vasut 216.30. Elhavölgy vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek 216.30. (Ultimeo) Lombard —.

Páris, november 30. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.30. Osztrák Länderbank 438.—. 3 1/2-os francia járadék 101.80. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 102.50. Párisi bankrészvény 995.—. Olasz járadék 100.42. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhiteltörvényi részvény 1220.—. Török dohányrészvény 310.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 30. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék 99.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.35. Magyar koronajárdék 94.80. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasut 16.40. Elhavölgy vasut —. Londoni váltóár 204.17. Bécsi bankjegyek 110.50. Villamos részvény 118.—. 3 1/2-os magyar aranykölcsön 83.70. 4 1/2-os osztr. ezüstjárdék 99.10. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 99.85. Osztrák hitelrészvény 202.50. Osztrák-magyar államvasut 137.—. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.30. Párisi váltóár 81.83. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 181.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 30. (Zárlat.) 4 1/2-os osztr. ezüstjárdék 98.80. 1860. sorsjegye 140.75. Déli vasut 16.25. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 203.60. Osztrák-magyar államvasut 137.50. Olasz járadék 99.90. Magyar aranyjárdék 100.10. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszrának jelentése.

November 30. A sertésüzlet irányzata csöndes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párnkint 400 kilogrammon felüli súlyban) — fillérg. Oreg közép (párnkint 300—340 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (párnkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 93—95 — fillérg. Fialat közép (párnkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 91—92 — fillérg. Fialat könnyű (párnkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) 89—88 fillérg. — II. Magyar s zedetű: Nehéz (párnkint 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérg. Közép (párnkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogrammon felüli súlyban) — fillérg. Közép (párnkint 250—320 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párnkint 250 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (párnkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogrammon felüli súlyban) 86—83 fillérg. Közép (párnkint 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 84—88 fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogrammig terjedő súlyban) 80—82 fillérg.

Sertésüzletünk 1901. november 28. napján volt készlet 35.689 darab, — 1901. november 29. napján felhajtott 597 darab. 1901. november 29. napján elszállított 803 darab, 1901. november 30. napjára maradt készletben 35.483 darab.

Napirend.

Napló. Vasárnap, december 1. — Római katolikus: F. 1. Elig pk. — Protestáns: F. 1. Elligusz. — Görög-orszag: (november 18.) G. 26. Plató. — Zsidó: Kislew 20. — Nap két: 7 óra 13 perckor. — Nyugszik 3 óra 53 perckor. — Hold két: 10 óra 21 perckor este. — Nyugszik: 11 óra 11 perckor délelőtt. A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthető meg. Országos Képtár és metszkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-g. Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9 órától 1-g és délután 2—4 óráig. Természettörténeli gyűjteményi múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-g. Technológiai iparmúzeum délelőtt 9—12-g. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) délelőtt 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) nyitva d. e. 10—1-g. Díjlatlanul. Közlekedési Múzeum a Városligetben délelőtt 9—12-g. Kereskedelmi múzeum a városigeti iparcsernyokban d. e. 9 órától 12-g. Téli tárlat a Múzeumokban délelőtt 9 órától délután 1-g 1 korona belépődij. Délután 1 órától 4 óráig belépődij 40 fillér.

A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér. Magyar könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és d. u. 3-8-ig. Alutári a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztály és keleti minikar: V. kerület, Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 10 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére es. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvalók s minden más hangszer jutányos árban szerzethető be. Külön zongoratermek a Kessuth Lajos-utcában (a Károlyi-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala-külső Részvénytársaság. Belizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrassy-ut 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjegy-felárúsító helye: IV., Ferenciek-tere 4. Kézi zálogdíszletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4. (Irány-utca sark); VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány-és fiúbiztosítók, Budapest, VI. Tere-körút 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyonra 1900. december 31-én 6,717,255-21 korona. Eddig kifizetett biztosított tőkétől mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A lugosi pénzügyigazgatóság Auspitz Márton karánsebesi lakos a karánsebesi királyi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká; az igazságügyminiszter Nagy Miklós debreczeni királyi törvényszéki joggyakornokot a hosszúsági királyi járási bírósághoz aljegyzővé, Gerendy Géza kassai királyi illetőbírói inokot a kassai királyi illetőbíróhához irreditszótté; a vallás- és közoktatási miniszter Beregszászy István, a szemlélnévrámerzei tanterület vezetésével ideiglenesen megbízott királyi segédtanfelügyelőt ugyanazon tanterület királyi tanfelügyelőjévé a VIII. felső osztály harmadik fokozatába, Wladimir Endre okleveles tanítót a

bukóczi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Vaskó Gizella okleveles tanítónőt az izai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Horváth Etelka okleveles tanítónőt az 6-lécezi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte. Megörösités. A földművelési miniszter a magyar királyi földtani intézetnél ideiglenes minőségben kinevezett Liffa Aurél II. osztályú geológust s a magyar királyi földtani intézetnél ideiglenes minőségben kinevezett Kmszt Ekmán királyi vezéryst ezen állásukban végleg megerősítette. Athelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Hegedüs Lajos sonkolyosi állami elemi iskolai tanítót a mezőtelegi állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte. Némagyarosítottak. Kiskoru Géh Jenő budapesti lakos Gálra, Dvorák Emil helyettes tanár rózsabeyri lakos, valamint kiskoru gyermek: Elemer és Ilona Karsairea magyarosították vezetőnevelőket helyügyminiszteri engedéllyel. Pályázatok. A pénzügyminiszteri számvevősnél p. fi. számtanácsosi állás 14 nap alatt. — Pénzügyi kezelési járagnak állás a fővárosnál december 31-ig. — A váci járási bíróságnál albirói állás 2 hét alatt.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Danube, Tisza, Körös), date (Nov. 29, 30), and water level (meters). Includes sub-sections for 'Körös' and 'Mátra' rivers.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest november 30.

Az északkeleti depresszió Oroszország felé vonul és nyomában új depresszió körvonalai mutatkoznak Skandinávia északnyugati partjain; a maximum Nyugat-Európát borítja. Nyugat-Európában a hőmérséklet emelkedett, még délen és északon jelentékenyen süllyedt. Nagyobb esők voltak Németországban; Közép-Európában és Oroszországban helyenkint havazott.

Hazánkban az idő szeles, hűvös és az éjjeli fagy általános volt. A Kárpátokban meg Erdélyben a hőmérő —10 C. alá is süllyedt. Az országban — az Alföld kivételével — helyenkint havazott. Küldés: A hőmérséklet némi emelkedésével, hűvös idő várható, éjjeli faggal és elvetro — főleg az ország nyugati felében kevés csapadékkal.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiataloknál könnyelműség és rossz szokások által idégrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapotot megszüntse. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalokat a neki életéről jóakarattal, őszintén és becsülettel felvilágosítja, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bátran, tartzkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megváltozott bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése. Ilyen magaslatos hivatalos és erre való Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista országos viru intézet (Budapest, VII. Kerepesi-ut 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a neki életéről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koragyógyoktól, lelki kijnai megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegben biztos és teljes eredménnyel használt gyógyomódnál fogva a monarkiaiban uttörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítjamr sok év óta Dr. Palóc az a 0 specialis gyógyomódjával még a legelhalványabb esetekben is a bujásoknak, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátgerinc-bajokat, az onfertőzés és szülész utóbajait, magömlést, elyngült férfierőt (impotenciát), aranyert, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére különvárásterem és külön kijáratt van. Ha valaki bármi oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszlevegőt kell mellékelni). A gyógykezelés befolyesata után a leveleket elgéltik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszerrel is gondoskodik. A rendelést Dr. Palóc önmaga és egyedül végre hajtja naponta délelőtt 9 órától délután 6 óráig (vasárnap d. u. 4 óráig). Cim: Dr. Palóc v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 10

Tek. Csillag Anna urnök. A szülött Csillag Anna hivatalos szolgálatot tett nekem s ezért önmagam értelem, hogy használni által rövid idő alatt egy hasat értem el, hogy minden kényelmem és barátságom a legmegelőbb ajánlani fogom. Bécs, 1897. február 2-án. Sandrock, a cs. és kir. Burgtheater tagja. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem küldjön 10 kenőcsöt újból 2 tégelyvel. Gattmann, Könczöl neje, Drezda, Bernhardtstr. 1. Tek. Csillag Anna urnök. Küldjön szüni címre ismét egy tégelyt hajke- nőcsből küldeni. Gardler Camilla, Mábornok neje, Graz, Kasztnergasse 11. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél egy tégelyt kitűnő hajke- nőcsből küldeni. Metternich Vilma grófnő, Hohen-kastély, Meran mellett. Igen tisztelt Csillag Anna urnök. Kérem részemre egy tégelyt 10 kenőcsből küldeni. Az eddigi eredményei igen meg vagyok elégedve. Máty Etelka, Vörényasszóné özvegy neje, Temesvár. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél egy doboz csodálatos kenő- csből küldeni. Dr. Zepoll A., Südbörzse, Kismesdől, Szálásza. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem híres kenőcsöt ajánlott küldésével újból egy tégelyt. Gróf Széchényi, Marcell, Somogyim. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem jó kenőcsöt egy tégelyt újánvétel küldeni, mindig meg vagyok vele elégedve. Dorn Anna, Gross Soding, gr. Köfe Bahn. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél 3 tégelyt hajke- nőcsből küldeni. Meg vagyok lepve a kenőcs gyors és jó hatá- sával. Hajam az utóbbi időben bámulatosan nőtt s szeszívni mindent új haját keljék. Kenőcsöt mindenkinek a legmegelőbb ajánlom. Zsdwitz E. W. grófnő, Unter-Nouburg bei Asch, Böhmen. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem egy tégelyt kitűnő kenőcsből postánkvé- teltel küldeni. Némud-Ujvár. Sommer M.

Tek. Csillag Anna urnök. Kérem Kélmanneg grófnő 6 exellenciáján- nak Bécs, Herengasse 2., ismét 3 tégelyt hajke- nőcsből 4 2 frt küldeni, miután az igen hatásosnak bizonyult. Tisztelettel. Pietz Irma, 6 exellenciája komornája. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél 6 tégelyt hiváló hajke- nőcsből szüni címre postánkvételt küldeni. Cavriani-Arapog grófnő, Graz, Uelkenberg-határy. Tek. Csillag Anna urnök. 6 exellenciája komornája. Kérem négy tégelyt kitűnő kenőcsből küldeni. A cs. és kir. csejrik-magyar kuzulátus. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem Kélmanneg grófnő 6 exellenciáján- nak Bécs, Herengasse 2., ismét 3 tégelyt hajke- nőcsből 4 2 frt küldeni, miután az igen hatásosnak bizonyult. Tisztelettel. Pietz Irma, 6 exellenciája komornája. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél 6 tégelyt hiváló hajke- nőcsből szüni címre postánkvételt küldeni. Cavriani-Arapog grófnő, Graz, Uelkenberg-határy. Tek. Csillag Anna urnök. 185 cm. hosszú Loreley-hajamat az általam föl- tártított hajke-ncs 14 hónapi használata után nyertem. Ezen kenőcs a legjobb szer a haj ápolá- sára, a haj növése- nek előmozdítására, a hajtalaj erősítésére, melyet eddig elismertek. Uraknál erős szakképzés segít elő s már rövid használata után egy a haj, mint szakálnak termé- szetes fényt és tömörséget kölcsönöz az emberi kor legvégsőbb határáig. Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt. Postai szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, hova a rendelések intéződnök. Csillag Anna BECS, I., Seilergasse 5. BERLIN, Friedrichstrasse 56. Tek. Csillag Anna urnök. Ajánlta folyón folyó ha eleven vettem kezvednél egy tégelyt hajke-ncsöt, hogy hajhullásom megszűnjön. Kérem az én, valamint barátom részére 2 tégelyt hajke-ncsöt küldeni postánkvételt. Tisztelettel. Winkler Josefina, Krenn, Ob. Landstrasse I. 1. 1. Tek. Csillag Anna urnök. Ma délután kézbesítették a rendelt olajot és minden azért köszönetet mondok, meg vagyok elégedve, hogy az oly jó, mint a milyennek barátom ajánlotta. Mellékeltem küldök 15 frt. Kitűnő tisztelettel. Epehoren Berta, Olugliata 2, Villa Pucci, Firenze. Tek. Csillag Anna urnök. Van szerencsem érteni, hogy a küldött kenőcsöt megkapam, fogadja érte köszönetem. A kenőcs kiváló hatása ezúttal boldoggy tesz szüni. mert hajhullásom most épp oly dus, mint azelőtt. Minden nap- telten köszönetem tejezem ki, kérem az szüni címre, ajánlalom folyón, egy tégelyt hajke-ncsöt küldeni. Wradlawzky Teréz, uelkényack, Soltau p. sz., Leobersdorf mellett. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem részemre postánkvételt egy tégelyt hajke-ncsöt a már volt minőségben küldeni. Hohenlohe hercegnő szüli. Halm hercegnő Alt-Aussee.

Tek. Csillag Anna urnök. Kérem küldjön 10 kenőcsöt újból 2 tégelyvel. Baumgarten Emilia, Steyr. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem küldjön kitűnő hajke-ncsöt egy tégelyt utánvétel. Starbenberg Guldó gróf, Kőrös. Tek. Csillag Anna urnök. Híres Csillag Anna kenőcsöt sziveskedjen postánkvételt szüni címre küldeni. Tisztelettel. Markovics A., alapítványi hólyg Grée, Technikustrasse 9. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem kitűnő kenőcsöt egy tégelyt küldeni. Gyntle Páter stud. med. Bécs, Allg. Krankenhaus. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél híres hajke-ncsöt 2 tégelyt postánkvételt küldeni, használtit újítottam együtt. Tisztelettel. Godalinsky Leó, Jacsólas, Galizia. Mme Csillag Anna. Kérem szüni címre egy tégelyt, postánkvétél mellett, küldeni. Tisztelettel. Kadunsky Emilia, 6 hűgyes Hohenlohe hűgy komornája. Chateau de Roncy. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem kitűnő hajke-ncsöt egy tégelyt küldeni. Liebig Lajos lovag, Reichenberg. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem kitűnő hajke-ncsöt ismét egy tégelyt cí- memre küldeni. Garolth hercegnő, Cölben (Anhalt). Csillag Anna urnök. Küldjön híres kenőcsöt egy tégelyt címre. Rinaldini Rosa bárónő, Trieste, Piazza Stazione 4. Tek. Csillag Anna urnök. Híres hajke-ncsöt küldök meg egy tégelyt. Couray Felix gróf, Bécs. Tek. Csillag Anna urnök. Kérem postánkvétél 2 tégelyt kitűnő hajke-ncsöt. Gróf Esterházy Imre, Bakony-Szt.-László. Tek. Csillag Anna urnök. Legyen szives kitűnően bevált kenőcsöt 3 tégelyt küldeni. Ebersteini Olyard Jak, Trieste.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.
Másodszor:

Tristan és Izolda.

Zenedráma 3 felvonásban. Irta Wagner Richard.
(Szöveget fordította Abrányi Emil.)

Személyek:
Tristan Burrian Bragjére Berts M.
Marke király Ney D. Pásztor Gábor
Izolda Vasquezne Kormányos Ney B.
Kurwenal Takács Ifju hajós Déri
Melot Kiss B.
Kezdeté 1/27 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.

Délután 2 1/2 óraker mérésékelt helyárrakkal:

Csongor és Tünde.

Eredeti színmű 3 felvonásban. Irta Vörösmarty.

Este:

A vörös talár.

Dráma 4 felv. Irta Brieux. Fordította Fábán István.

Személyek:
Vagrot Mihályi A főügyész Gyenes
Vagrotné Rákosi Elnök Újházi
Bertha Vevári M Bonoit Rózsahegy
Eunerat Gabányi Mondoubleau Nádaj F.
Euneratné Dömön Etehpere Bergei
La Bonzule Szaesvay Yaneite Márkus
Ardeuil Nádaj B. Etehpere anyja Lendvayúé
Mouzon Gál Bridet Zilahi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.

Délután 2 1/2 óraker mérésékelt helyárrakkal.

A gósák

vagy: Egy japán teaház története.
Enekes játék 2 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzerzte Sidney Jones.

Személyek:
Reginald Ráthonyi Yun-Csi Sziklai
Bronville Deili Imári márk Boross
Cunningham Paláshy Mimóza Szőnyei
Granston Iványi Molly Seamore Fedák
Downey Gómóri Mary Dóri

Este:

A svihákok.

Víg operette 3 felv. Zenéjét szerze Ziehrer C. M.
Magyarosították: Feld Aurél és Mérei Adolf.

Személyek:
Gilka, herceg Boross Maiter Prém Dellé
Mimí, táncosnő Turcsányi Roland Farkas
Blitz Fritz Szikláy Anna Bolgár
A feleség Ledofsky Kampel Mátrai
Rodeustain Margó Kampelné Sellő
Muggenheim Dory
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

Folies Moderne

Kerepesti-ut 63. szám.

Szenzációs műsor!

Uj! A régi Ghetto. Uj!

Eredeti bohózat. Irta: Müller Malvin.
Személyek:
Moritz Schmühl, magános Müller ur
Teréz, felesége Müllerné assz.
Rúrnan Adó, színésznő... Halmi k. a.
Sperling Izidor... Halmi ur
Zuekerhut Irig... Fleischmann ur
Fikuk Mizsi, varrónő... Wenner k. a.
Siangi, házmester... Baurs ur
Lizi, szobalány... Ficsardi k. a.

PINKAS & COMP.

PLAGIUM.

Bohózat. Irta: Teufelsin Louis.
Bohóság. Irta: Plagizator, zenéje lepott.
20 SZÁM.

Pénteken, december 6-án este 7 1/2 óraker a fővárosi vígadó nagytermében

SAUER EMIL

zeneművész egyetlen hangversenye.
Jegyek 310, 10, 6, 4. és 2 koronát a "Harmónia"-zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Karácsony csütörtökön este a Vigadó nagytermében

Burmester

második hangversenye.

Zongora: Mayer-Mahr tanár, orgona: Ifj. Abrányi Emil.
Jegyek kaphatók Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17. szám.

Vasárnap, december 1-én.

Új fellépések:

Milla Barry

operett-diva.

Morton és Elliott

a papíros-királyok.

Les Haytons

komikus excentrikusok.

Modl József

német-komikus.

Hétfőn, december 2-án:

Az angyalvendégek

(Die Engelsgäste)

Nagy külföldi balet 14 képmenete Bege E.-től, zenéjét szerzerzte Bayre József. Teljesen új jelmezek és díszletek. Korábbi 100 tagu baletkar. Primbabulának:

Signora Alma Mary,

Signora Adelina Verocelli

a milánói Scala-színházból.

Tarka Szinpad

új műsorral; a többi közt:

Ne válnék el, Irta Courtline

A kulcsnyitak, keletfe

stb. stb.

12 Az előadás 6 óraker kezdődik.

Jegy elővétel díj nélkül előre váltható délelőtt 10-11 1/2-ig a pénztárnál.
Előadás után a kávéházban rugdaló 5 óraker hangversenye Vörös Miksa híres zenekara.

SEMLER J.

Alapítottatott 1850.

posztókereskedése

osztrák osztrák és magyar királyi udvari szállító BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sark.

Ajánlja a legjobb szöveteket férfi és női ruhákhoz, valamint felöltökhöz. Elismert legjobb minőségű posztók a legújabb színaranyalokban.

Utolsó újdonságok! Kizárólag Magyarország részére vásárolt eredeti minták.

Nagy választék hazai gyártmányú posztókból.
Minták kívánatra bérmentesen.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR

november hó 20-án megkezdődött
uri- és nőidivat-áruházban

Lukács Mór
Bpest, VIII., József-körút 77/79.
Dívat fanelek... 17 kről 28 krig
Duplaszeles dívatkolmek, legújabb dívat... 34 kről 55 krig
120 cm. homespun-szövet... 76 kr.
120 cm. dívatzövetek... 80-150-ig
Nagy ebédle-szönyegek Jule szimlára... 4 mir. 7.35
Nagy ebédle-szönyegek, dubl, szimra... 2 mir. 6.50
Nyírott és Axminster szönyegek, Agvelök... 3.50 kről kezdve
Ágy- és asztalterítők 3.50 krajárolótól... 3.50 kről kezdve
Futószönyegek, 13 kről 75-ig. Nyírott... 98-210-ig
Szövetfüggönyök csipke- és applikált...
függönyök nagy választékban és rend...
kívül olcsón.
Vidéki megrendelések pontosan, utánvétel mellott eszközöltetnek.

Ne vegyen senki hangszert
míg

Reményi Mihály

műhangszerész legújabb képes
árjegyzékét írt non olvasta, me-
lyet ingyen és bérmentve
küld

Budapestről Király-utca 44/d.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszatérhető tag-
díjjal) az ÉRTÉKPAPÍR-
RÉSZELETKÉNY (5) bá-
mily összegért igen
olcsón ad
Kövary Armin
bank- és váltó-ügylet
közvetítő-irodája
IV. k. Erzsébet-körút 9.
Gróf Czárky-palota.

Zálogházból

veszek

cédulákat.

Eladok

13 fontos ezüst evőeszköz-
tet 12 szemre 140 ft., 6 szem-
re 80 ft. kérésre és fel-
jebb. Mindennemű finom ezüst
tárgyat barokk és francia
stílusban. Nagy raktár arany
festő festékek, maszt arany-
gyűrűk 6 forint 40 kr., arany
ferdőkép 12 ft., arany női órák
U írói kezdve 12 darab masszív
evőeszköz 6 ft 50 kr.

Képes árjegyzéket bér-
mentve és ingyen.

Grünberger A. Béla

örökösöl

Budapeston, Harisbazar.
Váci-utca 30. l. em. 23.

Hiesz A.

Fénymáz

a legjobb és
legolcsóbb.

Kapható
mindenütt.

Zenélő óbresztő

14 koronán.

Ezen meg
vannak
győződve a
zenélő ó-
bresztő-
órák
kitűnősé-
géről. Bistox,
kollema
ábréds, a
nélkül, hogy
az idegek
hűtőlegről
meglármák

betának, mint más óbresztő-
nél. Meg. nikelltek, soold
munka, olcsó ár, 2 darabot
jászva 14 K., éjjel magából vi-
lágló óbresztő-óra csengő-
rel 4.-, órámmal 4 K., 30
fill., óbresztő-automata 5 K.,
nikkel ment. óra 7 K., ezüst
rom. óra 10 K., órák-
csoma próbált rom. óra 24
K., helyett 10 K. BUDA-
PESTEN H. BÉLA, II. Erzsé-
gassa 3. Magyar árjegyzék
ingylen.

Szabadalmak

gyorsan és lelkimerően készkölöztetnek.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Találványok finanszírozása és értékesítése.
Védjegyek bejelentésmozgása. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 56-79.

BRAMMER ODON

BUDAPEST.

Karácsonyi vásár!

December 24-ig.

Raktárárból különféle dívat-gyapju és mosó-
kelemléket választottam ki, melyek mint alkalmas

karácsonyi ajándékok

az alant jegyzett tetemesen lezállított árák mellett
adatnak el:

- 120 ctm. Homespun ... 85 kr.
- 120 " kockás Homespun ... 68 "
- 120 " Zibelyne ... 85 "
- 120 " mellizott posztó ... 55 "
- 120 " mintázott alpaca ... 55 "
- 120 " fekete gyapju keimek 60—1.80-ig.
- Voil de laine ... 35 kr.
- " Levantink ... 18 "
- " Lavn Tennis flanel 16 "
- " barchentek ... 18 "
- " Lothingiai flanel ... 21 "
- Fehér áttört batizotok ... 24 "

Mintákat vidékre a legnagyobb elő-
számla ellenében küldök.

BRAMMER ODON

BUDAPEST,
Bécsi-utca 4. sz.
és Deák Ferenc-u. 7-9.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígzeinház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Hamlet	Szivem	Flórikaszereleme	New-York szépe
Kedd	A Bajazzók A piros cipő	A hol unat- kozunk	Leontino	Teréz kapitány	Svihákok
Szerda	Nincs előadás	A vörös talár	A páholy	Katalin	Florodora
Csütörtök	A zsidónő	Rablékak, Barátságból	A páholy	Flórikaszereleme	Florodora
Péntek	Nincs előadás	A bor	A páholy	Katalin	Florodora
Szombat	Walkür	A bor	A páholy	Teréz kapitány	Florodora
d. n. Vasárnap este	Kukuska	Hannele A Novelő A kamélias hölgy	Ocskay brigadóros	Caigánybáró	Florodora

Petánovits METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téliherben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitűnő zenekara játszik.

Villany és légszesz
csillárok,
légszesz-kályhák,
légszesz-főzők
legnagyobb választék,
legolcsóbb árák
Pollak Ferenc
Budapest, Teréz-körút 3. sz.
(Közvetítő-utca sarkán.)
Telefon 13-26. Telefon 13-26.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHAZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.
Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Üzenet a Marsból.

Színmű 3 felvonásban. Irta Ganthony Richard. Fordította Fás J. Béla.

Személyek:

Mars-lakó	Kazalierky	Csavargó	Balassa
Horas. Parker	Tapolczai	Sir Edvárd	Szerényi
Miss Márta	Rostagni	Ferguson	Vendrei
Minnie	Lenkei	Rendőr	Rónaszéki
Arthur	Bihari	Bella	Pácsi P.
Chapman	Bárdi	Jim	Gyöző

Este:

Leontine férjei.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Capus Alfréd. Ford. M. S.

Személyek:

Dubois Adolf	Fenyvesi	Juliette	Hegedúsné
Plantin	Balassa	Izabella	Varga
De la Jambière	Szerényi	Virginia	Nikó L.
Grinard	Tapolczai	Béjou	Rónaszéki
Leontine	Csillag	Miette	Fábán
Versac	Hunyadi	Boncat	Gyöző

Kezdete 7 1/2 órakor.

NÉPSZINHAZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Írták Meihác és A. Milaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzelte Hervé.

Este:

Blaža Luža asszony mint vendég

Flórika szerelme.

Népszínmű 4 felvonásban. Irta Moldován Gergely.

Személyek:

Bokotán	Szerdahelyi	Vaszi	Kovács M.
Jon	Raskó	Szofia	Siposné
Mária	Kápolnai	Gábor	Déli
Aron pap	Horvath	Dumitru	Ujvári
Petrikás	Szabó	Onucz	Vidor
Flórika	Blaža	Cigány	Tollagi

Kezdete 7 1/2 órakor.

URANIA SZINHAZ.

Vasárnap, 1901. december hó 1-én.
Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

Monte-Carlo és a Riviera.

Irta Salamon Odón.

Este:

Magyar Lant.

Irta Körösi Henrik. Zenéjét szerz. Stojanovits Jenő. Kezdete 7 1/2 órakor.

Pénteken, január 3-án a Royal-szálló termében

Rosenthal Mór

szongoraművész egyetlen hangversenye.
Jegyek 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmónia”-zenemű- és szongorakereskedésben Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. szám.

A megnyitó-előadás

szerdára, dec. 4-ikére

halasztatott el.

A vasárnapra váltott jegyek szerdán érvényesek.

A LEGSZEBB TÉLI AJÁNDÉK

a FITTNER-féle

petroleum-gázegő készülék,

mely minden lámpába alkalmazható

Kapható:

Budapest: Brünner Testvérekéi, Koronaherceg-utca 3.	Nagyvárad: Deutch K. T.
Magyar film- és fényképezőgép: VI., Teréz-körút 1.	Veszprém: Hoffmann bárművel.
VIII., Kévin-tér.	Győr: Rosenzweig & Inchenbaum
V., Glóbia-tér.	Temesvár: Barótföld A.
II., Farkas-tér.	Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A. fia.
Hesz Izidor és Társa	Luga: Kaufmann Jakob.
V., Nagykovács-utca 5.	Orsova: Weinforter Ig. és fia.
Debrecen: Készenlövőcsy Endre	Ujvidék: Kloss József és fia.
Kolozsvár: Magyar film- és fényképezőgép.	Vipitza: Richter Károly.
Nagy-Enyed: Winkler János.	Bucarest: Láng Rosenthal és fiaimbert.
Magyarországi vezérképviselő	Bécs: Misoldbacher J. B.
	Fogarasz: Segul Henrik.

Salgó Izsó, Budapest, V., Kobáry-utca 19/B.

TELEFON 36-75.

Prospectus bérmentve és ingyen.

Nagyarányu

Karácsonyi

alkalom

nov. 20-tól dec. 25-éig

Budapesten lakó

vevőimnek ruhakelme és fehérneműekben igazán meglepő előnyös vételeket nyujtok.

Vidéken lakó

vevőimnek ugyanezen előnyös vételekből páratlan nagy arányu mintaválasztékomat

szivesen megküldöm és

rendeléseiket, melyeket a szokott pontossággal eszközök megkönyvitendő, nov. 20-tól dec. 25-ig már

2 frt 50 kr.

tól kezdve

BÉRMENTVE

(franco) szállítom.

Neuman László

BUDAPEST,

Kalvin-tér 2. sz.

IRODALOMBARÁTOROK FIGYELMÉBE!

Révai

Kalendárium

1902-re megjelent.

Egyszerű megkeresésre ingyen küldi meg Révai Testvérek r.-t. Budapest, VIII., Üllői-út 18. szám.

BUTOROK

gy készpénzert, mint részletfizetésre a leg egyszerűbbtől a legújabb kivitelű legújításosabbban Christen és Fuchs testvérekéi, BUDAPEST, VI., Terež-körút 8. Andrassy-ut közelében. Kepes árjegyzék ingyen.

Legelőcsőbb forrás

bronz-csillárok

beszerzésre légszusz. é. villanyvilágításhoz. VII. tan- és légszusz. villámcsapás-mentesítés.

Csillárgyár: Stern, Merkel és társai

BUDAPEST, VI., Szerécsen-u. 35.

Alkalmi Vétel

kiselejezzük kis hibák miatt.

12 személyes Porcellán Étkező készleteinket

dus aranyozás és remek szép festéssel, ezen

Rendkívüli olcsó

külsősítés csak december hó 7-ig tart.

Étkezőkészlet	6.50	Teak-élejt fin.	3.75
Étkező modern	8.50	Kávékezelő	3.75
Étkező roccoo	10.50	Mocca	4.50
		Függőlámpa majolika	4.75
		Mosó, fűző	4.50
		Üvegkészlet	6.50

Ortner Rezső és Tsa

Szt-Lőrinc és Karlsbad

Porcellán-festő ipartelep

Teréz-körút 32.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

Diszes ingaórák

5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók

Polgár Kálmán

óras- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

HAGGENMACHER-féle

a sörfőzde által palackozott

SZALON-SÖR

legkellemesebb üdítő és tápláló ital.

Dr. Telhár János kir. orvos hit. végzetts. nyilatkozata: »A Haggemacher-féle Szalon-Sör vegyi összetételben teljesen azonos a legjobb csehországi (plázei) sörökkel, de az utóbbiaknál még tartalomdúsabb.»

Megrendelési hely: Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító

bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek, Támlányok, Mappák, Papirkosarak, Kályhaellenzők

••••• stb.

Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember !

SCHULER JÓZSEF

Első magyar acélíró-toll és tollszár gyáranak kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmúlhatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 554 szám, 590 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 186 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

Minden család számára legnagyobb értékkel birnak.

Maggi izesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb. meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csöpp elegendő.
Üvegecskékben 50 fillértől kezdve.

FRANCIA LEVESEK
1 tábla ára 15 fillér
és elég 2 adag erős, könnyen emészthető, egészséges leveshez, mely csupán víz hozzáállításával néhány perc alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK
ára 20 fillér.
1 tok elég 2 adag legfinomabb erőleveshez, mely csupán forró vízzel leöntve, minden további hozzáállítás nélkül, azonnal előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

PALAIS ROYAL
KORONAHERCEG-UTCA 8.

KORONAHERCEG-UTCA 8.
Házis-bazár.
Alánja

karácsonyi ajándékoknak
legalkalmasabb ajándékot és pedig: Bronze-árukat, párisi legyezőket, chinai-ezüst- és bórdíszmű-árukat valódi ezüst szabókat a legújabb választékban.
A világítási, Diamantor Carboniques legújabb grémántámaszok egyedül forrákára.

Mindkét nem

összes nemi és bőrbetegségeit dr. Olivier párisi véggyógyító piskótáival gyógyítják, a mely egyedül hivatalosan jóváhagyott és államilag 24.000 frankkal jutalmazott. Itélje ön, hasonlítás észre ezen autentikus bizonylatokat, ezen egyedül létező, kétségtelenül bizalmas érdemtelő biztositókat egy ötvenéves szakadatlan gyogyveredmenynek. Egy 50 oldalas fizet díjtalanul küld-tik meg (1 külföldi bévegi). Tanácsot levélben adunk. Rue Rivoli 33, Páris Naktár Budapestben a Török-féle gyogyisertárban Király-utca 12. és több más gyogyisertárban.

Rendkívül előnyös bevásárlás!

Ing-Király-utca 17. Saját készítmény.
Kifőlt mészegő sima mellő . . . 1.05 1.25 1.50 1.75
dírtus redős mellő . . . 1.30 1.50 1.75 2.-
Puhá pique mellő . . . 1.35 és 1.65
Fehér vagy szines batist mellő olasz árban . . . 1.45
Fehér selyem ajász mellő 2 ftr; fehér ág. galéria . . . 1.40
Uj! Uj! Szabályozató férfi alsónadrágok. U. Uj!
Köpper, himzett ráva Köpper, Damaszk szőny. Nőmel szőny.
75 kr. 1 ftr 10 1 ftr 20 1 ftr 40 55 krtól 1.20.

Nyakkendő-Király-utca 17. Kifőlt szabás.
5000 árú duna szőnyegválaszték, dírtus szinében . . . 45 kr.
600 dírtus duna kőszit Eoharpos remek szinében . . . 75
Gellerek, 5 réteg minden formában tustja . . . 1.75
Kacsoik fehér és szines, Dapson vasalva is) 6 pár 1.50 és 1.75
Belti horkstru 1 ftr 1.- és 1.20 krtól 1.10
Bokavető kintu minőség, minden szinben . . . 80 kr.

Blous-Király-utca 17. Kifőlt szabás.
Olcsóság! Kifőlt mosható fanel blous 78 Olcsóság!
Lava Tenis dírtus keszkenyeket peseli sziniek . . . 1.50
Homespun leguabb dírtus fanel sziniek . . . 1.90
Cuzan Zoolon dírtus és fanel szövetek, remek fuceban 3 ftr
Világi meztelenek saját folygyeletom alatt leltikismeretes-
ten eszköztöltetnek. Megmondtatják vissza véletlen.
Adler D. Adolf férfi- és nőidivat áruház
Budapest, Király-utca 17. szám.

T. c. háziasszonyok!
A legmegfelelőbb karácsonyi ajándék az, mely egy-
uttal praktikus is.
Még van idő
árjegyzéket kértel sirting és sifonról ingekhez, brillantin,
gradel és virágos damasztok ágyhuzatokhoz, ágyterítoszövetek
és köper, valamint klotok és különböző bélesárak a legzállító-
képesebb forrásból hozhatatók.
Minták kívánatra bérmentve.
„Columbia“ szállítóház
Unter-Polaun, Csehország.

Mechanikai szövőde.
A ki egy
Városibundát,
Utazóbundát
vagy egy
Szőrme Saccot
beszerzeni óhajt, saját érdekében kérem
előbb a budapesti legnagyobb bunda-
raktárt csakis jobb gonrben
Neumann M. cégnél
Budapest, Muzem-körut 1.
megtekinteni.
NB. A rossz minőségű vásárárt
nem tartom raktáron.

BUTOR
jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.
Náthán Ignác
kártyos- és asztalos-
butor egyedül főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körut 23.
Arjegyzéket vidékre ingyen
es bérmentve
Harzi kanárik,
legjobb, feltűnő-
hatlan nappali és éj-
jeli énekesek, a leg-
szébb és legirókább
hangulattal.
Fajta 1000 mint
50-azra legnagyobb
kifőltmésével díjaz-
tatott, 4, 5, 6, 8 és
10 ftr. Előrendel-
vándó 1 ftr és 1
ftr 50 kr. Postai sző-
küldés a legnagyobb díjaz-
lás, élve érkezési jóállással,
meg nem jelölt kicserélők,
csizga a párisi vizafizetom.
Magyar árjegyzék az ar-
dok az dírtus dírtus J.
WAS kanári-tenyésztő Wten,
XVI., Lechenfeldergürtöl 26.
Alapított 1888.

LINOLEUM
NEUMAYER LIPÓT,
BUDAPEST.
Főüzlet: VI., Váci-körut 1.
(Anker-udvar mellett)
Magyarország legnagyobb
Viaszosvászon és Linoleum
gyártó-raktárni.
Fióküzletek:
IV., Bécsi-utca 5.
VII. Kerepesi-ut 8.
a Pannónia-szállóval szemben.
LINOLEUM.

Sérvkötő
rugó nélkül.
1800-ban 3 aranyérem és leg-
nagyobb kitüntetés az érdem-
kereszt.
Nincs többé sérv.
2000 korona
Mindenki annak, ki az új rugó-
kötővel sérvében szenvedés-
től megmenteni szeretné, meg-
nyitja: sérvjából teljesen ki-
nem arógnál. Többek orvoknál
beszélésen utasítottok. Kivá-
rasra írtak ingyen és bér-
mentve. Cím: Pharmacia
sziches Bureau Valkenburg,
Hollandiá.
Mindenki kúrál, levelek és leve-
lezésig 10 filléres bérmenttel
küldök.

KOHN HELLMANN és FIAI
cs. és kir. udvari szállítók.
Férfit, fiu- és gyermekruha-áruház az „Angol szabó“-hoz.
BUDAPEST, IV. ker., Károly-körut 12. szám.
Szabott ár!
Téli kabátok legfinomabb honi gyapju-
szövetből, legújabb fagon, kék, fe-
kete és szürke, egy- és kétsoros
14 ftrtől 40 ftrig.
Téli kabátok valódi angol boj (mon-
tenin) szövetből, kék, fekete és
barna szinben, ánom kivitel, egy-
és kétsoros 18 ftrtől 45 ftrig.
Sacco-öltönyök, legújabb szabás
14 ftrtől 29 ftrig.
Double Ulster, legújabb szabásu
14 ftrtől 30 ftrig.
Vadászkabátok, különféle szabással,
szőrmebéléssel 12 ftrtől 31 ftrig.
Vadászkabát iramszarvasbőrrel,
barna és zöld szinben
30 ftrtől 40 ftrig.
Fiuk részére télikabát
10 ftrtől 20 ftrig.
Gyermek-téli kabátok
5 ftrtől 16 ftrig.
Gyermek-kosztümök legszebb kivi-
telben 3 ftrtől 12 ftrig.
Legnagyobb választék utazó- és városi
bundákból.
Szabott ár!
Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és pontosan eszköztöltetnek.

Vízmentes
**eső-
köpenyek**
eredeti angol
gyapjú
szövetből
gummi betéttel,
valamint
gummi-
köpenyek
minden nemben
uraknak, nőknek
és gyermeknek.
Minták, árak és
intézkedés
postafizetéssel
Pagot & Co.
Bécs, I. Riesen-
gasse 15.
Erzsi néni
Szakácskönyvei
a legújabb és legiz-
málóbb szakácskönyvek, melyek a
szakácsművészet egy-egy ágát
mutatják ki részletesen és az idő-
szorint párszázallal Allának a
szakácsművészet iródomában.
A hal és vadféle kőszitése
vagy kőszitése 40 roptól
a legkülönösebb halak, nem-
különböző rákok, tengeri rákok,
csigák, békak elkészítéséről. —
Ára kőve 2 korona.
A kőszitak könyve. Főtt és
sült kőszitak kőszitésének gyar-
korlati kőszitőkönyve. Tartalma-
berbe való kőszitak, gombóc-
kőszitak, csizga, galuska és
rétesek, pudingok, kőszitak és
kőszitak, éremek, torták, tes-
tőmentőnyek, cukor és gyüm-
ölcskőszitak. — Ára kőve 2 kor-
na.
Égő kőszitak könyve? A gyüm-
ölcs, csizga, befőtt kőszitak-
tőnének gyaroklati kőszitőkönyve.
Ára kőve 2 korona.
Megrendelések: Lampel Róbert
Wodanauer E. és Fiaik és a
kir. könyvtárkereskedésben, Bu-
dapest, Andrássy-ut 21. há-
tató minden könyvtárkereske-
désben.

Nagy karácsonyi vásár!

Az idei occasio eladás megkezdődött, a hol az összes raktáramon levő áruk meglepő olcsó áron lesznek árusítva.

Divat szövet, duplaszélés, minden lehető színben, míg a készlet tart, méter ára csak ...	19 kr.
Divat újdonság, duplaszélés, különféle színben, karácsonyi ár, méterje csak ...	25 kr.
Gabbi posztó, duplaszélés, minden sima színben, míg a készlet tart, méter ára csak ...	35 kr.
Nigger, divatposztó, duplaszélés, angol utánzat, csakis divatszínben, méter ára csak ...	35 kr.
Buffalo, divatposztó, duplaszélés, beszövött mohair mintákkal, méter ára csak ...	40 kr.
Melitta, mohair szövet, különféle színben, 120 cm. széles, méter ára csak ...	42 kr.
Schottisch szövet, újdonság különféle színben, 120 cm. széles, méter ára csak ...	40 kr.
Liberty, női posztó, selyemfényűvel, divatszínben, 120 cm. széles, méterje csak ...	95 kr.
Fekete selyem-szövet, szenzációs alkalmi vétel, 120 cm. széles, ezelőtti ár 1.50, most csak ...	95 kr.

Mosó-barchet, szintartós minőség, legdivatosabb minták, méter ára csak ...	19 és 25 kr.
Divatós mosó flanel, különféle csíkos minta, még eddig nem létezett, méter ára csak ...	15 és 19 kr.
Szövött velez, divatos szövetek utánzata, szintartós minőségű, méter ára csak ...	30 és 35 kr.
Bársony flanel, remek újdonságok, szintartós minőség, méter ára csak ...	28 és 35 kr.
Franca levantin, divat minták, legjobb minőség, szintartós, méter ára csak ...	19 és 25 kr.
Angol mosó, bársony, különféle színben, legújabb divatminták, méter ára csak ...	75 és 85 kr.
Angol sima bársony, ruhákra és bluzokra, minden lehető színben, méter ára csak ...	60 és 65 kr.
Flanel alszoknyák, (leszabott), különféle színben és bordúrral drbja ...	85 kr., 3 drb 2.50 frt
Fregoli flanel alszoknya, (leszabva), rózsá, kék és piros szíu, darabja ...	1.25, 3 darab 3 frt 50 kr.

Kávé-teríték, divatos színben, rojtos, virágos mintákkal, 6 személyes csak ...	1.35 és 1.85
Kávé-teríték, ajour szegélyvel, legdivatosabb mintákkal, 6 személyes csak ...	2.95 és 3.25
Damaszt-készlet, fehér, finom virágos mintákkal, 6 személyes ...	5.90 és 6.75
Kalotaszegi törökös, fohorítottan beszövött, kék vagy piros szőllel, 12 db ára ...	2.75 és 3.25
Franca női batizt-zsebkendő, ajour szegélyvel a legzebb mintákkal 12 drb ...	1.85 és 2.50
Harmat és thoya-zsebkendő, tiszta fehér selyemszerű beszövött szőllel, 12 drb ...	1.65 és 1.95
Doubl téli posztó-kendő, sima v. kockás, 160 és 180 cm. nagy ...	1.95 és 2.50
Divatos-barchet, maradékok, 1 csomag 20 méter, különféle színben ...	3.95 és 4.50
Mosó tennís flanel maradék, 1 csomag 20 méter, különféle színben ...	3.95 és 4.50

Legújabb levelező.
Legújabb levelező, búgyvédő és házi titkár. A községekben elterjedt mindenféle levelek, megírások, ajánlatok, szerződéses stb. mintáival. Ár: füve 2 korona, köve 2 kor. 40 fill. Az öszeg előzetes behúlése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodlianer F. és Fiala es. és kir. udvari könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. szám).

Zola-Zola-Zola
legújabb regénye, a Négy Evangélium második része **MUNKA** (Tevékenység) címmel most jelent meg egyúttal jogszabott magyar fordításban. Az új szöveg leghatásosabb alkotás. A párisi mester grandiózus álma a munka új szövegéről, melynek nyomában állnak az egész társadalmi, állami és erkölcsi élet. A két vaskos, illusztrált kiállítás kötet 7 korona. Kiadja Lampel Róbert (Wodlianer F. és Fiala es. és kir. udvari könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Ugyanott megrendelhető és bérmentve könyvkereskedésben is kapható a Négy Evangélium első része, a Törvényesség (Erdőndő). Két vaskos kötet 7 korona.

Auer Ignác Fia BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 10. sz. Nagy karácsonyi árjegyzék ingyen és bérmentve.

KNISCH MÓR női divat áruháza

BUDAPEST, V., Fürdő- és Bálvány-utca sarkán.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR

megkezdődött, mely alkalomra nagy raktárom miatt, ugy az összes finomabb kelmék, mint az alatt felsorolt cikkek árait nagy mértékben leszállítottam.

Áruim jó minőségeért kezeskedem.

Dupla széles mintás Loden méterje	19	Jól mosható színes zsinór-barchet	15
" " női posztó	35	" " Tennis flanel	15
120 cm. divatkelme	33	" " angol jaquard piqué	19
130 " " angol genre	48	" " színes rayé batizst	16
120 " " női posztók	50	" " fehér himzett batizst	15
120 " " vaiódi angol noppe	95	" " Fr. satin liberty	29
Jól mosható Levantin	14	Kész flanel alsó	78

több ezer maradék minden áron eladatik.

Férflak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melyvel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbasomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekből, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinék egy csomag gyógszer-t felvilágosító könyvet együtt ingyen küldeni. E háziszerelet a baj odanagy gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekből, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut-nak” alant címen, hommit nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mi könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnan is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógszerküldeményt küldtek felvilágosító könyvet együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartamát senki sem gyanítja. A levelek követezők címekdök: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Heckenast Gusztáv
hírnemes zongora-természben
BUDAPEST, most Giziella-tér 2. sz. (a Váci-utca sarkán)

ALAPITVAOTT 1865. ALAPITVAOTT 1865.

Kaphatók a legújabb bel- és külföldi zongorák, pianók és harmonikumok. — Ehbár és fiai becs: Schiedmayer stuttgari udvari zongora-gyárak egyenlő képviseltek.

Nagy kölcsönöz-intézet Arjegyzék ingyen.

Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvény-társaság

Árverési hirdetemény.
Közhírre tétetik, hogy a IV., Károly-körut 18. sz. IV., Koronaherceg-utca 11. sz. VII., Király-utca 57. sz. VIII., József-körut 2. sz. VIII., Üllői-ut 6. sz. a zálogteteleinkben a bezárolg 1901. febr. 25-ig elzalogosított és nem rendezett kézi zálogok u. m.

ékszerék
1901. december hó 1-én.
ingóságok
1901. december hó 12-én

és a rákövetkező napokon mindenkor d. u. 2 1/2 óra kor a VII., Király-utca 57. sz. a. levő árverési helyiségünkben nyitvaosan árvereztetnek.

Együttal közhírre tétetik, hogy az árvereztető tárgyak után befolyt fölölsegek a zálogtetelek visszaszolgáltatása mellett három éven belül azon zálogteteletünk pénztáránál vehetők fel, amennyel az elzalogosítás eszköztöletett.

Budapest, 1901. november 25-én.
Az Igazgatóság.

Epilepsia.
Aki, epilepsziában, görcsökből stb. idősog betegségekben szenved kérjen erőt broszkát, ingyen és bérmentve kapható a „Schwaner Apotheke”-ból Frankfurt a M.

Nélkülözhetetlen
minden háztartásban a **Képes Budapesti Szakácskönyv.** St. Hilaire Jozsef és mások nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia. Függelék: **A magyar gazdasszony házi-kincstára.** Hatodik, 4 színezett képpel, 58 fűzetes és számos ill. váló magyar étellel bővített kiadás. Ár fűze 3 kor. 60 fillér, köve 4 kor., díszkötésben 4 kor. 80 fill.

A szakácsművészetek legkimerítőbb és legmegbízhatóbb kézikönyve ez, mely különös tekintettel van a magyar zölésre s a legkülönfélébb magyar nemzeti ételeknek, az egyes vidékek kedvelt specialitásának pontos és hű ismertetését is foglalja. Nagyon becses szakácskönyvhöz esatolt „Házi kincstár”, is, amely kiterjed a háztartás minden szükségletére. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodlianer F. és Fiala es. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, Andrássy-ut 21. sz.)

Legzehebb Legjobb Legolcsóbb
PAP **PAP** **PAP**

1 keszalfelható vasháló 8 db	1 női sodrony egyből	4
1 kivethető matraco	1 szegőfű matraco	4.50
1 roage paplan	1 afrique	12
1 eschmir paplan	1 ablak köpe függőy	8
1 satin	1 tunia	1.50
1 aliaz eschmir	1 gyapja	4.50
1 selyem aliaz paplan	2 agy, 1 asszaltortó bonort	5.50
1 fodroz selyem all. papl.	1 nagy szabosonyeg	2.5
1 jó résson paplan lepedő	1 ágylőke I.	2.50
1 ágylőke	1 ágylőke II.	1.50
1 ágylőke	1 sapsztyr ágylőke	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50
1 ágylőke	1 m. 16 fútozozog	1.50

GICHNER JANOS
paplan, matraco és káplákoson gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktars.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések postaiass eszközölésnek, nem telező árak kiserelőbbek, vagy a pórs vizsgálatok.

Titkos betegségek szakorvosa
Zsanzart, gyors, alapos és lenyelmes minden biztos gyógszerrel óhajó szenvedőknek. 20 éves kórhai és magán-gyakorlati tapasztalatainnal legva legjobban ismervő

Dr. CZINCZAR J.
egyetem. orvosandor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozást savar nélkül mindennemű barmly régi kórhai

Nemi betegségeket
ugymint húgyveselőlyást, hólyag- és vizeletibajokat, bujakáros sebeket, syphilis, ónfertőzéstől eredő idegbajokat, a legmagasabb borbetegegeket és szépségáhtákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)
meglepi biztos eredményrel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. o.
Rendelés: délelőtti 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külön várterem. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

Párisi kiállítás: Arany érem,
FERNOLENDY
cipő-fénymaz, a világ legjobb fénymaza, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőrtartóságot fenntartja.
Alapították 1882-ben. Gyártó raktár: Bécs, I. Schulnerstrasse 21. Kapható mindentel Raktár Budapest, V. Liget-körut 24. sz.

Minden egy egyszeri beiktatása. Nonpareille botikból 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasznak szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Egyetlenem. Én még mindig Almodom. Az együtt töltött időre... Minden szöveg...

Grand. Helyfoglalás... Minden szöveg...

Esztér. Édes szép szerelmem... Minden szöveg...

Gazdag. Édes szép... Minden szöveg...

Pont! Édes lelkem... Minden szöveg...

Rózi! Kézenem... Minden szöveg...

Szakavatott. Intelligens... Minden szöveg...

Fiatal. Édes... Minden szöveg...

Házasságok. 4-5... Minden szöveg...

Főúri Julia. Ki ateri... Minden szöveg...

Egy kellemes... Minden szöveg...

Kezdő ügyvéd. Vagy... Minden szöveg...

Orás és élesztő. Biharmegye... Minden szöveg...

Angenstein Károly. Házasság... Minden szöveg...

BERESLET. Gazdatiszt... Minden szöveg...

Komorna. Honné... Minden szöveg...

KINÁLAT. Takarítás... Minden szöveg...

Bizalmi. Vagy... Minden szöveg...

Gyermekruha. Varróné... Minden szöveg...

Automobil. Gyártás... Minden szöveg...

Néhány év óta a fővárosban... Minden szöveg...

Levelező. Perfekt magyar... Minden szöveg...

Mindenest. Híttességek... Minden szöveg...

Pallas Lexicont. Elestek... Minden szöveg...

Kiszolgált állást. Gyenge... Minden szöveg...

Berítés. Nagyon... Minden szöveg...

Szakavatott. Intelligens... Minden szöveg...

Fiatal. Édes... Minden szöveg...

Házasságok. 4-5... Minden szöveg...

Főúri Julia. Ki ateri... Minden szöveg...

Egy kellemes... Minden szöveg...

Kezdő ügyvéd. Vagy... Minden szöveg...

Orás és élesztő. Biharmegye... Minden szöveg...

Angenstein Károly. Házasság... Minden szöveg...

BERESLET. Gazdatiszt... Minden szöveg...

Komorna. Honné... Minden szöveg...

KINÁLAT. Takarítás... Minden szöveg...

Bizalmi. Vagy... Minden szöveg...

Gyermekruha. Varróné... Minden szöveg...

Automobil. Gyártás... Minden szöveg...

Intelligens kisaszony. reprezentáló... Minden szöveg...

Angol-francia. Alapos... Minden szöveg...

Harzi kanárk. Gyógyász... Minden szöveg...

50 lőrejeű gézép. magas... Minden szöveg...

Mészárosüzlet. tanuló... Minden szöveg...

Tanárjelölt. Alkalmatlan... Minden szöveg...

Cimbalom. pedáns... Minden szöveg...

Börkereskedés. egyik... Minden szöveg...

Vendégli. a főváros... Minden szöveg...

Privát kutató. Iroda... Minden szöveg...

Angol, francia. tapasztalt... Minden szöveg...

Vieki 5000. lakosság... Minden szöveg...

Borladás. Képzés... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Legnagyobb. kényelemmel... Minden szöveg...

Zongoratanító. szerezni... Minden szöveg...

Magyar ruha. finom... Minden szöveg...

Instructor. Ott... Minden szöveg...

Intelligens. fiatal... Minden szöveg...

Jófogalmu óra-é. Akker... Minden szöveg...

Hegedűoktatás. Képzés... Minden szöveg...

Két szoba. elegáns... Minden szöveg...

Szép. alkalmos... Minden szöveg...

Zongora. Kramer... Minden szöveg...

Két butorozott. udvari... Minden szöveg...

Szép búkkaszén. vagyon... Minden szöveg...

Singer-varrógépek. a legjobb... Minden szöveg...

Elegáns. butorozott... Minden szöveg...

Valdói Felhő-Phonograph. teljes... Minden szöveg...

Butorok. rendkívül... Minden szöveg...

Butor. legjobb... Minden szöveg...

Kitűnő fehérvarróné. alkalmos... Minden szöveg...

Jónó. lakás... Minden szöveg...

Pedátos. cimbalom... Minden szöveg...

Használt. férfitruhák... Minden szöveg...

Idel akadém. előfőnök... Minden szöveg...

Egy. Koch... Minden szöveg...

Mignon. fekete... Minden szöveg...

Zongora. fekete... Minden szöveg...

Hölgyek. Hely... Minden szöveg...

A ki meghát. cimbalom... Minden szöveg...

Kerekpárok. szülő... Minden szöveg...

Szülővesszők. Sima... Minden szöveg...

Hölgyeknek. egyik... Minden szöveg...

Butorozott lakás. tizen... Minden szöveg...

Gymnázista. tanuló... Minden szöveg...

Egy eszesen. butorozott... Minden szöveg...

Kitűnő ruhavarróné. munkát... Minden szöveg...

Dohányüzletben. elárult... Minden szöveg...

Oleó lakás. Egy... Minden szöveg...

OKI tanító. Képzés... Minden szöveg...

Egy kisasszony. ki... Minden szöveg...

Kitűnő szobá. alkalmos... Minden szöveg...

Egy. utcai... Minden szöveg...

Gyorsírási tanfolyam. nyílt... Minden szöveg...

Gyorsírási tanfolyam. nyílt... Minden szöveg...

Szép lakás. 3 utcai... Minden szöveg...

Szoportás dadák. épp... Minden szöveg...

Használt férfitruhák. legmagasabb... Minden szöveg...

Nevelőneket. francia... Minden szöveg...

Székítő S. Lujza. Budapest... Minden szöveg...

Fehér RUHATERÍTŐK. kőszesz... Minden szöveg...

Szépírási tanfolyam. Lelki... Minden szöveg...

Egy kis ipartelep. minden... Minden szöveg...

Remek kivitelű férfi- és fiuruhát. akár... Minden szöveg...

ifj. Weisz Lajos-nál. kapab... Minden szöveg...

BUDAPESTEN. VII., Kerepesi... Minden szöveg...

Vétel és eladás. keveset... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Ferenz József kabát. Ferencz... Minden szöveg...

Pincér kabát. 2.000... Minden szöveg...

Gyermek-felöltő. 1.50... Minden szöveg...

Népies-ostyali. Rothberger... Minden szöveg...

Butor. csak... Minden szöveg...

Steinberger. Hálószoba... Minden szöveg...

Fehér RUHATERÍTŐK. kőszesz... Minden szöveg...

Szépírási tanfolyam. Lelki... Minden szöveg...

Egy kis ipartelep. minden... Minden szöveg...

Remek kivitelű férfi- és fiuruhát. akár... Minden szöveg...

ifj. Weisz Lajos-nál. kapab... Minden szöveg...

BUDAPESTEN. VII., Kerepesi... Minden szöveg...

Vétel és eladás. keveset... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...

Butor. ritka... Minden szöveg...